

T. C.
YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ ANABİLİM DALI

**İLKOKUL ÖĞRETMENLERİNİN İLETİŞİM YETERLİLİKLERİ İLE EMPATİ
KURMA BECERİLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ
(SANCAKTEPE İLÇESİ ÖRNEĞİ)**

Filiz Derya BAYDAR POSLUOĞLU

YÜKSEK LİSANS TEZİ

İSTANBUL, 2014

T.C.
YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

İLKOKUL ÖĞRETMENLERİNİN İKTİSİM YETERLİLİKLERİ İLE EMPATİ
KURMA BECERİLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ
(SANCaktepe İlçesi Örneği)

Ad-Soyad: E. Derya BAYDAR POSLUOĞLU

ONAY:

Danışman : Prof. Dr. Adil Çağlar

Üye: Prof. Dr. Suat Anar

Üye: Doç. Dr. Engin Kıradağ

Onay Tarihi: 06/12/2014

T. C.
YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ ANABİLİM DALI

**İLKOKUL ÖĞRETMENLERİNİN İLETİŞİM YETERLİLİKLERİ İLE EMPATİ
KURMA BECERİLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ
(SANCAKTEPE İLÇESİ ÖRNEĞİ)**

Filiz Derya BAYDAR POSLUOĞLU

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TEZ DANIŞMANI
Prof. Dr. Adil ÇAĞLAR

İSTANBUL, 2014

ÖNSÖZ

İletişim, insanlar arasında gerçekleşen duygu, düşünce ve bilgilerimizin alışverişidir. İletişim genellikle sözlü gerçekleşir. Fakat beden dili ile de gerçekleşebilir yani sözlü veya sözsüz olarak bir iletişime geçilmektedir. Empati ise karşıdaki kişiyi kendi yerine koymaktır. Duygularını anlamak içselleştirmektir. İyi bir iletişim kura bilmek için iyi bir empati yeteneğinin oluşması gereklidir.

Araştırmamın gerçekleşmesini sağlayan değerli danışman hocam Prof. Dr. Adil Çağlar'a, Doç. Dr. Engin Karadağ'a, ve tüm değerli hocalarıma; Tezimin hazırlanması sırasında beni cesaretlendiren manevi destek ve motivasyon sağlayan değerli dostum ablam Aynur Ulutaş Özşen'e, Benim bu araştırmayı başarıyla bitireceğime inandıran, ablam Deniz Baydar Günay'a dayım Cüneyd Sarıkaya'ya

Beni bu yolda her zaman yüreklendiren yaşamın her anına tanıklık eden, maddi ve manevi desteğini benden esirgemeyen, yalnızlığımda, çaresiz her anımda beni sonsuz aydınlığa çıkaran yaşamım boyunca Tanrı'nın bana sunduğu en büyük armağan olan canım Babama ve Anneme, değerli eşim hayat arkadaşşıma sonsuz teşekkür ederim.

ÖZET

İLKOKUL ÖĞRETMENLERİNİN İLETİŞİM YETERLİLİKLERİ İLE EMPATİ KURMA BECERİLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Empati toplumsal huzur ve barışın temelindeki birleştirici unsurlardan biri olarak her geçen gün daha fazla ilgi çekmektedir. Merkezinde insanın olduğu eğitim gibi sektörlerde hizmet üretenlerin empati yeteneğinin bulunması birçok farklı açıdan hizmetin niteliğinin yükselmesini sağlayacak bir unsurdur. Empatinin sonradan geliştirilebilir olup olmadığının tespiti, varsa empatik davranışı geliştirici metodların belirlenmesi ve yaygınlaştırılması önemlidir. Empati aynı zamanda iletişim yeterliliklerinin bir alt unsurudur. Bu iki unsurdan birini geliştirilmesinin diğerine de olumlu etki etmesi beklenmektedir. Öncelikli unsurun tespit edilmesi ve buradan hareketle diğer unsurun geliştirilmesinin eğitim çalışanlarının verimi yükselteceği ve araştırma bulgularının politika yapıcılara rehberlik ederek eğitimin kalitesinin yükselmesine katkı sağlayacağı öngörülmektedir.

Bu araştırmada İstanbul İli Sancaktepe İlçesindeki ilkokullarda görev yapan öğretmenlerin empati kurma becerilerine ve iletişim yeterliliklerine, cinsiyete, yaşa, medeni duruma, mezuniyet durumuna, hizmet yılına, İstanbul'daki görev süresine, branşına, okuldaki öğrenci sayısına, okuldaki öğretmen sayısına ve okuldaki idareci sayısına göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada betimsel tarama modeli kullanılmıştır.

Araştırmanın evrenini 2013-2014 eğitim-öğretim yılında İstanbul İli Sancaktepe İlçesindeki ilkokullarda görev yapan öğretmenler oluşturmaktadır. Mayıs 2014 itibariyle İstanbul İli Sancaktepe İlçesindeki ilkokullarda görev yapan öğretmen sayısı 1200 dür. Çalışma evrenin hepsine ulaşmak mümkün olmadığından örnekleme gidilmiştir. Bu evrenden tesadüfi olarak seçilen 481 öğretmene ölçek uygulanmıştır.

Öğretmenlerin empati eğilimlerini ölçmek için Dökmen (1988) tarafından geliştirilen Ben Merkezli Eğilim, Empatik Eğilim ve Sempatik Eğilim olmak üzere 3 alt boyut ve 20 maddeden oluşan 5'li likert tipi Empati Eğilimi Ölçeği kullanılmıştır. Ölçeğin güvenilirliğini belirten cronbach alpha değeri 0,81'dir. Öğretmenlerin iletişim becerilerini ölçmek için Ersanlı ve Balcı (1998) tarafından geliştirilen duygusal iletişim becerileri, zihinsel iletişim becerileri ve davranışsal iletişim becerileri olmak üzere 3 alt boyut ve 45

maddeden oluşan 5'li likert tipi İletişim Becerileri Envanteri kullanılmıştır. Ölçeğin güvenilirliğini belirten cronbach alpha değeri 0,72'dir.

Verilerin çözümlenmesinde SPSS 15.0 paket programı kullanılarak demografik özelliklerin frekans ve yüzde değerleri incelenmiş, ölçeklerden alınan puanların aritmetik ortalamaları ve standart sapmaları hesaplanmıştır. empati eğilimi ve iletişim becerileri ölçeklerinden alınan puanların; öğretmenlerin cinsiyetine, medeni durumuna ve branşına göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek için *Bağımsız Grup T testi*, yaşına, öğrenci sayısına, mezuniyet durumuna ve İstanbul'daki görev süresine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek için *Kruskal Wallis-H Testi analizi* ve hangi gruplar arasında anlamlı farklılıklar olduğunu belirlemek üzere *Mann Whitney-U testi*, okuldaki öğretmen sayısına, idareci sayısına ve hizmet yılına göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek için *Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA)* yapılmıştır. Ölçeklerin toplam puanları arasındaki ilişkiler, İletişim Becerileri Ölçeği Toplam Puanları ve Empatik Eğilim Ölçeği alt boyut puanları arasındaki ilişkiler ve *Pearson Momentler Çarpımı analizi* uygulanarak incelenmiştir.

Araştırma sonuçlarına göre; Öğretmenlerin İletişim Becerileri genellikle ($\bar{x}=3,45$) yeterli, Zihinsel İletişim Becerileri genellikle ($\bar{x}=3,57$) yeterli, Duygusal İletişim Becerileri düzeyleri genellikle ($\bar{x}=3,22$) yeterli, Davranışsal İletişim Becerileri genellikle ($\bar{x}=3,57$) yeterlidir. Öğretmenlerin Empati Eğilimi oldukça ($\bar{x}=3,62$) yeterlidir. Öğretmenler Ben merkezli Eğilimleri ($\bar{x}=2,93$), Empatik Eğilimleri ($\bar{x}=2,92$) ve Sempatik Eğilimleri ($\bar{x}=2,97$) konusunda kararsızdırlar. Cinsiyet, yaş, medeni durum, İstanbul'daki görev süresi, branş, okuldaki öğrenci, öğretmen ve idareci sayısı öğretmenlerin iletişim becerileri üzerinde etkili faktörler değildir. Öğretmenlerin mezuniyet durumu ve hizmet yılı iletişim becerileri üzerinde etkili faktörlerdir. Cinsiyet, medeni durum ve branş öğretmenlerin empati eğilimler üzerinde etkili faktörler değildir. Yaş, mezuniyet durumu, hizmet yılı, İstanbul'daki görev süresi, öğrenci sayısı, öğretmen sayısı ve idareci sayısı öğretmenlerin empatik eğilimleri üzerinde etkili faktörlerdir. Öğretmenlerin iletişim becerileri arttıkça empati eğilimleri de artmaktadır.

Kullanılan Anahtar Kelimeler: İletişim, empati, öğretmen, okul, öğrenci

ABSTRACT

THE EXAMINATION OF RELATIONSHIP BETWEEN THE COMMUNICATION COMPETENCY AND THE EMPATHY COMPETENCY OF PRIMARY SCHOOL TEACHERS

Empathy as one of the connective components of social peace and comfort has been attracting more and more attention day by day. The presence of empathy competency in people who are serving in sectors where humanity is central, empathy is a component that increases the quality of service. The determination of whether empathy is developable or not, and the identification and extensification of empathy developer methods are important. Also, empathy is a sub-element of the communication competencies. The development of one of these two elements is supposed to have a positive effect on the other one as well. The determination of the privileged element and the development of the other element from this point of view are predicted to promote the educationalist productivity. The research findings promote the quality of education by guiding the policy makers.

This research was aimed at examining whether the empathy and the communication competencies of primary school teachers that work in Istanbul, Sancaktepe demonstrate a statistically significant difference according to the variables of gender, age, marital status, graduation, period of service, speciality and the number of students, teachers and managers in school. The descriptive survey model was used in this research. The population of the research consists of the primary school teachers that serve in Istanbul, Sancaktepe during 2013-2014 education year. As of March, 2014, the number of primary school teachers in Istanbul, Sancaktepe is 1200. As it was not possible to reach all of the population of the study, a sample was determined. A scale was applied to 481 teachers that were randomly chosen from the population. To measure the empathy tendencies of teachers, the five point likert type Empathy Tendency Scale that was developed by Dokmen (1988) which consists of 3 sub-scales such as Egocentric Tendency, Empathic Tendency and Sympathetic Tendency and 20 items was used. Cronbach's alfa value that indicates the internal consistency of the scale is 0,81. To measure the communication competencies of teachers, the five point likert type Communication Competency Inventory developed by Ersanlı and Balcı (1998) that has three sub-scales such as Emotional Communication competence, Mental communication competence and behavioral communication competence and 45 items was used. Cronbach's alfa value that indicates the internal

consistency of the scale is 0,72. Demographical features' frequency and percentage values were examined and the mean and the standard deviation of the scores were calculated by using SPSS 15.0 program for the analysis of the data. To evaluate whether the scores demonstrate differences, the scores of Empathy tendency and communication competency scales; independent samples t-test was used. To evaluate whether the scores of empathy tendency and communication competency demonstrate a difference according to gender, marital status and speciality Independent Samples T-test; to evaluate whether the scores of empathy and communication competency demonstrate a difference according to age, the number of students, graduation and the period service in Istanbul *Kruskal Wallis-H Test*; to determine in which groups important differences occur *Mann Whitney-U* ;to evaluate whether the scores of empathy tendency and communication competency demonstrate a difference according to the number of teacher, managers and the period service *One Way Anova* was used. The relationship among the total points of the scales, Communication Competency Scale total points and Empathetic Tendency Scale sub-scales were examined by *Pearson Product-Moment Analysis*.

According to the results of the research; the communication skills of teachers are generally sufficient ($\bar{x}=3,45$), mental communication skills are generally sufficient ($\bar{x}=3,57$), emotional communication skills are generally sufficient ($\bar{x}=3,22$), and behavioral communication skills are generally sufficient ($\bar{x}=3,57$). Teachers Empathy Tendency is notably sufficient ($\bar{x}=3,62$). Teachers are hesitant about their egocentric tendencies ($\bar{x}=2,93$), empathetic tendencies ($\bar{x}=2,92$) and sympathetic tendencies ($\bar{x}=2,97$). Gender, age, marital status, period of service in Istanbul, speciality, number of students, teachers and managers in school are not effective factors on teachers' communication skills. Teachers' graduation and periods of service are effective factors on their communication skills. Gender, marital status and speciality are not effective factors on teachers' empathy tendencies. Age, graduation, period of service, period of service in Istanbul, number of students, teachers and managers are effective factors of teachers' empathetic tendencies. There is a positive relationship between teachers' communication skills and their empathetic tendencies.

Key Words: Communication, Empathy, Teacher, School, Student

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT.....	vi
İÇİNDEKİLER.....	viii
TABLolar LİSTESİ	xi
ŞEKİLLER LİSTESİ	xxiii
SİMGELER LİSTESİ	xxiv

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Problem Cümlesi.....	2
1.3. Alt Problemler.....	2
1.4. Araştırmanın Amacı.....	3
1.5. Araştırmanın Önemi	4
1.6. Sayıtlılar.....	4
1.7. Sınırlılıklar	4
1.8. Tanımlar.....	4

BÖLÜM II

İLGİLİ ALAN YAZIN

2.1. İletişim	6
2.1.1. İletişimin Amacı ve Önemi.....	7
2.1.2. İletişimin Temel Özellikleri.....	8
2.2. İletişim Süreci ve Öğeleri	10
2.2.1. İletişim Kaynağı (Gönderici).....	12
2.2.2. Mesaj (İleti)	12
2.2.3.Kanal.....	13
2.2.4.Alıcı	13
2.2.5. Dönüt (Geribildirim).....	14
2.2.6. Gürültü	14
2.3. İletişim Türleri	15
2.3.1.Sözel iletişim	16

2.3.2.Sözel Olmayan İletişim.....	17
2.4.Tek Yönlü İletişim	18
2.5.Çift Yönlü İletişim	19
2.7.İletişimin İşlevleri ve İletişim Becerileri	19
2.8.Eğitimde İletişim.....	20
2.9. Empatinin Tanımı ve Önemi.....	22
2.10.Empati ile Karıştırılan Kavramlar.....	24
2.10.1. Empati ve Sempati	24
2.10.2. Empati ve Özdeşleşme	25
2.10.3. Empati ve İçtenlik.....	26
2.10.4. Empati ve Sezgisel Tanı	26
2.11. Empati Tepki Basamakları.....	27
2.12. Empatinin Bileşenleri	28
2.12.1. Empatinin Algısal Bileşeni	28
2.12.2. Empatinin Duygusal Bileşeni	29
2.12.3. Empatinin Bilişsel Bileşeni.....	29
2.13. Empatinin Kişilerarası İletişimdeki Yeri	29

BÖLÜM III

YÖNTEM

2.1. Araştırma Modeli	31
2.2. Evren ve Örneklem	31
2.3. Veri Toplama Araçları	31
2.3.1. Öğretmen Kişisel Bilgi Formu.....	31
2.3.2. Empati Eğilimi Ölçeği	32
2.3.3. İletişim Becerileri Ölçeği.....	32
2.4. Verilerin Toplanması	32
2.5. Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması	32

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLAR

4.1. Bulgular	34
4.1.1.Grubun Demografik Yapısına İlişkin Bulgular	34

4.1.2.Grubun İletişim Becerileri ve Empati Eğilimi Ölçekleri Puanlarının Standart Sapma ve Aritmetik Ortalamalarına İlişkin Bulgular	37
4.1.3.Demografik Değişkenlerle Öğretmenlerin İletişim Becerileri ve Empatik Eğilim Ölçekleri Toplam Puanlarına ve Alt Boyut Puanlarına İlişkin Bulgular (Araştırmanın Hipotezlerine Ait Bulgular)	39
4.1.4.İletişim Becerileri ve Empati Eğilimi İlişkisi ile İlgili Bulgular	101

BÖLÜM V

SONUÇLAR VE ÖNERİLER

5.1. Sonuçlar	104
5.2.Tartışma	110
5.3. Öneriler	114
5.3.1. Uygulayıcılara Öneriler	114
5.3.2. Araştırmacılara Öneriler	114
KAYNAKÇA	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
EKLER	123
ÖĞRETMEN KİŞİSEL BİLGİ FORM	124
EMPATİ EĞİLİMİ ÖLÇEĞİ.....	125
İLETİŞİM BECERİLERİ ÖLÇEĞİ.....	126

TABLULAR LİSTESİ

Tablo 4.1.Öğretmenlerin Cinsiyet Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri.....	34
Tablo 4.2.Öğretmenlerin Yaş Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri	34
Tablo 4.3.Öğretmenlerin Medeni Durum Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri.....	35
Tablo 4.4.Öğretmenlerin Mezuniyet Durumu Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri	35
Tablo 4.5.Öğretmenlerin Hizmet Yılı Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri	35
Tablo 4.6.Öğretmenlerin İstanbul'daki Görev Süresi Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri.....	36
Tablo 4.7.Öğretmenlerin Branş Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri	36
Tablo 4.8.Öğretmenlerin Görev Yaptığı Okullardaki Öğrenci Sayısı Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri	36
Tablo 4.9.Öğretmenlerin Görev Yaptığı Okullardaki Öğretmen Sayısı Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri	37
Tablo 4.10.Öğretmenlerin Görev Yaptığı Okullardaki İdareci Sayısı Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri	37
Tablo 4.11. İletişim Becerileri Ölçeği Puanlarına Ait Aritmetik Ortalama, Standart Sapma ve Standart Hata Değerleri	38
Tablo 4.12.İletişim Becerileri Ölçeği Alt Boyut Puanlarına Ait Aritmetik Ortalama, Standart Sapma ve Standart Hata Değerleri.....	38
Tablo 4.13. Empati Eğilimi Ölçeği Puanlarına Ait Aritmetik Ortalama, Standart Sapma ve Standart Hata Değerleri.....	38
Tablo 4.14.Empati Eğilimi Ölçeği Alt Boyut Puanlarına Ait Aritmetik Ortalama, Standart Sapma ve Standart Hata Değerleri	39
Tablo 4.15.İletişim Becerileri Ölçeği Toplam Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları.....	40
Tablo 4.16.İletişim Becerileri Ölçeği Zihinsel İletişim Becerileri Alt Boyutu Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	40

Tablo 4.17.İletişim Becerileri Ölçeği Duygusal İletişim Becerileri Alt Boyutu Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	41
Tablo 4.18.İletişim Becerileri Ölçeği Davranışsal İletişim Becerileri Alt Boyutu Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	41
Tablo 4.19.Empati Eğilimi Ölçeği Toplam Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları.....	41
Tablo 4.20.Empati Eğilimi Ölçeği Ben Merkezli Eğilim Alt Boyutu Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	42
Tablo 4.21.Empati Eğilimi Ölçeği Empatik Eğilim Alt Boyutu Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	42
Tablo 4.22.Empati Eğilimi Ölçeği Sempatik Eğilim Alt Boyutu Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	42
Tablo 4.23.İletişim Becerileri Ölçeği Toplam Puanlarının Yaş Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.....	43
Tablo 4.24.İletişim Becerileri Ölçeği Zihinsel İletişim Becerileri Alt Boyutu Puanlarının Yaş Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları	43
Tablo 4.25.İletişim Becerileri Ölçeği Duygusal İletişim Becerileri Alt Boyutu Puanlarının Yaş Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları	44
Tablo 4.26.İletişim Becerileri Ölçeği Davranışsal İletişim Becerileri Alt Boyutu Puanlarının Yaş Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları	44
Tablo 4.27.Empati Eğilimi Ölçeği Toplam Puanlarının Yaş Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları	45

Tablo 4.28. Empati Eğilimi Ölçeği Toplam Puanlarının Yaş Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları.....	45
Tablo4.29. Empati Eğilimi Ölçeği Ben Merkezli Eğilim Alt Boyutu Puanlarının Yaş Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları	46
Tablo4.30. Empati Eğilimi Ölçeği Ben Merkezli Eğilim Alt Boyutu Puanlarının Yaş Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları.....	46
Tablo 4.31. Empati Eğilimi Ölçeği Empatik Eğilim Alt Boyutu Puanlarının Yaş Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları	47
Tablo4.32. Empati Eğilimi Ölçeği Empatik Eğilim Alt Boyutu Puanlarının Yaş Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları.....	47
Tablo 4.33. Empati Eğilimi Ölçeği Sempatik Eğilim Alt Boyutu Puanlarının Yaş Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları	48
Tablo 4.34. İletişim Becerileri Ölçeği Toplam Puanlarının Medeni Durum Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları.....	48
Tablo 4.35. İletişim Becerileri Ölçeği Zihinsel İletişim Becerileri Alt Boyutu Puanlarının Medeni Durum Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	49
Tablo 4.36. İletişim Becerileri Ölçeği Duygusal İletişim Becerileri Alt Boyutu Puanlarının Medeni Durum Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	49
Tablo 4.37. İletişim Becerileri Ölçeği Davranışsal İletişim Becerileri Alt Boyutu Puanlarının Medeni Durum Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	49

Tablo 4.38. Empati Eğilimi Ölçeği Toplam Puanlarının Medeni Durum Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları.....	50
Tablo 4.39. Empati Eğilimi Ölçeği Ben Merkezli Eğilim Alt Boyutu Puanlarının Medeni Durum Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	50
Tablo 4.40. Empati Eğilimi Ölçeği Empatik Eğilim Alt Boyutu Puanlarının Medeni Durum Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	50
Tablo 4.41. Empati Eğilimi Ölçeği Sempatik Eğilim Alt Boyutu Puanlarının Medeni Durum Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	51
Tablo 4.42. İletişim Becerileri Ölçeği Toplam Puanlarının Mezuniyet Durumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.....	51
Tablo 4.43. İletişim Becerileri Ölçeği Toplam Puanlarının Mezuniyet Durumu Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları.....	52
Tablo 4.44. İletişim Becerileri Ölçeği Zihinsel İletişim Becerileri Alt Boyutu Puanlarının Mezuniyet Durumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları	52
Tablo 4.45. İletişim Becerileri Ölçeği Zihinsel İletişim Becerileri Alt Boyut Puanlarının Mezuniyet Durumu Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları.....	53
Tablo 4.46. İletişim Becerileri Ölçeği Duygusal İletişim Becerileri Alt Boyutu Puanlarının Mezuniyet Durumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları	53
Tablo 4.47. İletişim Becerileri Ölçeği Davranışsal İletişim Becerileri Alt Boyutu Puanlarının Mezuniyet Durumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları	54

Tablo 4.48.İletişim Becerileri Ölçeği Davranışsal İletişim Becerileri Alt Boyutu Puanlarının Mezuniyet Durumu Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları	54
Tablo 4.49.Empati Eğilimi Ölçeği Toplam Puanlarının Mezuniyet Durumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.....	55
Tablo 4.50,Empati Eğilimi Ölçeği Toplam Puanlarının Mezuniyet Durumu Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları	55
Tablo 4.51.Empati Eğilimi Ölçeği Ben Merkezli Eğilim Alt Boyutu Puanlarının Mezuniyet Durumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.....	56
Tablo 4.52.Empati Eğilimi Ölçeği Ben Merkezli Eğilim Alt Boyutu Puanlarının Mezuniyet Durumu Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları	56
Tablo 4.53.Empati Eğilimi Ölçeği Empatik Eğilim Alt Boyutu Puanlarının Mezuniyet Durumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.....	57
Tablo 4.54.Empati Eğilimi Ölçeği Empatik Eğilim Alt Boyutu Puanlarının Mezuniyet Durumu Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları	57
Tablo 4.55.Empati Eğilimi Ölçeği Sempatik Eğilim Alt Boyutu Puanlarının Mezuniyet Durumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.....	58
Tablo 4.56.Empati Eğilimi Ölçeği Sempatik Eğilim Alt Boyutu Puanlarının Mezuniyet Durumu Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları	58
Tablo 4.57.İletişim Becerileri Ölçeği Toplam Puanlarının Hizmet Yılı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan ANOVA Testi Sonuçları.....	59

Tablo 4.58.İletişim Becerileri Ölçeği Zihinsel İletişim Becerileri Alt Boyutu Puanlarının Hizmet Yılı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan ANOVA Testi Sonuçları	59
Tablo 4.59.İletişim Becerileri Ölçeği Duygusal İletişim Becerileri Alt Boyutu Puanlarının Hizmet Yılı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan ANOVA Testi Sonuçları	60
Tablo 4.60.İletişim Becerileri Ölçeği Duygusal İletişim Becerileri Alt Boyutu Puanlarının Hizmet Yılı Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan LSD Testi Sonuçları	61
Tablo 4.61.İletişim Becerileri Ölçeği Davranışsal İletişim Becerileri Alt Boyutu Puanlarının Hizmet Yılı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan ANOVA Testi Sonuçları	62
Tablo 4.62.Empati Eğilimi Ölçeği Toplam Puanlarının Hizmet Yılı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan ANOVA Testi Sonuçları.....	62
Tablo 4.63.Empati Eğilimi Ölçeği Toplam Puanlarının Hizmet Yılı Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan LSD Testi Sonuçları	63
Tablo 4.64.Empati Eğilimi Ölçeği Ben Merkezli Eğilim Alt Boyutu Puanlarının Hizmet Yılı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan ANOVA Testi Sonuçları	64
Tablo 4.65.Empati Eğilimi Ölçeği Ben Merkezli Eğilim Alt Boyutu Puanlarının Hizmet Yılı Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan LSD Testi Sonuçları.....	65
Tablo 4.66.Empati Eğilimi Ölçeği Empatik Eğilim Alt Boyutu Puanlarının Hizmet Yılı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan ANOVA Testi Sonuçları	66
Tablo 4.67.Empati Eğilimi Ölçeği Empatik Eğilim Alt Boyutu Puanlarının Hizmet Yılı Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan LSD Testi Sonuçları.....	67
Tablo 4.68.Empati Eğilimi Ölçeği Sempatik Eğilim Alt Boyutu Puanlarının Hizmet Yılı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan ANOVA Testi Sonuçları	68

Tablo 4.69. Empati Eğilimi Ölçeği Sempatik Eğilim Alt Boyutu Puanlarının Hizmet Yılı Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan LSD Testi Sonuçları.....	69
Tablo 4.70. İletişim Becerileri Ölçeği Toplam Puanlarının İstanbul'daki Görev Süresi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları	70
Tablo 4.71. İletişim Becerileri Ölçeği Zihinsel İletişim Becerileri Alt Boyutu Puanlarının İstanbul'daki Görev Süresi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları	70
Tablo 4.72. İletişim Becerileri Ölçeği Duygusal İletişim Becerileri Alt Boyutu Puanlarının İstanbul'daki Görev Süresi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları	71
Tablo 4.73. İletişim Becerileri Ölçeği Davranışsal İletişim Becerileri Alt Boyutu Puanlarının İstanbul'daki Görev Süresi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.....	71
Tablo 4.74. Empati Eğilimi Ölçeği Toplam Puanlarının İstanbul'daki Görev Süresi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları	72
Tablo 4.75. Empati Eğilimi Ölçeği Toplam Puanlarının İstanbul'daki Görev Süresi Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları.....	72
Tablo 4.76. Empati Eğilimi Ölçeği Ben Merkezli Eğilim Alt Boyutu Puanlarının İstanbul'daki Görev Süresi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları	73
Tablo 4.77. Empati Eğilimi Ölçeği Ben Merkezli Eğilim Alt Boyutu Puanlarının İstanbul'daki Görev Süresi Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları	73
Tablo 4.78. Empati Eğilimi Ölçeği Empatik Eğilim Alt Boyutu Puanlarının İstanbul'daki Görev Süresi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.....	74

Tablo 4.79. Empati Eğilimi Ölçeği Sempatik Eğilim Alt Boyutu Puanlarının İstanbul'daki Görev Süresi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.....	74
Tablo 4.80. Empati Eğilimi Ölçeği Sempatik Eğilim Alt Boyutu Puanlarının İstanbul'daki Görev Süresi Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları.....	75
Tablo 4.81. İletişim Becerileri Ölçeği Toplam Puanlarının Branş Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları.....	75
Tablo 4.82. İletişim Becerileri Ölçeği Zihinsel İletişim Becerileri Alt Boyutu Puanlarının Branş Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	76
Tablo 4.83. İletişim Becerileri Ölçeği Duygusal İletişim Becerileri Alt Boyutu Puanlarının Branş Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	76
Tablo 4.84. İletişim Becerileri Ölçeği Davranışsal İletişim Becerileri Alt Boyutu Puanlarının Branş Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	77
Tablo 4.85. Empati Eğilimi Ölçeği Toplam Puanlarının Branş Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları .	77
Tablo 4.86. Empati Eğilimi Ölçeği Ben Merkezli Eğilim Alt Boyutu Puanlarının Branş Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	78
Tablo 4.87. Empati Eğilimi Ölçeği Empatik Eğilim Alt Boyutu Puanlarının Branş Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	78
Tablo 4.88. Empati Eğilimi Ölçeği Sempatik Eğilim Alt Boyutu Puanlarının Branş Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları	79
Tablo 4.89. İletişim Becerileri Ölçeği Toplam Puanlarının Öğrenci Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.....	79

Tablo 4.90.İletişim Becerileri Ölçeği Zihinsel İletişim Becerileri Alt Boyutu Puanlarının Öğrenci Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları	80
Tablo 4.91.İletişim Becerileri Ölçeği Duygusal İletişim Becerileri Alt Boyutu Puanlarının Öğrenci Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları	80
Tablo 4.92.İletişim Becerileri Ölçeği Davranışsal İletişim Becerileri Alt Boyutu Puanlarının Öğrenci Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları	81
Tablo 4.93.Empati Eğilimi Ölçeği Toplam Puanlarının Öğrenci Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.....	81
Tablo 4.94.Empati Eğilimi Ölçeği Toplam Puanlarının Öğrenci Sayısı Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları.....	82
Tablo 4.95.Empati Eğilimi Ölçeği Ben Merkezli Eğilim Alt Boyutu Puanlarının Öğrenci Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.....	82
Tablo 4.96.Empati Eğilimi Ölçeği Empatik Eğilim Alt Boyutu Puanlarının Öğrenci Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları	83
Tablo 4.97.Empati Eğilimi Ölçeği Empatik Eğilim Alt Boyutu Puanlarının Öğrenci Sayısı Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları.....	83
Tablo 4.98.Empati Eğilimi Ölçeği Sempatik Eğilim Alt Boyutu Puanlarının Öğrenci Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları	84
Tablo 4.99.Empati Eğilimi Ölçeği Sempatik Eğilim Alt Boyutu Puanlarının Öğrenci Sayısı Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları.....	84

Tablo 4.100.İletişim Becerileri Ölçeği Toplam Puanlarının Öğretmen Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan ANOVA Testi Sonuçları.....	85
Tablo 4.101.İletişim Becerileri Ölçeği Zihinsel İletişim Becerileri Alt Boyutu Puanlarının Öğretmen Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan ANOVA Testi Sonuçları	85
Tablo 4.102.İletişim Becerileri Ölçeği Duygusal İletişim Becerileri Alt Boyutu Puanlarının Öğretmen Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan ANOVA Testi Sonuçları	86
Tablo 4.103.İletişim Becerileri Ölçeği Davranışsal İletişim Becerileri Alt Boyutu Puanlarının Öğretmen Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan ANOVA Testi Sonuçları	86
Tablo 4.104.Empati Eğilimi Ölçeği Toplam Puanlarının Öğretmen Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan ANOVA Testi Sonuçları.....	87
Tablo 4.105.Empati Eğilimi Ölçeği Toplam Puanlarının Öğretmen Sayısı Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan LSD Testi Sonuçları	88
Tablo 4.106.Empati Eğilimi Ölçeği Ben Merkezli Eğilim Alt Boyutu Puanlarının Öğretmen Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan ANOVA Testi Sonuçları	89
Tablo 4.107.Empati Eğilimi Ölçeği Empatik Eğilim Alt Boyutu Puanlarının Öğretmen Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan ANOVA Testi Sonuçları	89
Tablo 4.108.Empati Eğilimi Ölçeği Empatik Eğilim Alt Boyutu Puanlarının Öğretmen Sayısı Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Tamhane's T2 Testi Sonuçları	90
Tablo 4.109.Empati Eğilimi Ölçeği Sempatik Eğilim Alt Boyutu Puanlarının Öğretmen Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan ANOVA Testi Sonuçları	91

Tablo 4.110. Empati Eğilimi Ölçeği Sempatik Eğilim Alt Boyutu Puanlarının Öğretmen Sayısı Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan LSD Testi Sonuçları	92
Tablo 4.111. İletişim Becerileri Ölçeği Toplam Puanlarının İdareci Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan ANOVA Testi Sonuçları.....	93
Tablo 4.112. İletişim Becerileri Ölçeği Zihinsel İletişim Becerileri Alt Boyutu Puanlarının İdareci Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan ANOVA Testi Sonuçları	93
Tablo 4.113. İletişim Becerileri Ölçeği Duygusal İletişim Becerileri Alt Boyutu Puanlarının İdareci Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan ANOVA Testi Sonuçları	94
Tablo 4.114. İletişim Becerileri Ölçeği Davranışsal İletişim Becerileri Alt Boyutu Puanlarının İdareci Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan ANOVA Testi Sonuçları	94
Tablo 4.115. Empati Eğilimi Ölçeği Toplam Puanlarının İdareci Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan ANOVA Testi Sonuçları.....	95
Tablo 4.116. Empati Eğilimi Ölçeği Toplam Puanlarının İdareci Sayısı Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan LSD Testi Sonuçları	96
Tablo 4.117. Empati Eğilimi Ölçeği Ben Merkezli Eğilim Alt Boyutu Puanlarının İdareci Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan ANOVA Testi Sonuçları	97
Tablo 4.118. Empati Eğilimi Ölçeği Empatik Eğilim Alt Boyutu Puanlarının İdareci Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan ANOVA Testi Sonuçları	97
Tablo 4.119. Empati Eğilimi Ölçeği Empatik Eğilim Alt Boyutu Puanlarının İdareci Sayısı Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Tamhane's T2 Testi Sonuçları	98

Tablo 4.120. Empati Eğilimi Ölçeği Sempatik Eğilim Alt Boyutu Puanlarının İdareci Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan ANOVA Testi Sonuçları	99
Tablo 4.121. Empati Eğilimi Ölçeği Sempatik Eğilim Alt Boyutu Puanlarının İdareci Sayısı Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Tamhane's T2 Testi Sonuçları	100
Tablo 4.122. Empati Eğilimi Ölçeği Toplam Puanları ile İletişim Becerileri Ölçeği Toplam Puanları Arasındaki İlişkiler.....	101
Tablo 4.123. Empati Eğilimi Ölçeği Toplam Puanları ile İletişim Becerileri Ölçeği Alt Boyut Puanları Arasındaki İlişkiler.....	101
Tablo 4.124. Empati Eğilimi Ölçeği Ben Merkezli Eğilim Alt Boyut Puanları ile İletişim Becerileri Ölçeği Alt Boyut Puanları Arasındaki İlişkiler	102
Tablo 4.125. Empati Eğilimi Ölçeği Empatik Eğilim Alt Boyut Puanları ile İletişim Becerileri Ölçeği Alt Boyut Puanları Arasındaki İlişkiler	102
Tablo 4.126. Empati Eğilimi Ölçeği Sempatik Eğilim Alt Boyut Puanları ile İletişim Becerileri Ölçeği Alt Boyut Puanları Arasındaki İlişkiler	103

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 2.1 İletişim Sürecinde Yer Alan Temel Öğeler	10
Şekil 2.2. Shannon ve Weaver iletişim modeli	11
Şekil 2.3. İletişimin Süreci ve Öğeleri	15
Şekil 2.4. Kişilerarası İletişim Sınıflaması	16
Şekil 2.5. Tek Yönlü İletişim İle Çift Yönlü İletişim Arasındaki Farklar	19
Şekil 2.6. Empatik Anlayışa Ait Benlik Durumları	25
Şekil 2.7. Birbiri Yerine Geçen Üç Sürecin Grafikle Gösterilmesi.....	26
Şekil 2.8. Aşamalı Empati Sınıflamasındaki temel empati basamakları	27

SİMGELER LİSTESİ

f	Frekans
% geç	Geçerli puanların yüzdesi
% yığ	Geçerli puanların kümülatif (yığınlaştırılmış) yüzdesi
\bar{x}	Aritmetik ortalama değeri
ss	Standart sapma değeri
$Sh_{\bar{x}}$	Aritmetik ortalamanın standart hata değeri
sd	Serbestlik derecesi
N	Dağılıma ait veri sayısı
p	Anlamlılık katsayısı
KT	Kareler Toplamı
KO	Kareler Ortalaması
x^2	Chi-Square (Ki kare değeri)
$\bar{x}_{sıra}$	Sıralar ortalaması
F	Birden fazla örneklem kümesinin karşılaştırılmasında, iki farklı kümenin varyansları oranı
t	t-testi sonucu elde edilen değer

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın temelini oluşturan problem durumu, problem cümlesi, alt problemler, araştırmanın önemi, sayılılar, sınırlıkları sunulmuş ve araştırmada kullanılan terimlere ilişkin kavramsal bilgilere yer verilmiştir.

1.1. Problem Durumu

Günün büyük bir kısmı her gün aldığımız ve ilettiğimiz iletişim denen bir süreç olarak akıp gider. Bu sebepten dolayı iletişim insanlar için başlı başına önemli bir mecradır ve olmaya devam edecektir. Dünyada olup bitenlerden haberdar olmak, bilgi akışından haberdar olarak bilgi sahibi olmak sahip olduğu bilgi ile otorite ve söz sahibi olmak isteyen insanoğlu için iletişim sürekli toplumsal, sosyal, ekonomik, kültürel ve tarihi sorunlarına çözüm arayan bilgi toplumunda hayatın vazgeçilmez ögesi niteliğindedir (Durgun, 1991).

Empati kavramı ise, insanın, kendisini karşısındakinin yerine koymasüdür. Bu yerine koyma işini yaparak karşısındakinin duygu ve düşüncelerini sağlıklı bir şekilde anlamaya çalışması çabasıdır (Dökmen, 2006).

Empati kurabilme yeteneği toplumsal barışa yüksek katkı sağlayan bir kişilik özeliğidir. Toplumsal sağlıkta önemli bir yeri vardır. Empati becerileri yüksek insanların çoğunlukta olduğu bir toplumda iletişim çatışmaları ve öfke davranışlarının oranının düşmesi beklenir. İnsanlar birbirleri için sorun kaynağı olmadığı gibi yaşanan problemlerde anlayış ve destek göreceklendir. Bu durum toplumda yaygın bir huzur havası yaratması muhtemeldir.

Eğitim gibi doğrudan insan odaklı, iletişim temelli ve hedef kitlesi henüz kişilik gelişimi içinde bocalamakta olan öğrenciler olan bir meslekte hizmet üretenlerin yani eğitimcilerin empati eğilimi göstermesi gözardı edilmemesi gereken bir gerekliliktir denilebilir.

Bu verilerden hareketle ilkökul öğretmenlerinin empati eğilimi ile iletişim becerileri arasındaki ilişki araştırmaya değer görülmüştür.

1.2. Problem Cümlesi

Araştırmanın problem cümlesi 'Öğretmenlerin iletişim yeterlilikleri ile empati kurma becerileri arasındaki ilişki nasıldır?' olarak tespit edilmiştir.

1.3. Alt Problemler

- İstanbul İli Sancaktepe İlçesindeki ilkokullarda görev yapan öğretmenlerin Empati Kurma Becerileri cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
- İstanbul İli Sancaktepe İlçesindeki ilkokullarda görev yapan öğretmenlerin Empati Kurma Becerileri yaşa göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
- İstanbul İli Sancaktepe İlçesindeki ilkokullarda görev yapan öğretmenlerin Empati Kurma Becerileri medeni duruma göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
- İstanbul İli Sancaktepe İlçesindeki ilkokullarda görev yapan öğretmenlerin Empati Kurma Becerileri mezuniyet durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
- İstanbul İli Sancaktepe İlçesindeki ilkokullarda görev yapan öğretmenlerin Empati Kurma Becerileri hizmet yılına göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
- İstanbul İli Sancaktepe İlçesindeki ilkokullarda görev yapan öğretmenlerin Empati Kurma Becerileri İstanbul'daki görev süresine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
- İstanbul İli Sancaktepe İlçesindeki ilkokullarda görev yapan öğretmenlerin Empati Kurma Becerileri branşa göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
- İstanbul İli Sancaktepe İlçesindeki ilkokullarda görev yapan öğretmenlerin Empati Kurma Becerileri okuldaki öğrenci sayısına göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
- İstanbul İli Sancaktepe İlçesindeki ilkokullarda görev yapan öğretmenlerin Empati Kurma Becerileri okuldaki öğretmen sayısına göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
- İstanbul İli Sancaktepe İlçesindeki ilkokullarda görev yapan öğretmenlerin Empati Kurma Becerileri okuldaki idareci sayısına göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

- İstanbul İli Sancaktepe İlçesindeki ilkokullarda görev yapan öğretmenlerin İletişim Yeterlilikleri cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
- İstanbul İli Sancaktepe İlçesindeki ilkokullarda görev yapan öğretmenlerin İletişim İletişim Yeterlilikleri yaşa göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
- İstanbul İli Sancaktepe İlçesindeki ilkokullarda görev yapan öğretmenlerin İletişim İletişim Yeterlilikleri medeni duruma göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
- İstanbul İli Sancaktepe İlçesindeki ilkokullarda görev yapan öğretmenlerin İletişim Becerileri mezuniyet durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
- İstanbul İli Sancaktepe İlçesindeki ilkokullarda görev yapan öğretmenlerin İletişim İletişim Yeterlilikleri hizmet yılına göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
- İstanbul İli Sancaktepe İlçesindeki ilkokullarda görev yapan öğretmenlerin İletişim İletişim Yeterlilikleri İstanbul'daki görev süresine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
- İstanbul İli Sancaktepe İlçesindeki ilkokullarda görev yapan öğretmenlerin İletişim İletişim Yeterlilikleri branşa göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
- İstanbul İli Sancaktepe İlçesindeki ilkokullarda görev yapan öğretmenlerin İletişim İletişim Yeterlilikleri okuldaki öğrenci sayısına göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
- İstanbul İli Sancaktepe İlçesindeki ilkokullarda görev yapan öğretmenlerin İletişim İletişim Yeterlilikleri okuldaki öğretmen sayısına göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
- İstanbul İli Sancaktepe İlçesindeki ilkokullarda görev yapan öğretmenlerin İletişim İletişim Yeterlilikleri okuldaki idareci sayısına göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

1.4. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada İstanbul İli Sancaktepe İlçesindeki ilkokullarda görev yapan öğretmenlerin empati kurma becerileri ve iletişim yeterlilikleri cinsiyete, yaşa, medeni duruma, mezuniyet durumuna, hizmet yılına, İstanbul'daki görev süresine, branşa, okuldaki öğrenci sayısına, okuldaki öğretmen sayısına ve okuldaki idareci sayısına göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde bir farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

1.5. Araştırmanın Önemi

Empati toplumsal huzur ve barışın temelindeki birleştirici unsurlardan biri olarak her geçen gün daha fazla ilgi çekmektedir. Merkezinde insanın olduğu eğitim gibi sektörlerde hizmet üretenlerin empati yeteneğinin bulunması birçok farklı açıdan hizmetin niteliğinin yükselmesini sağlayacak bir unsurdur. Empatinin sonradan geliştirilebilir olup olmadığının tespiti, varsa empatik davranışı geliştirici metodların belirlenmesi ve yaygınlaştırılması önemlidir. Empati aynı zamanda iletişim yeterliliklerinin bir alt unsurudur. Bu iki unsurdan birini geliştirilmesinin diğerine de olumlu etki etmesi beklenmektedir. Öncelikli unsurun tespit edilmesi ve buradan hareketle diğer unsurun geliştirilmesinin eğitim çalışanlarının verimi yükselteceği ve araştırma bulgularının politika yapıcılara rehberlik ederek eğitimin kalitesinin yükselmesine katkı sağlayacağı öngörülmektedir.

1.6. Sayıtlar

Araştırmaya katılan öğretmenlerin kullanılan ölçme araçlarını içtenlikle cevapladıkları varsayılmaktadır.

1.7. Sınırlılıklar

- Araştırma İstanbul İli Sancaktepe İlçesi Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı resmi ilkokullarda görev yapan öğretmenler ile,
- Araştırma verileri, 2013-2014 eğitim-öğretim yılında toplanan verilerle,
- Araştırmada elde edilen bulgular Empati Eğilimi Ölçeği ve İletişim Becerileri Ölçeğinin kapsamı ile,
- Öğretmenlere ait demografik bilgiler, araştırmacı tarafından hazırlanan Kişisel Bilgi Formu ile elde edilen verilerle,
- Araştırmada elde edilen verilerin analizi, kullanılan istatistiksel yöntemlerle sınırlıdır.

1.8. Tanımlar

Empati : Empati kavramı, insanın, kendisini karşısındakinin yerine koymasüdür. Bu yerine koyma işini yaparak karşısındakinin duygu ve düşüncelerini sağlıklı bir şekilde anlamaya çalışması çabasıdır (Dökmen, 2006).

İletişim : İletişim, duygu, düşünce veya bilgilerin akla gelebilecek her türlü yolla başkalarına aktarılmasıdır (Baltaş ve Baltaş, 2002).

Eğilim : Bir şeyi sevmeye, istemeye veya yapmaya içten yönelme, meyil, temayül (TDK, 2014).

Beceri : Kişinin yatkınlık ve öğrenime bağlı olarak bir işi başarma ve bir işlemi amaca uygun olarak sonuçlandırma yeteneği, maharet (TDK, 2014).

BÖLÜM II

İLGİLİ ALAN YAZIN

2.1. İletişim

Günün büyük bir kısmı her gün aldığımız ve ilettiğimiz iletişim denen bir süreç olarak akıp gider. Bu sebepten dolayı iletişim insanlar için başlı başına önemli bir mecradır ve olmaya devam edecektir. Dünyada olup bitenlerden haberdar olmak, bilgi akışından haberdar olarak bilgi sahibi olmak sahip olduğu bilgi ile otorite ve söz sahibi olmak isteyen insanoğlu için iletişim sürekli toplumsal, sosyal, ekonomik, kültürel ve tarihi sorunlarına çözüm arayan bilgi toplumunda hayatın vazgeçilmez ögesi niteliğindedir (Durgun, 1991).

Latince *communicare* kökünden gelen iletişim sözcüğü dilimizde *komünikasyon*, *haberleşme* veya *bildirişim* sözcükleriyle de tanımlanır. İletişim, *duygu*, *düşünce* veya *bilgilerin akla gelebilecek her türlü yolla başkalarına aktarılmasıdır* (Baltaş ve Baltaş, 2002).

Günümüzde iletişim kelimesi üzerine birden çok anlam yüklenmiştir. Birçok farklı tanımla bulunmaktadır. Zıllıoğlu (1998) iletişimin ifade ettiği anlamlardan bazılarını şu şekilde açıklamaktadır:

- Bireylerin görüş, düşünce ve fikirlerini konuşma yoluyla birbirleri ile paylaşmaları,
- Bireylerin birbirlerine kendilerini anlatabilmeleri ve tanıtabilmeleri,
- Mesaj olarak bilgilerin, becerilerin karşıya iletilmesi,
- Yaşayan bir evrenin parçalarının birbiri ile ilişkilendirilmesi,
- İnsanların yaşanan çeşitli hadiseleri başkası ile paylaşması, başkalarına aktarabilmesi.

İletişim, Telman ve Ünsal'a (2005) göre, "topluluğa yaşamaya başlayan insanların toplumsal olarak iletişime sembolik mesajların karşılıklı birbirlerine ulaştırmaları ile başlamışlar ve meydana gelen iletişimin ana unsuru bazı sembolik anlamların meydana getirdiği iletişimdir"

Meydana gelen problemlerin çözümü sağlıklı iletişim yoluyla mümkündür. İnsanlar problemlerini çözebilmek için *duygu* ve *düşüncelerini ifade ederek problemleri halletmeye*

çalışırlar. Bu sürece iletişim süreci denir. Toplumsal kaosun önüne geçebilmek için, demokratik süreçleri oturtabilmek için iletişim toplumun en önemli ve muhtaç olduğu bir unsurdur ve bu iletişim sürecinin sağlıklı çalıştırılması gerekmektedir (Cüceloğlu, 1996).

İnsanoğlunu diğer canlılardan ayıran en önemli özelliği; aklını kullanabilmesi, duygu ve düşüncelerini başkalarına da aktarabilme yetisine sahip olmasıdır. İnsanın bu özelliklerini iletişim yoluyla kullanır. Yüzlerce yıl birbirleriyle kurmuş oldukları iletişim yoluyla birbirlerinin düşünce ve davranışlarını etkileyerek, kültür ve uygarlıkları geliştirerek bugünkü uygarlık düzeyine ulaşmışlardır (Orta, 2009).

İletişimin devam eden bir süreçtir. İletişim kaynaktan alıcıya sözcükler, resimler, figürler, grafikler vb. sembollerin kullanılması ile bilgi, düşünce, duygu ve becerilerin aktarılmasıdır. İletişim sonucunda kaynak ve alıcı arasında meydana gelen etkileşim davranış değişikliği oluşturarak bilgi fikir, tutum, duygu ve becerilerin değiştirilmesi sonucunu ortaya çıkaran bir süreçtir (Çetinkanat, 1998).

İletişime yönelik yapılan tüm tanımlar tanımlamayı yapanın yaklaşım ve önceliklerini içerdiğinden değişiklikler göstermektedir. Fakat buna rağmen iki düşünce yapısı öne çıkmaktadır. Bu düşünce yapılarından ilki iletişimin iletim yönü ikincisi karşılıklı ortak algılama ve paylaşım unsurunu barındırmaktadır. İletişimin iletim yönü Kaynak-Mesaj-Kanal-Alıcı süreciyle ifade edilen bir yaklaşımdır (Mutlu, 1998).

Bir başka açıdan iletişime baktığımızda “bilgi üretme, aktarma ve anlamlandırma süreci olarak tanımlayabiliriz. Böyle bir durumda pek çok etkinlik iletişim sayılabilmektedir. Örneğin; bu tanıma dayanarak iki insanın karşılıklı konuşmasını iletişim sayabileceğimiz gibi, arıların bal bulunan yeri birbirlerine bildirmelerini de iletişim kabul edebiliriz (Dökmen, 1994).

2.1.1. İletişimin Amacı ve Önemi

İnsanların birbirlerine olan ihtiyaçları iletişimi zorunlu kılmış ve insanların birbirlerini anlamaları yönünde oluşturdukları köprüyü gerekli kılmıştır. İletişimde bir kişiden diğerine anlamların iletilmesidir. İletişim gereklilikten kaynaklanmaktadır. Bir toplumu oluşturan bireylerin anlaşabilmesi duygu ve düşüncelerini paylaşabilmesi için iletişim vazgeçilmez bir gerekliliktir. İletişim toplumsal yaşamın vazgeçilmez ögesidir. Günlük yaşamımızda

sinirlenmek, susmak, ağlamak bir davranış bir mesajdır. İletişim de bir anlam iletimi sürecidir (Tutar, 2003).

Usta' ya göre (1995) her seviyedeki birey kendini tanıtmaya ve ifade fırsatı yakalamayı istemekte olduğunu ifade eder. İletişimin herşeyden önce sosyal sürece girerek kendisini gerçekleştirmesi bakımından önemli olduğunu söyler. Bu açıdan iletişim, insanların kendilerini büyük amaçlarına ulaştıracak araçlar olarak görür.

Özellikle bugün iletişim gittikçe büyüyen büyük bir öneme sahiptir. İletişim insanlar ve tüm sosyal sistemle için önemlidir. İletişimin temeldeki amacı etkin olma tutum ve davranışları değiştirebilme hisleri ve duyguları etkileyebilmektir. Toplumsal yaşamın temeli olan iletişim İletişim toplumsal yaşamı olanaklı kılar. İletişim olmadan toplumsallaşma sürecinin özü olmayacağı gibi insanlaşma sürecinde olmaz. İletişim, toplumsal ilişkilerin gelişmesini zaman ve mekâna yayılmasını sağlar (Altıntaş ve Çamur, 2001).

2.1.2. İletişimin Temel Özellikleri

- İletişim Bir Süreçtir: İletişim, dinamik başı ve sonu bulunmayan, çeşitli unsurlarla etkileşim içinde olan karmaşık süreçler bileşkesidir. İletişimin nerede bitip nerede başladığı iletişimi kuranlar arasında belirlemek son derece zordur (Gürgen, 1997).
- İletişim Bir Bütündür: “İletişimi kelimeler, eller, gözler gibi bütünlükten soyutlayarak ve bu süreçteki bir kesite bakarak değerlendirmek bizi yanlış sonuçlara götürebilir”. Sözlü iletişimin işaret ve içeriğini birlikte değerlendirerek daha doğru bir sonuca ulaşabilir ve iletişimdeki hatayı en aza indirebiliriz. “İletişim biçimindeki bütün özellikler ve iletişim süreci, iletişimin birbirinden ayrılmayan parçalarıdır” (Baltaş ve Baltaş, 1995).
- İletişim İnsan Davranışlarının Bir Ürünüdür: İletişim insanların birbirlerini anlama ihtiyaçları sayesinde kurulabilir”. İletişim, algılama, öğrenme, dürtü, duygu, eğilim, inanç, değer gibi insanın davranışını belirleyen unsurlardan ayrı düşünülemez (Gürgen, 1997).
- İletişim Amaçlı ya da Tesadüfi Gerçekleşebilir: “ İletişim sürecinde taraf kişilerin bilinçli veya bilinçsiz olmaları iletişimin varlığı için bir ön şart değildir” (Yıldırım, 1995).

- İletişim Dinamik Bir Olgudur: İletişimin dinamik bir kavramdır. Dinamik olması iletişimin temel özelliklerinden biridir. Toplumların kültürel yapıları iletişimi etkileyen faktörlerdendir. Kültürel yapı değiştikçe ona paralel olarak iletişim değişir. Çevre koşullarının değişmesi farklı sembollerin ortaya çıkmasına yol açar. Zamanla bazı eski kavramların yerini yeni kavram ve semboller yer alır. Bilgi işlem sistemindeki değişiklikler, insan makina ilişkileri yeni bir iletişim dilinin doğmasına sebep olur. Yeni sembol ve kavramlar doğurur (Tutar, 2003).
- İletişim Belirli Kalıplara Bağlıdır: Kültürel gruplar İletişimle ilgili kalıplar olarak oluşturur ve bu kalıplar kabul gördüğü oranda süreklilik kazanır. Kültürel gruplar tarafından kabul görmeyen kurallar zaman içerisinde yok olur. Bazı iletişim ile ilgili kalıplar varolduğu bölgenin tüm özelliğini yansıtmayabilir. Fakat belli başlı özelliklerini içinde barındırır. Bölge içerisinde kullanılan bazı kelimeler, deyimler, atasözleri ve işaretler kabul gördüğü oranda sürekliliği devam etmektedir. Toplumların sahip oldukları davranış kalıpları genellikle toplumsal norm haline gelir. Bu normları bilmeyen grup üyelerinin davranışları yanlış anlaşılmasıyla sıkça karşılaşılır (Selçuk, 2005).
- İletişim Sembollerle Gerçekleşir: “Semboller; jestler, mimikler, sesler, harfler, rakamlar ve sözcüklerdir. Alıcı ve gönderici mesaja aynı anlamı verdikleri zaman, tam olarak iletişim ortaya çıkar.” (Tutar, 2003).
- İletişim Paylaşmadır: insanlar iletişim yoluyla duygu ve düşüncelerini bilgi olarak karşı tarafa aktarmaktadır. Buda iletişimin özünü oluşturur (Baltaş ve Baltaş, 1995).

Reardon (1987)'den iletişim ile ilgili şunları söyler:

- İletişim insani gereklilikten doğar,
- İletişim kasıtlı veya kasıtsız etkilerle olabilir,
- İletişim genelde karşılıklıdır,
- İletişim en az iki insan gerektirir,
- İletişimin ortaya çıkması için başarıya ihtiyaç yoktur,
- İletişim sembollerin kullanımını gerektirir.

2.2. İletişim Süreci ve Öğeleri

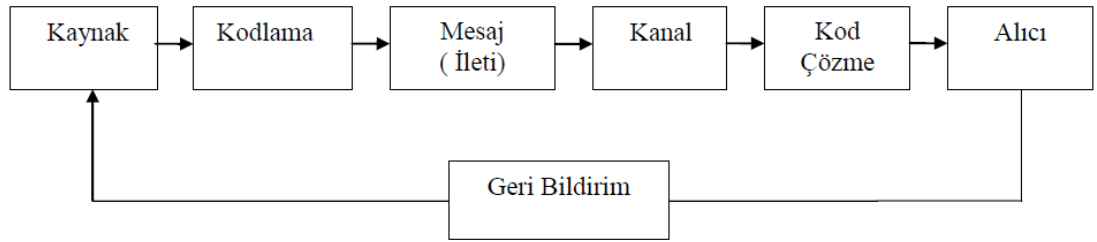
Doğum ile birlikte İnsanlar, doğal çevrelerinde meydana gelen hadiseleri öğrenmek ve anlamak isterler. Bununla birlikte duygu ve düşüncelerini birbirlerine aktarmak isterler. Böylece insanlar arasında iletişim olarak adlandırılan bir süreç meydana gelir. İletişim bilgi üretme, aktarma ve anlamlandırma süreci olarak tanımlanır (Erdoğan, 2000).

İletişim süreci içinde bir bütün olarak varolan insanın içinde bulunduğu kültür ortamı da onun iletişim yoluyla gösterdiği davranışlarında etkilidir. Dinamik bir yapıya sahip olan iletişim algılama, öğrenme, dürtü, duygu, eğilim, inanç, değer gibi insanın davranışını belirleyen unsurlardan ayrı düşünülemez. Bu sebepten dolayı iletişim başı ve sonu bulunmayan dinamik bir yapı ve karmaşık bir düzendir (Gürgen, 1997).

İletişim birkaç adımı gerektiren bir süreç olduğundan, bu sürecin biri eksik olursa iletişimin kurulamayacağı açıktır. Örneğin, gönderici mesajı gönderebilir ancak alıcı onu duymaz veya algılayamaz ise, iletişim gerçekleşmez. Gönderici süreci düşünceleri, duyguları veya görüşlerini hedefe göndererek başlatır (Tutar, 2003).

Bu temel öğeler şematik olarak şöyle gösterilir

Şekil 2.1 İletişim Sürecinde Yer Alan Temel Öğeler

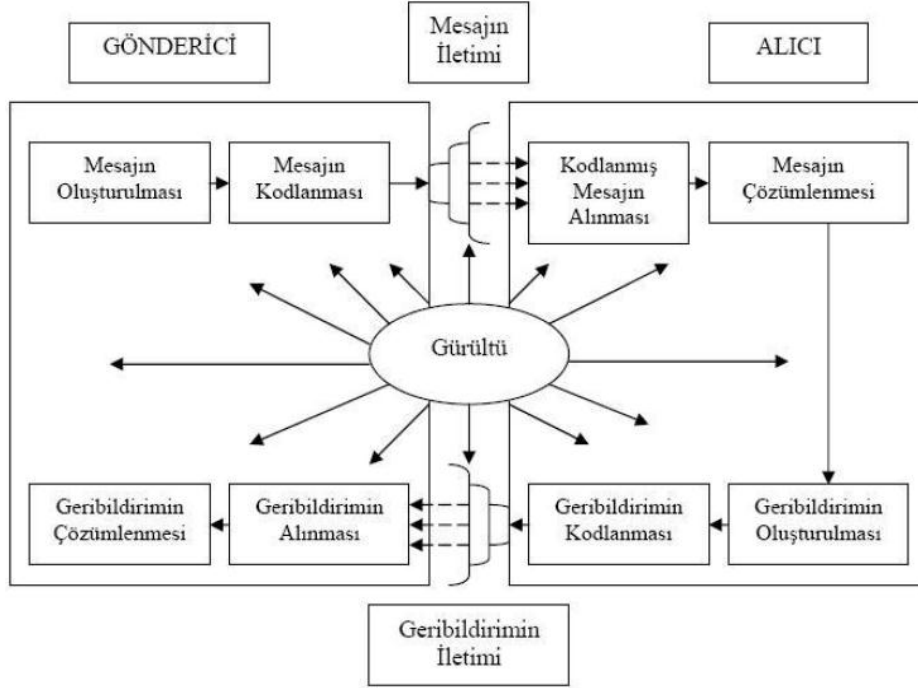

Kaynak: Paksoy, M. (1998). Örgütsel iletişim. (3.Baskı). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları

İletişim bir süreçler zincirlemesidir (Paksoy, Acar ve Özalp, 1998). İletişim süreci; kaynak (gönderici), kodlama, mesaj, kanal, kod çözme, alıcı ve geribildirim öğelerinden oluşmaktadır (Gibson, Ivanchevich ve Donnelly, 1997; Selimhocaoglu, 2004).

İletişim sürecinin nasıl işlediği hususunda birçok değişik model bulunmaktadır. Bunların içinde en iyi bilinen ve kullanılan Shannon ve Weaver'ındır. (1949, akt: McShane ve Glinow, 2000) Model, Şekil 2.2'de görülmektedir.

Şekil 2.2. Shannon ve Weaver iletişim modeli

Kaynak: McShane, S.L. and Glinow, M.A.V. (2000). Organizational Behavior. New York: McGraw Hill.

Shannon ve Weaver'ın iletişim modelinde gönderici ve alıcı olmak üzere iki temel iletişim kaynağı bulunmaktadır. Bu modele göre iletişim, gönderici konumunda olanın mesajı meydana getirmesi ve kodlaması sonra mesajın çeşitli kanallarla iletilmesi ve sonuç olarak gönderilen mesajın alıcı tarafından alınarak çözümlenmesi ve geri bildirim alınmasıyla devam etmekte olan bir süreçtir.

Gordon'a göre (1996) ise iletişim ana öğeleri şunlardır;

- Gönderici
- Mesaj
- Kanal
- Alıcı
- Geribildirim

2.2.1. İletişim Kaynağı (Gönderici)

Gönderici iletişimi başlatan iletişimin kaynağı konumundadır. Kaynak olarak gönderici, kendisine iletilen bilgi, fikir ve duygulara düşünceleri kelimelere, rakamlara, şekillere yani sembollere dönüştürerek bu bilgileri belli bir iletişim kanalından alıcıya iletir. İletmek istediği duygu ve davranışı söz, hareket, ses, mimik, rapor veya herhangi bir şekilde ileten kişi veya grup iletişim sürecinde kaynak olma işlevini yüklenabilir (Tikici, 2005).

Gönderici kaynak süreçlerden geçirerek, iletileri çeşitli iletişim kanallarını kullanarak alıcıya gönderen kişidir (Zıllıoğlu, 1998).

İyi ve sağlıklı bir iletişim için gönderici de olması gereken bazı özellikler aşağıda sıralanmıştır (Tutar, 2003).

- Kaynak bilgili olmalı
- Kaynak kodlama özelliğine sahip olmalı
- Kaynak, durum ve rolüne uygun davranışta bulunmalı
- Kaynak tanınmalıdır.

Okullarda iletişim sürecini başlatan ve iletişim sürecinin yapısını belirleme yetkisine sahip kişi yöneticidir. Sahip olduğu yetkiden dolayı, öğretmenlere göre daha etkin durumda bulunmaktadır (Celep, 2000).

2.2.2. Mesaj (İleti)

İleti, gözlenebilir sembollerdir. Kaynak olan kişinin göndermiş olduğu soyut kavram, düşünce, duygu ve amaçlarını temsil eden ileti, gözlenebilir semboller olarak karşı tarafa iletilir. Bunlar sözler ile ifade edilebileceği gibi, ses tonu, mimikler, vücut, el, kol hareketleri, resimler, şekiller, müzik, yazı ve benzeri yollardan da olabilir. Kimi zaman gerekirse koklama, tatma, dokunma duyularına seslenen semboller de iletişim sürecinde mesaj olarak kullanılabilir. Çoğu kez ileti, sembollerin birden fazlasını da içerebilir. Kaynak kişinin alıcı için amaçladığı davranış değişikliğinde başarılı olabilmesi için göndermiş olduğu sembollerin karşı taraf açısından anlaşılabilir sembollerden oluşması gerekmektedir (Ergin, 1995).

Mesajın oluşturulmasında kullanılan herhangi bir kod, mesaj dili olarak tanımlanır. Mesajın dili, ulusal dil olabileceği gibi müzik, resim, heykel gibi sanatsal ya da başka simgelerle oluşturulmuş bazı kodlar da olabilir (Gürgen, 1997).

2.2.3.Kanal

Alıcıya gidecek olan mesajı taşıyan araç-gereç ve yöntemlere iletişim sürecinde kanal olarak ifade edilmektedir. Kanal mesajın alıcıya ulaşması için kullanılan bir yoldur. Mesaj sahip olduğumuz beş duyu organımız yoluyla ve bunlardan en az birini kullanarak alıcıya iletilir (Çilenti, 1992).

İletişim sürecinde kanal, mesajın göndericiden alıcıya ulaşmasını sağlar. Mesajın alıcıya sağlıklı bir şekilde ulaşabilmesi için alıcı konumunda bulunan kişinin en az bir duyu organına iletilmesi gerekmektedir. Mesajın alıcıya iletilmesini sağlayan çeşitli araçlar vardır. Bunlar sözlü iletişim ve bu sözlü iletişimde bazı kelimelerin vurgulanması, ses tonu, yazılı iletişimde gazete başlıklarının büyüklüğü ve bazı sözcüklerin vurgulanması ve yazıların rengi gibi. Etkili bir mesaj için gönderici mesajı en uygun kanalla iletmesi gerekmektedir. En uygun kanalı bulabilmek için alıcının özellikleri, mesajın niteliği, zaman, kanalın özellikleri göz önüne alınmalıdır (Bolat, 1996).

2.2.4.Alıcı

İletişim sürecinin bir ucunda verici, diğer ucunda alıcı yer almaktadır. Verici iletisini alıcıya ulaştırarak onu etkileyerek davranışlarını değiştirme isteğindedir. Verici tarafından gönderilen mesajı en az bir duyu organı ile alan alıcı, iletinin kodunu çözerek ona anlam vermeye çalışır. İletişim açısından iletilen mesajın doğru algılanıp algılanmadığı bu aşamada ortaya çıkar. Eğer alıcı vericinin vermek istediği mesajı olduğu gibi anlamışsa ortada herhangi bir sorun yoktur. Eğer farklı bir anlam yüklemişse mesaja iletişim sağlıklı değildir. Burada, “anlamaların ortaklaştırılmasını zorlaştıran hatta engelleyen, alıcıyla, vericiyle her ikisinin içinde bulunduğu koşullarla, ileti ile ilgili değişkenler işe karışmaktadır. İletişim arızalarına sebep olan etkenlerden biri verici mesajını oluştururken kullanmış olduğu kod anahtarının alıcı tarafından sahip olunmaması veya iletiyi anlamlandırmaya çalışırken yanlış kod anahtarı kullanmasıdır. Vericinin görevi iletinin alıcı tarafından kolay bir şekilde çözebileceği şekilde kodlamak, ancak alıcıda ileti ile ilgili anlamadığı noktaları vericiye sorarak yardım alabilir (Hoy, 1987).

2.2.5. Dönüt (Geribildirim)

Geribildirim (dönüt) ise Selim Hocaoglu'na (2004) göre, alıcının aldığı mesajı yorumlama biçimini ifade etmektedir. Feedback olarak ifade edilebilen geri bildirim, iletişim sürecinin son aşamasıdır. Feedback, kaynağın göndermiş olduğu mesaja karşılık hedef kitle olarak seçilen kısmın verdiği cevap mesaj olarak tanımlanabilir (Cüceloğlu, 1994).

Sağlıklı ve etkili bir iletişimin oluşabilmesi için en önemli unsur tüm olasılıkların dikkate alınmasıdır. Sürecin sekteye uğramaması için herhangi bir noktaya takılıp kalınmaması gerekir (Özer, 1996). Birey iletilen mesajı anladığı ölçüde davranış kalıpları geliştirmektedir (Korkut, 1996).

Geri bildirim sahibinin olması gereken özellikler şu şekilde sıralanabilir (Hellriegel ve diğ., 2002) :

- Kullanışlı olmalıdır. Mesajı alan kişi, geribildirim sağlarsa iletişim süreci sağlıklı olacaktır.
- Tanımlayıcı özelliği olmalıdır.
- Belirli olmalıdır.
- Zamanlaması iyi olmalıdır.
- Anlaşılır olmalıdır. Yüksek miktarda bilgi ile alıcıyı boğmamalıdır.

2.2.6. Gürültü

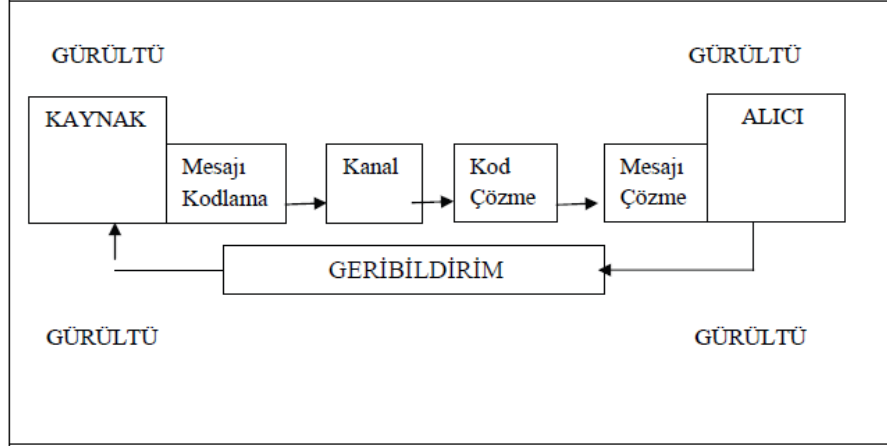
İletişim sürecinin doğru olarak işlemesine engel olan tüm unsurlara gürültü denir. Kaynak mesajı iletmekte üstlendiği görevi tam olarak yerine getiremiyorsa o iletişimde gürültüye neden oluyor demektir. Anlamların ve sembollerin desteklenmediği noktada iletişim sürecinde kodlama aşamasında gürültü oluşmaktadır (Mısırlı, 2008).

İletişim sürecinde gürültü birçok faktörün etkisiyle ortaya çıkarak mesajın gönderilmesi anlamlandırılması aşamalarında sorunları oluşmasına sebep olmaktadır. Bir iletişim süreci içinde gürültünün;

- Çevresel faktörler,
- Semantik faktörler (İletişimde bulunan tarafların farklı anlamlar atfetmesi),
- Sosyal faktörler,
- Sözdizimsel faktörler

- Psikolojik faktörlerin (bilişsel ve zihinsel faktörler) etkisi ile meydana geldiği belirtilebilir (Akt. Kılıçaslan Binici, 2010).

Şekil 2.3. İletişimin Süreci ve Öğeleri

Kaynak: Tutar, H. (2003). Örgütsel İletişim (1.Baskı). Ankara: Seçkin Yayınları.

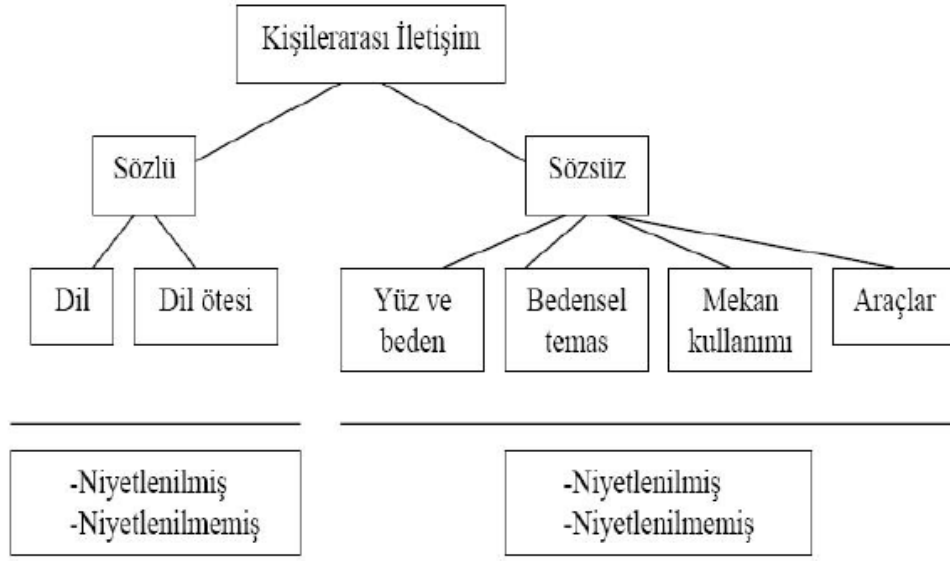
2.3. İletişim Türleri

İnsanın iletişim birimi olduğu iletişimler, birimlerde yer alan insan sayısı ve iletişimin gerçekleştiği ortamın yapısı açısından dört ana başlık altında sınıflandırılmaktadır. Bunlar:

- Kişi-içi iletişim: Bu iletişimde birey kendi içinde çeşitli mesajlar meydana getirerek ve yorumlayarak meydana getirdiği iletişim biçimidir.
- Kişilerarası iletişim: Bu iletişim tarzında mesajı veren ve alan yani kaynak ve hedefin olduğu iletişim biçimidir.
- Örgüt-içi iletişim: Organizasyonlarda bulunan iletişim biçimidir.
- Kitle iletişimi: Geniş insan topluluklarına iletilen bilgi ve semboller kitle iletişimi olarak ifade edilir. Bilgi ve semboller bazı kaynaklarca üretilir ve o insanlar tarafından yorumlanır (Dökmen, 2010).

Dökmen (2002), yaptığı bir çalışmada kişiler arası iletişim ile ilgili literatürden yola çıkarak bir sınıflama ortaya koymuştur. Bu sınıflama, Şekil 2.4'de görülmektedir.

Şekil 2.4. Kişilerarası İletişim Sınıflaması

Kaynak: Dökmen, Ü. (2006). İletişim Çatışmaları ve Empati (37.baskı). İstanbul: Sistem Yayıncılık.

Yukarıdaki şekle bakıldığında kişilerarası iletişimi

- Sözel iletişim
- Sözel olmayan iletişim

İletişimin yönü açısından ise

- Tek yönlü iletişim

Çift yönlü iletişim yönlü iletişime değinilmiştir (Akt. Acar, 2009).

2.3.1.Sözel iletişim

Sözel iletişim bir dile ihtiyaç duyar. İletişim doğrudan ya da dolaylı olarak farklı söz ve sembollerden meydana gelir. Sözel iletişim insanların kendi duygu ve düşüncelerini ifade edebilmeleri, bilim, sanat faaliyetlerine katılabilmeleri yeni bilgi ve yeteneklerle kazanmaları yolunda büyük katkılar sunmaktadır (Eroğlu, 2000).

Öğretmenlerin kaynak konumunda olduğu eğitim öğretim sisteminde öğretmen bilgiyi konuşma yoluyla öğrenciye aktarırlar. Bilgi aktarımında konuşma söz ve ses olmak üzere ikiye ayrılır. Sözel iletişimde söz, söylenen sözcükler ve onların anlamını içerirken; ses unsuru, sesin kararlılığı, telaffuzu, tonu, ritmi, vurgusu gibi değişkenleri kapsar (Moore, 1979; Akt: Celep, 1993).

Dilin kullanımını ifade eden sözlü iletişim,

- Dille iletişim
- Dil-ötesi iletişim

Olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Bir iletişimde “ne ” söylendiği dille iletişim kapsamına girerken, “nasıl” söylendiği dil-ötesi iletişimle ilgilidir. Sesin niteliğiyle ilgili her şey; ses tonu, sesin hızı, şiddeti, vurgulamalar, duraklamalar ve benzeri özellikler dil ötesi kapsamına girmektedir (Dökmen,2004).

2.3.2.Sözel Olmayan İletişim

Sözel olmayan iletişimin kişinin duygu ve düşüncelerini mimik ve jestleriyle ifade etmesidir. Karşı tarafa mesajı kişi mimik ve jestleriyle verir. İletişimde kişiler arası ilişkilerde verilmek istenen mesajların % 65'ine yakın bölümü söz dışı mesajlarla iletilmektedir (Uzunöz, 1987).

Sözsüz iletişimin özelliklerini Caputo vd. (1994) şu şekilde maddelemiştir:

- Sözsüz iletişimin bir sürekliliği vardır.
- Sözsüz iletişim niyet edilir ya da niyet edilmemiş olabilir.
- Sözsüz iletişim bir çok anlama sahip olabilir.
- Sözsüz iletişim ima ile sosyal etkileşim olabilir.

Söze dayalı iletişim ve sözel olmayan iletişim arasında bir kıyas yapıldığında, sözel olmayan mimik ve jestlerle duygu ve düşüncelerin anlatılmaya çalışıldığı iletişim biçimi olan sözel olmayan iletişimin büyük bir güce sahip olduğu görülmüştür (Akt. Yılmaz, 2011).

Burgoon, Buller ve Woodall (1989), sözel olmayan iletişimin önemini vurgulamaktadır. Yazarlara göre, sözel olmayan iletişimin önemi şu noktalarda yatmaktadır:

- Her yerde ve her zaman gerçekleşen bir iletişim türüdür.
- Evrensel bir dil sistemi sözel olmayan davranışlar oluşturmaktadır.
- Sözel olmayan iletişim, iletişimin niteliğini etkileme gücüne sahiptir. Sözel olmayan iletişim karşılıklı anlaşmayı sağladığı gibi yanlış anlaşılmalarda sebep olabilir.

- Döllenmeden yetişkinliğe kadar olan gelişim evrelerinde sözel olmayan iletişim ilk başta gelen iletişim biçimidir.
- Etkileşimde bir önceliğe sahiptir sözel olmayan iletişim.
- Sözel olan iletişimde ifade edilmeyenler, sözel olmayan iletişikle ifade edilebilir.
- Sözel iletişime kıyasla, sözel olmayan iletişime daha fazla güvenilmektedir.

Bir insanın duruşu bakışı, giyimi, beden dili, hareketleri, mimik ve jestleri gibi belli başlı hareketleri sözsüz iletişim başlangıçları olarak kabul edilir (Tabak, 1998). Sözsüz iletişimin boyutları aşağıdaki gibi daha detaylı bir biçimde ele alınabilir:

- Fiziksel Görünüş
- Yüz ve Göz Davranışı
- Beden Hareketleri ve Jestler
- Ses Davranışı
- Alan
- Dokunma
- Çevre
- Zaman

2.4.Tek Yönlü İletişim

Öğretmen merkezli öğretim olarak tanımlanabilir. Geleneksel yöntemde tercih edilen bir iletişim türüdür. Tel yönlü bir iletişim sürecini olduğu bu iletişim şeklinde öğretmeni bilginin kaynağı olarak görülür ve en kısa zamanda en çok bilgiyi verebildiği takdirde başarılı olarak görülür. Öğretmen kalitesi kazandırdığı bilgi miktarı ile ölçülür. Öğretmen bu bilgiyi karşı tarafa iletmek için sürekli konuşmak zorundadır. Buda tek yönlü iletişime sebep olmaktadır. Kaynak konumunda olan öğretmenin içinde bulunduğu pozisyon ve statü sebebiyle özgür bir sahiptir (Sabuncuoğlu, 1998).

Bu iletişim tarzında tek yönlü bir bilgi aktarımı olduğundan öğrenci konu ile ilgili düşüncelerini söyleme imkanı bulamaz. Mesajlar sadece dinlemeyle dayanan mesajlardır. Tek taraflı yapılan dinleme, ilgi ve dikkatin dağılmasına ve böylece monoton ve sıkıcı bir öğrenme ortamına dönmesine sebep olmaktadır. Bu tarz bir iletişim motivasyonu etkileyerek öğrenme isteğini düşürmektedir. Gönderilen ve alınan mesaj arasında büyük farklar doğmaktadır. Buda bilgi kayıplarının olduğunu göstermektedir (Zıllıoğlu, 1993).

2.5.Çift Yönlü İletişim

Çift yönlü iletişim göndericinin mesajına, alıcıdan geri bildirim aldığıında meydana gelen iletişimdir. İki yönlü iletişimde gönderici ve alıcılar karşılıklı etkileşim içeresindedirler (Harold, 1972).

Öğrencinin eleştirii yapabildiği ve tartışma becerisini geliştirebildiği, iletişimin çift yönlü olduğu bir öğrenim sisteminin olduğu bir ortamdır. Öğrenci ve öğretmen etkileşimi mevcuttur. Öğrenci öğretmeni ya da diğer öğrencilerle tartışmaya girerek kanıtlar ortaya sürerek kendi söylediklerinin doğru olduğunu ispatlamaya çalışır. Tartışma sonucunda doğruluğu kanıtlanan düşünce etrafında bir uzlaşma sağlanabilir (Kızılloluk, 2001).

Şekil 2.5. Tek Yönlü İletişim İle Çift Yönlü İletişim Arasındaki Farklar

<i>Tek Yönlü İletişim</i>	<i>Çift Yönlü İletişim</i>
Daha çabuk ilerler.	Daha yavaş ilerler.
İletişimin doğruluğunda her zaman emin olunmaz.	Daha doğru iletişim kurulur.
Alıcı kendinden her zaman emin Değildir.	Alıcı kendinden emindir ve güven duygusu içindedir.
Alıcı mesajı her zaman doğru yargılayamaz.	Alıcı mesajı daha doğru yargılama imkanına sahiptir.
Gürültü ve diğer dış faktörlerden uzaktır.	Gürültü ve diğer dış faktörlerin etkisi altındadır.
Çok fazla demokratik bir iletişim biçimi değildir.	Daha demokratik bir iletişim biçimidir.

Kaynak: Tutar, H. (2003). Örgütsel İletişim (1.Baskı). Ankara: Seçkin Yayınları.

2.7.İletişimin İşlevleri ve İletişim Becerileri

İletişim insan toplum hayatında çok önemli bir yere sahiptir. Sağlıklı iletişim sağlıklı toplumlar yaratmakta ve bireysel ve toplumsal temelde olumlu sonuçlar yaratmaktadır. Sağlıklı ve doğru bir şekilde kurulamayan iletişim hem bireysel hem de toplumsal açıdan olumsuz sorunların çıkmasına sebep olmaktadır. Kaynak tarafından gönderilen mesajın alıcı tarafından kodlarının yanlış yorumlanması, ortak bir dilde bulunmaması iletişimi baştan bitiren etkenlerdendir. İletişimin başlıca amacı anlaşma sağlamak için doğru iletişim yolunun bulunulmasıdır. İletişimin kanalın yanlış olması, geribildirim olmamasına ve gönderici ve alıcı arasındaki iletişimsel problemler iletişimde sorun yaratmaktadır.

İletişimin sağlıklı olması için geribildirimün önemi göz ardı edilmemelidir. Geribildirimde yapılan hatalar iletişimin sağlıklı bir şekilde çalışmasını engelleyerek iletişimi olumsuz yönde etkiler.

Etkili bir iletişim değişik etmenlere bağlıdır. Bunlar:

- İletişim becerisi,
- Bireylerin tutumu,
- İletişim kurulan konuya ilişkin bilgi,
- Deneyim,
- Toplumsal ve kültürel etmenlerdir (Gürgen, 1997).

Ceyhan (2006), etkili iletişim için gereken özellikleri ayrıntılı bir şekilde ele alarak özetlemiştir. Bunlar; bireylerin yapmış olduğu karşılıklı iletişimde yanıt verme ve bu yanıtın karşındaki kişinin duygu ve düşüncelerini yansıtması, duygu ve düşüncelerin etkilemeyecek ve yönlendirmeyecek sorular sorma, sözel olmayan mesajları çözme, mesajları doğru anlayarak doğru cevaplar oluşturma, göz teması kurma. Dinleme isteği ve hevesi, geribildirim verme, “ben” mesajlarıyla yanıt verme, empati geliştirme, kendini açma, eleştirilere olumlu yanıt verme, girişken davranışlar sergileme, çatışmaları yöneterek problemleri uygun şekillerde çözme ve koşulsuz kabuldür. İletişim becerilerine yönelik yapılan araştırmaların bir kısmı, iletişim becerileri eğitiminin etkilerini araştırmaya yöneliktir. Yapılan bu araştırmalar iletişim eğitiminin iletişimin etkisi üzerinedir. Korkut (2005), yetişkinler için hazırlanmış olan iletişim programlarının, yetişkinlerin iletişim yeteneklerini geliştirip etkisini artırdığını ortaya koymuştur.

2.8.Eğitimde İletişim

Günümüzde öğrenci sayısının hızla artması ve buna bağlı olarak okullaşma oranının hızla yükselmesi, eğitim felsefesinin öneminin ve okul yöneticilerinin etkin ve bilgili olması zorunluluğunu öneminin anlaşılması eğitimde iletişimin etkin bir şekilde kullanılmasını zorunlu hale getirmiştir. Eğitimde iletişim etkin ve bilgili okul yöneticilerini zorunlu kılmaktadır (Başaran, 1992).

İnsanların bilgilerini başkalarına aktarma çabaları eğitim iletişiminin doğmasına sebep olmuştur. Eğitim yoluyla bireyde istenilen yönde davranış değişimi sağlanmaktadır. Eğitim iletişimi toplumun eğitim yoluyla davranış kalıpları geliştirmeye çalışılmasına başlanması

ile iletişim eğitimi kavramı doğmuştur. Bir düşünceyi etkin aktarabilme cabası sade eğitim bilimcilerinin değil herkesin istediği bir konudur. İlk insanların mağara duvarlarına çizdikleri şekiller ve beden dilini iletişim aracı olarak kullanmaları, yazıyı bulmaları, tabletler ve deri üzerine iletileri ifade ve genç kuşağı eğitime etkinlikleri eğitimde iletişimin tipik kanıtlarıdır (Şimşek, 2000).

Eğitimde iletişim, eğitimin en önemli ögesidir. İletişim akademik becerilerin ve hedeflenen bilgilerin öğretilmesinde ve sınıf yönetiminde oldukça etkilidir. Bir öğretmenin görevini iyi yapabilmesi için ruh bilimi ve iletişim kuramıyla ilgili bilgi sahibi olması gerekir. Çünkü eğitim bireye, aileden bütün insanlığa ve evrene doğru yayılıp gelişen sevgi ve bilgi aktarımıdır. Amaç seven, sayan güvenli, bilgili, başarılı, verimli ve doyurucu bir yaşam sürdürecektir kişiler yetiştirmektir (Yavuzer, 2003).

Eğitim kurumlarında sağlıklı ve etkili bir iletişim için yönetici kadrosu etkin hale getirilerek, iletişim kanalları oluşturulabilir ve bu kanalların sürekli olarak açık ve etkin bir şekilde çalışması sağlanabilir (Aydın, 2005).

Organizasyonlar için iletişim çok önemli bir yere sahiptir. Örgütlerin ayakta kalması ve sağlıklı bir şekilde işlemesi, devamlılığının olması için ve başarılı olabilmeleri için iletişim hayati önemi vardır. Etkin bir iletişim sistemine sahip olmak örgütler için çok önemlidir (Paksoy, 1998).

Türk Milli Eğitim sisteminde öğretim programlarının hepsinde çeşitli ortak hedef ve beceriler vardır. Amaç bunların eğitime kazandırılmasıdır. Becerilerin tüm eğitim ve öğretim programlarında kullanılarak kazandırılacağı vurgulanır. Becerilerin gelişmesi için uygun etkinlikler programların her bölümünde yer alır. Bu beceriler aşağıda sıralanmıştır (Yetkin ve Daşcan, 2005).

- Eleştirel düşünme becerisi.
- Yaratıcı Düşünme Becerisi
- İletişim becerisi.
- Araştırma sorgulama becerisi.
- Problem çözme becerisi.
- Girişimcilik becerisi.
- Türkçeyi doğru etkili ve güzel kullanma becerisi.

İletişim becerisi öğrenciye kazandırılması hedeflenmiş becerilerden biridir. İlköğretim ve ortaöğretim programların öğrencilerde kazandırmayı hedeflediği iletişim becerileri; konuşma, dinleme, okuma, yazma gibi sözel ve vücut dili işaret dili gibi sözle olmayan iletişim becerilerine etkili ve bulunduğu ortama uygun olarak kullanmayı kapsar. İletişim becerisinin içeriği konuşma üslubu, uygun hitap, vücut dilini kullanma, dinleme, söz hakkı verme, grup içerisinde etkin bir şekilde arkadaşları ile etkileşim içerisinde olma, okurken etkin ve hızlı bir okuma, hedef kitleye göre gerekli üslup ve duruşu belirleme, kendi ve başkalarının yazdıklarına eleştirme gibi alt becerileri içerir (Yetkin ve Daşcan, 2005).

2.9. Empatinin Tanımı ve Önemi

“*empatia*” Yunanca bir kelimedir. Almanca “*empfindung*” kelimesinden İngilizceye “*empati*” olarak çevrilmiştir. Empatinin iki kökeni bulunmaktadır. Bunlardan birincisi Almanca “*empfindung*” terimidir. Bu terimi literatüre kazandıran Empati kavramının tarihsel gelişiminde en önemli kişilerden birisi olan Alman psikolog Theodor Lipps’dir (Alcay, 2009).

Yaşamının her döneminde başkalarıyla ilişki içinde olan insanoğlunun iletişimde başarılı olması İnsan kendisini ve başkalarını anlayabilmesine ve kabul etmesine bağlıdır. Günlük hayatta bireylerin tercih ve düşüncelerine saygılı ve hoşgörülü olmayı öğrenmeleri gerekliliği demokratik toplum yaratabilmek yolunda oldukça önemlidir. Bu amaçla geliştirilen iletişim becerileri hem bireyin ve toplumun yaşamına zenginlik ve saygınlık getirir, hem de kişilerarası sağlıklı ilişkiler oluşmasını sağlar (Yüksel, 2004).

Empati kavramı, insanın, kendisini karşısındakinin yerine koymasındadır. Bu yerine koyma işini yaparak karşısındakinin duygu ve düşüncelerini sağlıklı bir şekilde anlamaya çalışması çabasıdır (Dökmen, 2006).

Empati, diğer insanların acılarını, korkularını, sevinçlerini, kısaca insani olan tüm duygularını kendisini onun yerine koyarak anlayabilme yeteneğidir (Winnet, 2001).

Yapılan çeşitli araştırmalarla yapıldıkça empati ile ilgili yeni tanım ve boyutlar ortaya çıkmaktadır. Bu sebepten dolayı da günümüzdeki empati anlayışının, 1970’li yılların empati anlayışıyla paralellik gösterdiği görülmektedir. Örneğin Ivey (1987), empati

kurmada kültürün önemine değinmektedir. Ayrıca kurulan empatinin karsıdaki kişiye iletilmesi süreci de, empatinin yeni boyutlarından biridir (Karabağ, 2003).

Empatinin asıl amacı kişinin karsısındakinin duygu ve hislerini anlaması, yakalaması ve farkına varmasıdır. Bu anlamda empatik beceri, bireyin kendisini diğer bireyin yerine koyarak, tıpkı onun gibi yaşaması ve bir ayna gibi karsısındaki kişiye yansıtması ve iletmesi anlamına gelir (Kuzgun, 2006).

Bir insanın karsısındaki bir kişi ile empati kurabilmesi için gerekli olan öğeler şunlardır (Dökmen, 2005):

- Empati kuracak kişi, kendisini karsısındakinin yerine koymalı, olaylara onun bakış açısıyla bakmalıdır. Her insanın olaylara bakış tarzı ve anlamlandırması kendine özgüdür ve öznedir. Her insan dünyaya sahip olduğu kültür, eğitim, gelenek görenekleri çerçevesinde bakarak anlamlandırır. Yani her insan dünyaya, kendine özgü bir bakış tarzıyla bakar. Eğer karsımızdakini anlamak istiyorsak öncelikle dünyaya onun gözünden onun bakış açısıyla bakmaya çalışmalıyız.
- Empati kurmanın başlıca şartı, karsımızdaki kişinin duygularını ve düşüncelerini doğru anlamaktır. Anlayabilmek sadece duygu ve düşünce yönünden değil aynı zamanda hem bilişsel hem de duygusal olarak anlamalıyız.
- Empati kurmanın son öğesi kişide oluşan empati anlayışının, karsıdaki kişiye iletilmesi davranışdır. Karsımızdakinin duygu ve düşüncesini anlamak tek başına yeterli değildir. Anladığımızı doğru bir şekilde ifade etmeliyiz. Karsımızdaki kişinin duygularını ve düşüncelerini anladığımızı ona doğru bir şekilde ifade etmeliyiz. Eğer bunu yapamazsak empati kurma sürecini sağlıklı olarak tamamlamış sayılmayız.

Empati, Felsefe Sözlüğünde;

- Bireyin kişisel hislerini bir nesne ya da olaya döndürmesi;
- Bireyin kendini bir başka zihnin yerine geçirerek, o zihnin hislerini, arzu ve fikirlerini, onun önceki yaşantılarını yaşamadan anlayabilme becerisi şeklinde geçmektedir (Akt. Çelik, 2008).

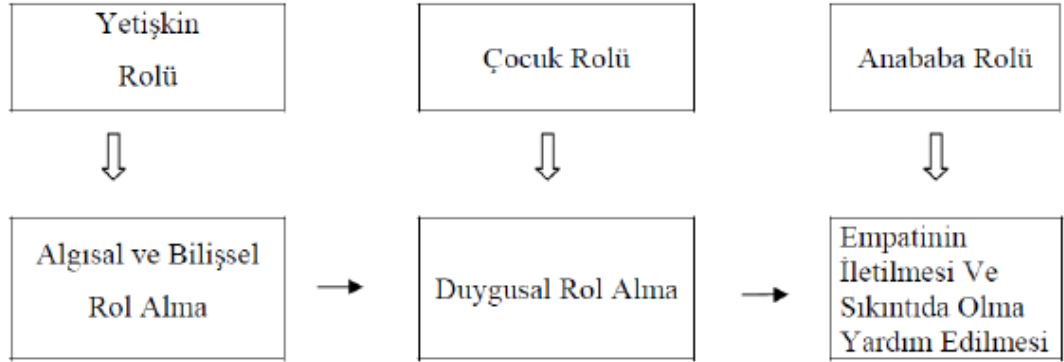
2.10. Empati ile Karıştırılan Kavramlar

2.10.1. Empati ve Sempati

Eski Yunanca'daki "sympatheia" teriminden İngilizceye "sympathy" olarak aktarılan terimin kelime anlamı, birisiyle birlikte acı çekmektir (Dökmen, 2008). Sempati bir insana duyulan sempati duygusu ile o insanın sahip olduğu duygu ve düşüncelerin aynısına sahip olmak demektir. Karşımızdaki kişiye duyduğumuz sempati onunla birlikte duyduğumuz acı ve sevinci ifade eder. Empatide amaç karşımızdaki kişinin duygu ve düşüncelerini anlamaya çalışmak esas konu iken sempatide karşımızdakinin duygu veya düşüncelerini anlamak esas konu değildir. Sempati bir bakıma "yandaş" olmak esastır. Empati kurduğumuzda ise karşımızdaki kişiyle aynı duyguları ve görüşleri paylaşmamız gerekmez; sadece onun duygularını ve düşüncelerini anlamaya çalışırız. Bir insanı "anlamak" başka şeydir, ona "hak vermek" başka şey. Empatide anlamak, sempatide ise anlamış olalım ya da olmayalım, karşımızdakine hak vermek söz konusudur (Dökmen, 2008). Empati ve sempati kavramı, başkalarına karşı gösterilen duygusal tepki olarak fark göstermelerine karşın birbirleriyle çok sık karıştırılmaktadır (Hasdemir, 2007). Empatiye benzetmekle birlikte empati'den kesinlikle farklı bir kavram olan sempati, kişiler arası iletişimde dikkatle değerlendirilmesi gereken bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır (Keskin, 2007).

Dökmen (2000) özdeşleşme ile ilgili çalışmaları sonucunda, özdeşleşmeye farklı bir teorik yaklaşımda bulunmuştur. Bu yaklaşıma göre bir kişinin diğer kişilerle özdeşleşme yapma potansiyelinin bulunması anne baba, erişkin ve çocuk benlik hallerini erişkinlik kontrolünde dengeli olarak kullanmasıyla olur. Bu durumda bir benlik halinin eksikliği ve kullanılmaması kişiyle özdeşleşme kurmakta isteksiz olmaya neden olabilir. Erişkin benliği bilişsel ve algısal rol almanın ve duygusal rol almanın şartı olduğu için erişkin benliği olmadan anne baba ve çocuk benliği ile özdeşleşme yapılamaz. Bu ancak sempatiyi sağlar. Bu hususu Şekil 2.6'da görüldüğü gibi belirtmek mümkündür.

Şekil 2.6. Empatik Anlayışa Ait Benlik Durumları

Kaynak: Akt. Vural, Ö. (2008), Okul Öncesi Eğitim Kurumu Yöneticilerinin Liderlik Özellikleri ve Empati Becerilerinin İncelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

2.10.2. Empati ve Özdeşleşme

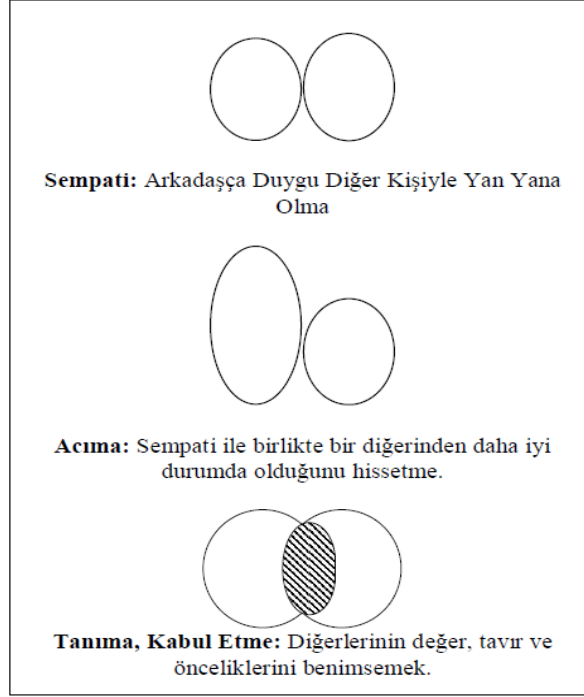
Özdeşleşme, örnek alınan kişi gibi olmaya çalışmak ve davranışlarını ona benzetmektir. Bu sebepten empatik anlayış ile özdeşleşme birbirine karıştırılmamalıdır. Özdeşleşmede kişinin benliği silinerek yerine örnek aldığı özendiği kişinin kimliği gelmektedir. Bu bakımdan özdeşleşmede iki kişi aynı benliği paylaşırken, empatide iki ayrı benlik birlikte var olmaktadır (Akkoyun 1982).

Özdeşleşmede, kişi kendisini karşısındaki ile bir sayma eğilimi göstermektedir. Empatiden farklı olarak kendini onun yerine koymaz. Empatide iki ayrı kişilik ve benlik vardır. Amaç karşıdakinin duygularını anlamaya çalışmaktır. Bu nedenle empati ve özdeşleşme farklı kavramlardır (Rehber, 2007).

Özdeşim, kişinin pek çok açıdan kendini bir başka birine benzeyerek bilinç dışı gerçekleşen zihinle ilgili bir süreçtir (Gülseren, 2001).

Özdeşim ile kişi, özdeşim yaptığı kişi aracılığıyla kişide ilgi duyduğu, arzuladığı gereksinimleri konusunda doyurucu şekilde yardım alabilir (Gülseren, 2001).

Şekil 2.7. Birbiri Yerine Geçen Üç Sürecin Grafikle Gösterilmesi

Kaynak: Gülseren, Ş.(2001), Empati: Tanımı ve Kullanımı Üzerine Bir Gözden Geçirme, Türk Psikiyatri Dergisi, Cilt: 12, Sayı: 2,s.139.

2.10.3. Empati ve İçtenlik

Birbiriyle yakın ilişki durumundadır empati ve içtenlik. Öyle ki, empatik anlayış terapistin hastasının iç dünyasına girerek onu anlamaya çalışması ve kendi yaşıyormuşçasına yaşaması; içtenlik ise bunu yaparken aynı zamanda kendi yaşantısını algılamak için de çaba sarf etmesidir (Geçtan, 1981).

2.10.4. Empati ve Sezgisel Tanı

Davranışı gözlemek ve yorumlamak, o kişinin duygu ve düşüncelerini anlamak için yeterli görünmemektedir. Ayrıca yorumlamada kişiyi etiketleme de olabileceğinden, sezgisel tanı empatik anlamının ötesinde ilişkiyi engelleyici rol oynamaktadır. Dolayısıyla etiketleme ve yorumlama açılarından sezgisel tanı empatiden farklıdır (Atasalar, 1996).

2.11. Empati Tepki Basamakları

Bireylerin empatik beceri ve eğilim seviyelerinin ölçülmesi için yapılan incelemeler, belli bir empatik tepki sıralamasına dayalıdır. Bu sıralama empatik tepkileri belli özelliklere göre aşamalandırılmasıyla meydana gelir (Dökmen, 2000).

Dökmen, 1998 yılında yaptığı çalışmasında, 'Aşamalı Empati Sınıflaması'nı ortaya koyarak empatik tepkileri dört basamakta ele almıştır. Aşamalı empati sınıflamasında Şekil 2.8'da gösterildiği gibi onlar basamağı, ben basamağı, sen basamağı ve biz basamağı yer almaktadır.

Şekil 2.8. Aşamalı Empati Sınıflamasındaki temel empati basamakları

		Duygu	Bizim duygularımız
Biz Basamağı	Düşünce		Bizim düşüncelerimiz
	Duygu		
Sen Basamağı	Düşünce	Senin duyguların	
	Duygu	Senin düşüncelerin	
Ben Basamağı	Düşünce	Senin problemine ilişkin benim duygularım	
	Duygu	Senin problemine ilişkin benim düşüncelerim	
Onlar Basamağı	Düşünce	Senin problemine ilişkin başkalarının düşünceleri	
	Duygu	Senin problemine ilişkin başkalarının duyguları	

Kaynak: Dökmen (1998). İletişim Çatışmaları Ve Empati. İstanbul: Sistem Yayıncılık.

Onlar basamağı: Bu basamakta, toplumun yani üçüncü şahısların görüşleri dile getirilir. Tepkiyi veren kişi karşı taraftakinin kendisine anlattığı konu ile ilgili nötür kalır, sorun sahibinin duygu ve davranışları ile ilgilenmez ve kendi duygu ve düşüncelerinden bahsetmez tepki veren bir kişi, karşısındaki kişinin kendisine anlattığı sorun üzerinde düşünmez. Verilen geribildirim orda bulunmayan üçüncü görüşlerini dile getirmektedir. Bu basamakta tepki veren kişi, bir takım genellemeler yapar, atasözleri kullanır.

Örneğin, parasını israf ettiği için yakınan bir kişiye “ayağımı yorganına göre uzat” denirse, Onlar Basamağı’nda bir empatik tepki verilmiş olur. Bu sözlerle yalnızca toplumun bu konuya ilişkin görüşü yansıtılmaktadır (Dökmen, 2010).

Ben basamağı: Bu basamakta kişi kendisini düşünerek karşısındakinin sorununa yaklaşır. Empatik tepki veren kişi benmerkezci olduğundan söze ben diye başlar. Kendisine sorununu anlatan kişinin duygu ve düşüncelerini anlamak yerine, sorunun sahibini eleştirir. Bazen de kişiyi kendi sorunuyla baş başa bırakıp kendinden söz etmeye başlar. Örneğin ben basamağına uygun empatik tepki veren bir kişi dinlediği sorun karşısında “Üzıldüm, aynı dert bende de var.” der ve böylece sorun sahibini sorunuyla yüzüstü bırakıp kendi sorunlarını anlatmaya başlar (Dökmen, 2010).

Sen basamağı: Bu basamak kişi karşısındaki kişinin ne düşündüğünü ne hissettiğini anlamaya çalışır. Tepki veren kişi karşısındakinin yani kendisine sorunu ileten kişinin yerine koyar kendini. Yani kendisine iletilen sorun karşısında, toplumun ya da kendisinin düşüncelerini dile getirmez, doğrudan doğruya karşısındaki kişinin duyguları ve düşünceleri üzerinde odaklaşarak, o kişinin ne düşündüğünü ve hissettiğini anlamaya çalışır (Dökmen, 2010).

Biz basamağı: Bu basamağa ulaşmış kişiler özellikle sen basamağında bir süre empatik ilişki kuran iki kişi bu basamağın düşünce düzeyinde karşısındakinin nasıl düşüneceğini, nasıl tavır alabileceğini önceden tahmin edebilir. Duygu düzeyinde ise, belli bir olay karşısında birbirlerinin ne hissedebileceği hakkında doğru tahminde bulunabilirler ve gerektiğinde birbirlerine yardımda bulunurlar. Bu aşamada empatiden ziyade sempati ortaya çıkmaktadır (Dökmen, 2010).

2.12. Empatinin Bileşenleri

2.12.1. Empatinin Algısal Bileşeni

Empatinin algısal bileşeni, bireyin bir başkasının duyguları ile ilgili deneyiminde ilk basamaktır. Empati kuran kişi ilk önce, kendini karşısındakinin yerine hareketlere, jest ve mimiklere, yüze, ses tonuna ve içeriğe ilişkin tüm bilgileri algılamalı, sonra da bunlar üzerinde empatinin duygusal ve bilişsel süreçlerini yaşamalı ve bu bildirişim aşamasına geçmelidir (Akçalı, 1991; Öner, 2001).

2.12.2. Empatinin Duygusal Bileşeni

Empatinin duygusal bileşeni, kişinin karşısındakinin duygusal ve davranışlarını anlamaya çalışmasıdır. Kişi kendisini başkasının yerine koyarak onu anlamaya onun dünyasına girerek duygu ve düşüncelerini anlamlandırmaya çalışır. Empatinin duygusal bileşeninin ölçülmesinde, kendini anlatma ölçekleri, kâğıt kalem ölçekleri, deri iletkenliği veya kalp atışlarının ele alındığı fizyolojik ölçümler ile jest ve mimikler kullanılır (Akçalı, 1991; Öner, 2001).

2.12.3. Empatinin Bilişsel Bileşeni

Bilişsel açıdan empati; başkalarının düşünce, niyet, ihtiyaç, duygu gibi ihtiyaçlarını anlamaktan oluşan bir bilişsel süreçtir. Empatik kapsam veya sürecin bilişsel yönüne ağırlık verilerek tanımlaması büyük ölçüde Mean'ın etkisiyle olmuştur. Empatinin bilişsel bileşenini tanımlamada ben-merkezcilik önemli bir yere sahiptir. Empatinin bilişsel bileşeninin diğer önemli bir yönü de bakış açısı ya da rol almadır (Akçalı, 1991; Öner, 2001).

2.13. Empatinin Kişilerarası İletişimdeki Yeri

Dökmen(1995), empatinin ne olduğunu anlayabilmenin ilk öncelikle felsefe alanında insan varlığı konusu bahsedilmiş görüşlerin yardımcı olabileceğini belirtmiştir. Empatiyi kullanan ve ona ihtiyaç duyan öncelikle yaşamın temel amaçlarını tartışmalıdır. Ancak Dökmen bunu yapmak yerine “insanın amacına” ilişkin çeşitli kaynaklardan ve yaşam çevresinden edindiği izlenimlerini, önermeler şeklinde ortaya koymuştur. Bu önermeler şunlardır:

- İnsan, yaşamını sürdürmeyi arzular;
- İnsanın yaşamını sürdürebilmesi için öncelikle “bilgi edinmek” ve “yalnız kalmamak” gibi iki duruma ihtiyaç duyar (Yemek üretmek, yemek yemek gibi bir takım temel yaşam fonksiyonlarının yerine getirilebilmesi için bu iki özellikten birisine ya da ikisine ihtiyaç duyulur).
- Kişilerarası iletişimlerin niteliğini bilgi edinme ve yalnız kalmama isteği belirler.
- Üç tür iletişim vardır: Bunlar,
 - Çatışmalı İletişim,

- Çatışmasız iletişim.
- Empatik iletişimidir.

Kirin yalnız kaldığı, bilgi aktarımının olmadığı çatışmalı iletişim denir. Çatışmasız iletişimde kişi yine çatışmalı iletişim gibi yalnızdır ama bilgi aktarımı vardır. Empatik iletişimde ise hem yeterli bilgi aktarımı olur, hem de taraflar yalnız kalmaz (Dökmen, 2006).

Empatik iletişimin ilk adımı empatik dinlemedir. Empatik dinlemede kişiyi anlamaya çalışma birinci plandadır. Bu şekilde karşıdaki kişinin söylediği sözlerin hangi deneyimleri ve öğrenimleri dile getirdiğini, kişinin kendisini nasıl hissettiğini, dünyayı ve kendisini nasıl gördüğünü anlamak mümkün olabilir (Cüceloğlu,1993).

Empatik iletişim becerilerine sahip olmak kişinin diğer kişilerle ilişkilerinde sağlıklı iletişim kurması yönünde yardımcı olur. Özellikle birebir ilişkilerin olduğu hizmet sektöründe, danışmanlık, satış, eğitim, tıp gibi işlerde empatik iletişim, işe girme ve kariyer gelişim kararlarında bireyin sahip olması gereken bir yetkinlik olarak kabul edilmektedir (Yaylacı, 2006).

Empati kurmak için öncelikle karşımızdakinin durumunu anlamak için çaba göstermeliyiz. Karşımızdakinin bizim gibi duygu ve düşüncelerinin olduğu bir varlık olarak kabul ederek, farklı değer yargılarının ve inancının olduğunu bilmek ve kabul etmek gerekir. Bu kabulden hareketle, etkileşimde bulunduğumuz kişinin haklı/haksız, iyi/kötü biçiminde yargılanmaması, sadece onun durumunun anlaşılabilmesi için çaba gösterilmesi gerekir (Akkurt, 2001).

BÖLÜM III

YÖNTEM

Çalışmanın bu bölümünde araştırma modeli, evren ve örneklem, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve verilerin çözümlenmesi bölümleri yer almaktadır.

2.1. Araştırma Modeli

Bu araştırma ilköğretim öğretmenlerinin Empati Kurma Becerileri ve İletişim Yeterlilik düzeylerini belirlemeye yönelik betimsel tarama modelinde oluşturulmuştur. Betimsel tarama modeli olayların, objelerin, varlıkların, kurumların, grupların ve çeşitli alanların ne olduğunu betimlemeye, açıklamaya çalışır. Bu sayede onları iyi anlayabilme, gruplayabilme olanağı sağlanır ve aralarındaki ilişkiler saptanmış olur (Kaptan, 1998). Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırmalara uygun bir modeldir (Karasar, 2009).

2.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini İstanbul İli Sancaktepe İlçesindeki ilköğretimde görev yapan öğretmenler oluşturmaktadır. Örneklem grubu oluşturulurken random (tesadüfi) örnekleme yöntemi ile ulaşılan kişilere ölçek uygulanmıştır. Ölçeklerin bir kısmı çoğaltılarak elden dağıtılıp toplanmış, bir kısmı ise internet ortamında linki duyurularak gönüllü kişiler tarafından yanıtlanmıştır. Hatalı doldurulan anketler araştırmaya dahil edilmemiştir. Toplam 481 anket değerlendirmeye alınmıştır.

2.3. Veri Toplama Araçları

Araştırmaya katılan öğretmenlerden araştırma amaçları doğrultusunda bilgi toplamak amacıyla hazırlanan veri toplama aracı 3 bölümden oluşmaktadır.

2.3.1. Öğretmen Kişisel Bilgi Formu

Araştırmacı tarafından öğretmenlerin demografik özellikleri hakkında bilgi toplamak amacıyla oluşturulmuştur. 10 soru içermektedir.

2.3.2. Empati Eğilimi Ölçeği

Öğretmenlerin empati kurma becerilerini ölçmek için Dökmen (1988) tarafından geliştirilen Ben Merkezli Eğilim, Empatik Eğilim ve Sempatik Eğilim olmak üzere 3 alt boyut ve 20 maddeden oluşan 5'li likert tipi Empati Eğilimi Ölçeği kullanılmıştır. Ölçeğin güvenilirliğini belirten cronbach alpha değeri 0,81'dir.

2.3.3. İletişim Becerileri Ölçeği

Öğretmenlerin iletişim yeterliliklerini ölçmek için Ersanlı ve Balcı (1998) tarafından geliştirilen duygusal iletişim becerileri, zihinsel iletişim becerileri ve davranışsal iletişim becerileri olmak üzere 3 alt boyut ve 45 maddeden oluşan 5'li likert tipi İletişim Becerileri Envanteri kullanılmıştır. Ölçeğin güvenilirliğini belirten cronbach alpha değeri 0,72'dir.

2.4. Verilerin Toplanması

Araştırma için 250 adet ölçek çoğaltılmış ve bizzat araştırmacı tarafından öğretmenlere dağıtılıp toplanmıştır. Evren büyüklüğü ve araştırmanın süresi gözönünde bulundurularak ölçek ayrıca internet ortamında yayınlanmış ve gönüllü öğretmenler tarafından yanıtlanmıştır. Eksik ve hatalı doldurulan ölçekler araştırmaya dahil edilmemiştir.

2.5. Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması

Verilerin çözümlemesinde SPSS 15.0 paket programı kullanılarak demografik özelliklerin frekans ve yüzde değerleri incelenmiş, ölçeklerden alınan puanların aritmetik ortalamaları ve standart sapmaları hesaplanmıştır. Empati eğilimi ve iletişim becerileri ölçeklerinden alınan puanların; öğretmenlerin cinsiyetine, medeni durumuna ve branşına göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek için *Bağımsız Grup T testi*, yaşına, öğrenci sayısına, mezuniyet durumuna ve İstanbul'daki görev süresine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek için *Kruskal Wallis-H Testi analizi* ve hangi gruplar arasında anlamlı farklılıklar olduğunu belirlemek üzere *Mann Whitney-U testi*, okuldaki öğretmen sayısına, idareci sayısına ve hizmet yılına göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek için *Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA)* yapılmıştır. Ölçeklerin toplam puanları arasındaki ilişkiler, İletişim Becerileri Ölçeği Toplam Puanları ve Empatik Eğilim Ölçeği alt boyut

puanları arasındaki ilişkiler ve *Pearson Momentler Çarpımı analizi* uygulanarak incelenmiştir.

Karşılaştırmalarda anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ olarak kabul edilmiştir. Diğer anlamlılık düzeyleri ayrıca belirtilmiştir. Veriler bulgular bölümünde tablolar haline getirilerek, tartışma bölümünde bu bulgular yorumlanmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde araştırmada ele alınan amaçlar doğrultusunda toplanan verilerin istatistiksel çözümlenmeleri sonucunda elde edilen bulgular ve yorumları yer almaktadır. Bulgular bölümünde önce örneklem grubunun genel yapısını tanıttıcı frekans ve yüzde dağılımlarına yer verilmiştir. Diğer bulgular araştırmanın amaçlarına göre sıralanmıştır.

4.1. Bulgular

4.1.1. Grubun Demografik Yapısına İlişkin Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde, örneklem grubunu oluşturan öğretmenlerin demografik özelliklerini (cinsiyeti, yaşı, medeni durumu, mezuniyet durumu, hizmet yılı, İstanbul'daki görev süresi, branşı, öğrenci sayısı, öğretmen sayısı, idareci sayısı) betimleyici frekans ve yüzde dağılımları çıkarılmış ve yorumlanmıştır.

Tablo 4.1. Öğretmenlerin Cinsiyet Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri

Cinsiyet	<i>f</i>	%	%geç	%yığ
Kadın	304	63,2	63,2	63,2
Erkek	177	36,8	36,8	100,0
Toplam	481	100,0	100,0	

Tablodan anlaşılacağı üzere, örneklem grubundaki öğretmenlerin 304'ü (%63,2) kadın ve 177'si (%36,8) erkektir.

Tablo 4.2. Öğretmenlerin Yaş Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri

Yaş	<i>f</i>	%	%geç	%yığ
21-30	182	37,8	37,8	37,8
31-40	218	45,3	45,3	83,2
41-50	57	11,9	11,9	95,0
51 ve üzeri	24	5,0	5,0	100,0
Toplam	481	100,0	100,0	

Tablodan anlaşılacağı üzere, örneklem grubundaki öğretmenlerin 182'si (%37,8) 21-30 yaş aralığında, 218'i (%45,3) 31-40 yaş aralığında, 57'si (%11,9) 41-50 yaş aralığında ve 24'ü (%5,0) 51 yaş ve üzerindedir.

Tablo 4.3.Öğretmenlerin Medeni Durum Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri

Medeni Durum	f	%	%_{geç}	%_{yığ}
Evli	278	57,8	57,8	57,8
Bekar	203	42,2	42,2	100,0
Toplam	481	100,0	100,0	

Tablodan anlaşılacağı üzere, örneklem grubundaki öğretmenlerin 278'i (%57,8) evli ve 203'ü (%42.2) bekadır.

Tablo 4.4.Öğretmenlerin Mezuniyet Durumu Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri

Mezuniyet Durumu	f	%	%_{geç}	%_{yığ}
Önlisans	13	2,7	2,7	2,7
Lisans	363	75,5	75,5	78,2
Yüksek Lisans	105	21,8	21,8	100,0
Toplam	481	100,0	100,0	

Tablodan anlaşılacağı üzere, örneklem grubundaki öğretmenlerin 13'ü (%2.7) önlisans, 363'ü (%75.5) Lisans ve 105'i (%21,8) yüksek lisans mezunudur.

Tablo 4.5.Öğretmenlerin Hizmet Yılı Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri

Hizmet Yılı	f	%	%_{geç}	%_{yığ}
0 - 5 yıl	148	30,8	30,8	30,8
6 - 10 yıl	139	28,9	28,9	59,7
11 -15 yıl	113	23,5	23,5	83,2
16- 20 yıl	45	9,4	9,4	92,5
21 yıl ve üstü	36	7,5	7,5	100,0
Toplam	481	100,0	100,0	

Tablodan anlaşılacağı üzere, örneklem grubundaki öğretmenlerin 148'inin (%30,8) hizmet yılı 0-5 yıl, 139'unun (%28,9) hizmet yılı 6-10 yıl, 113'ünün (%23,5) hizmet yılı 11-15 yıl, 45'inin (%9,4) hizmet yılı 16-20 yıl ve 36'sının (7,5) 21 yıl ve üstüdür.

Tablo 4.6.Öğretmenlerin İstanbul'daki Görev Süresi Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri

İstanbul'daki Görev Süresi	f	%	%_{geç}	%_{yığ}
0 - 5 yıl	221	45,9	45,9	45,9
6 - 10 yıl	134	27,9	27,9	73,8
11 -15 yıl	76	15,8	15,8	89,6
16- 20 yıl	33	6,9	6,9	96,5
21 yıl ve üstü	17	3,5	3,5	100,0
Toplam	481	100,0	100,0	

Tablodan anlaşılacağı üzere, örneklem grubundaki öğretmenlerin 221'inin (%45,9) İstanbul'daki Görev Süresi 0-5 yıl, 134'ünün (%27,9) İstanbul'daki Görev Süresi 6-10 yıl, 76'sının (%15,8) İstanbul'daki Görev Süresi 11-15 yıl, 33'ünün (%6,9) İstanbul'daki Görev Süresi 16-20 yıl ve 17'sinin (%6,9) İstanbul'daki Görev Süresi 21 yıl ve üstüdür.

Tablo 4.7.Öğretmenlerin Branş Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri

Branş	f	%	%_{geç}	%_{yığ}
Sınıf Öğretmeni	240	49,9	49,9	49,9
Branş Öğretmeni	241	50,1	50,1	100,0
Toplam	481	100,0	100,0	

Tablodan anlaşılacağı üzere, örneklem grubundaki öğretmenlerin 240'ı (%49,9) sınıf öğretmeni ve 241'i (%50,1) branş öğretmenidir.

Tablo 4.8.Öğretmenlerin Görev Yaptığı Okullardaki Öğrenci Sayısı Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri

Öğrenci Sayısı	f	%	%_{geç}	%_{yığ}
200'den az	20	4,2	4,2	4,2
201-500	74	15,4	15,4	19,5
501-1000	121	25,2	25,2	44,7
1000'den fazla	266	55,3	55,3	100,0
Toplam	481	100,0	100,0	

Tablodan anlaşılacağı üzere, örneklem grubundaki öğretmenlerin görev yaptığı okulların 20'sinin (%4,2) öğrenci sayısı 200'den az, 74'ünün (%15,4), öğrenci sayısı 201-500 arası, 121'inin (%25,2) öğrenci sayısı 501-1000 arası ve 266'sının (%55,3) öğrenci sayısı 1000'den fazladır.

Tablo 4.9.Öğretmenlerin Görev Yaptığı Okullardaki Öğretmen Sayısı Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri

Öğretmen Sayısı	<i>f</i>	%	% _{geç}	% _{yığı}
20'den az	48	10,0	10,0	10,0
20-39	103	21,4	21,4	31,4
40-59	147	30,6	30,6	62,0
60'dan fazla	183	38,0	38,0	100,0
Toplam	481	100,0	100,0	

Tablodan anlaşılacağı üzere, örneklem grubundaki öğretmenlerin görev yaptığı okulların 48'inin (%10,0) öğretmen sayısı 20'den az, 103'ünün (%21,4) öğretmen sayısı 20-39 arası, 147'sinin (%30,6) öğretmen sayısı 40-59 arası ve 183'ünün (%38,0) öğretmen sayısı 60'dan fazladır.

Tablo 4.10.Öğretmenlerin Görev Yaptığı Okullardaki İdareci Sayısı Değişkeni İçin Frekans ve Yüzde Değerleri

İdareci Sayısı	<i>f</i>	%	% _{geç}	% _{yığı}
2	59	12,3	12,3	12,3
3	88	18,3	18,3	30,6
4	179	37,2	37,2	67,8
4'den fazla	155	32,2	32,2	100,0
Toplam	481	100,0	100,0	

Tablodan anlaşılacağı üzere, örneklem grubundaki öğretmenlerin görev yaptığı okulların 59'unun (%12,03) idareci sayısı 2, 88'inin (%18,3) idareci sayısı 3, 179'unun (%37,2) idareci sayısı 4 ve 155'inin (%32,2) idareci sayısı 4'den fazladır.

4.1.2.Grubun İletişim Becerileri ve Empati Eğilimi Ölçekleri Puanlarının Standart Sapma ve Aritmetik Ortalamalarına İlişkin Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde örnekleme oluşturan öğretmenlerin İletişim Becerileri Ölçeği ve alt boyutlarından ve Empati Eğilimi Ölçeği ve alt boyutlarından aldıkları puanların ortalama değerleri ve standart sapmalarına ilişkin analiz sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 4.11. İletişim Becerileri Ölçeği Puanlarına Ait Aritmetik Ortalama, Standart Sapma ve Standart Hata Değerleri

	N	\bar{x}	ss	$Sh_{\bar{x}}$
İletişim Becerileri	481	3,45	,23	,010

Tabloda görüldüğü üzere, örneklem grubunu oluşturan öğretmenlerin İletişim Becerileri Ölçeği toplam puanlarının aritmetik ortalaması $\bar{x}=3,45$; standart sapması $ss=,23$; standart hata değeri $Sh_{\bar{x}}=,010$ olarak hesaplanmıştır.

Tablo 4.12.İletişim Becerileri Ölçeği Alt Boyut Puanlarına Ait Aritmetik Ortalama, Standart Sapma ve Standart Hata Değerleri

Boyutlar	N	\bar{x}	Ss	$Sh_{\bar{x}}$
Zihinsel İletişim Becerileri	481	3,57	,30	,014
Duygusal İletişim Becerileri	481	3,22	,30	,014
Davranışsal İletişim Becerileri	481	3,57	,31	,014

Tabloda görüldüğü üzere, örneklem grubunu oluşturan öğretmenlerin İletişim Becerileri Zihinsel İletişim Becerileri alt boyutundan alınan puanların aritmetik ortalaması $\bar{x}=3,57$; standart sapması $ss=,30$; standart hata değeri $Sh_{\bar{x}}=,014$; Duygusal İletişim Becerileri alt boyutundan alınan puanların aritmetik ortalaması $\bar{x}=3,22$; standart sapması $ss=,30$; standart hata değeri $Sh_{\bar{x}}=,014$ olarak ve Davranışsal İletişim Becerileri alt boyutundan alınan puanların aritmetik ortalaması $\bar{x}=3,57$; standart sapması $ss=,31$; standart hata değeri $Sh_{\bar{x}}=,014$ olarak hesaplanmıştır.

Tablo 4.13. Empati Eğilimi Ölçeği Puanlarına Ait Aritmetik Ortalama, Standart Sapma ve Standart Hata Değerleri

	N	\bar{x}	ss	$Sh_{\bar{x}}$
Empati Eğilimi	481	3,62	,83	,038

Tabloda görüldüğü üzere, örneklem grubunu oluşturan öğretmenlerin Empati Eğilimi Ölçeği toplam puanlarının aritmetik ortalaması $\bar{x}=3,62$; standart sapması $ss=,83$; standart hata değeri $Sh_{\bar{x}}=,037$ olarak hesaplanmıştır.

Tablo 4.14. Empati Eğilimi Ölçeği Alt Boyut Puanlarına Ait Aritmetik Ortalama, Standart Sapma ve Standart Hata Değerleri

Boyutlar	<i>N</i>	\bar{x}	<i>ss</i>	$Sh_{\bar{x}}$
Ben Merkezci Eğilim	481	2,93	,70	,338
Empatik Eğilim	481	2,92	1,05	,332
Sempatik Eğilim	481	2,97	1,13	,048

Tabloda görüldüğü üzere, örneklem grubunu oluşturan öğretmenlerin Empati Eğilimi Ölçeği Ben Merkezci Eğilim alt boyutu puanlarının aritmetik ortalaması $\bar{x}=2,93$; standart sapması $ss=,70$; standart hata değeri $Sh_{\bar{x}}=,338$ olarak; Empatik Eğilim alt boyutu puanlarının aritmetik ortalaması $\bar{x}=2,92$; standart sapması $ss=1,05$; standart hata değeri $Sh_{\bar{x}}=,332$ olarak ve Sempatik Eğilim alt boyutu puanlarının aritmetik ortalaması $\bar{x}=2,97$; standart sapması $ss=1,13$; standart hata değeri $Sh_{\bar{x}}=,048$ olarak hesaplanmıştır.

4.1.3. Demografik Değişkenlerle Öğretmenlerin İletişim Becerileri ve Empatik Eğilim Ölçekleri Toplam Puanlarına ve Alt Boyut Puanlarına İlişkin Bulgular (Araştırmanın Hipotezlerine Ait Bulgular)

Araştırmanın bu bölümünde örnekleme oluşturan öğretmenlerin İletişim Becerileri ve Empatik Eğilim Ölçekleri toplam puanları ve Alt Boyut puanlarının demografik değişkenlere göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği, farklılık varsa hangi gruplar arasında anlamlı farklılıklar olduğu sonuçlarına yer verilmiştir.

Bu bağlamda empati eğilimi ve iletişim becerileri ölçeklerinden alınan puanların; öğretmenlerin cinsiyetine, medeni durumuna ve branşına göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için *Bağımsız Grup T testi*, yaşına, öğrenci sayısına, mezuniyet durumuna ve İstanbul'daki görev süresine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için *Kruskal Wallis-H Testi analizi* ve hangi gruplar arasında anlamlı farklılıklar olduğunu belirlemek üzere *Mann Whitney-U testi*, okuldaki öğretmen sayısına, idareci sayısına ve hizmet yılına göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için *Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA)* yapılmıştır. Ölçeklerin toplam puanları arasındaki ilişkiler, İletişim Becerileri Ölçeği Toplam Puanları ve Empatik Eğilim Ölçeği alt boyut puanları arasındaki ilişkiler ve *Pearson Momentler Çarpımı analizi* uygulanarak incelenmiştir. Analizler araştırmanın amacına uygun bir şekilde aşağıda tablolarla verilmiştir.

Tablo 4.15.İletişim Becerileri Ölçeği Toplam Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	\bar{x}	ss	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
İletişim Becerileri	Kadın	304	3,46	,212	,012	1,08	479	,279
	Erkek	177	3,44	,255	,019			

Tabloda görüldüğü gibi, İletişim Becerileri Ölçeği toplam puanlarının Cinsiyet değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan Bağımsız Grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($t=1,08$; $p>,05$).

Tablo 4.16.İletişim Becerileri Ölçeği Zihinsel İletişim Becerileri Alt Boyutu Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	\bar{x}	ss	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
Zihinsel İletişim Becerileri Alt Boyutu	Kadın	304	3,57	,28	,016	,56	479	,579
	Erkek	177	3,56	,32	,024			

Tabloda görüldüğü gibi, İletişim Becerileri Ölçeği Zihinsel İletişim Becerileri Alt Boyutu puanlarının Cinsiyet değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan Bağımsız Grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($t=2,91$; $p>,05$).

Tablo 4.17.İletişim Becerileri Ölçeği Duygusal İletişim Becerileri Alt Boyutu Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	\bar{x}	ss	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
Duygusal İletişim Becerileri	Kadın	304	3,24	,29	,017	1,40	479	,161
	Erkek	177	3,20	,32	,024			

Tabloda görüldüğü gibi, İletişim Becerileri Ölçeği Duygusal İletişim Becerileri alt boyutu puanlarının Cinsiyet değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan Bağımsız Grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($t=1,22; p>,05$).

Tablo 4.18.İletişim Becerileri Ölçeği Davranışsal İletişim Becerileri Alt Boyutu Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	\bar{x}	ss	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
Davranışsal İletişim Becerileri	Kadın	304	3,58	,278	,016	,54	479	,591
	Erkek	177	3,56	,346	,026			

Tabloda görüldüğü gibi, İletişim Becerileri Ölçeği Davranışsal İletişim Becerileri alt boyutu puanlarının Cinsiyet değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan Bağımsız Grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($t=,54; p>,05$).

Tablo 4.19.Empati Eğilimi Ölçeği Toplam Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	\bar{x}	ss	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
Empati Eğilimi	Kadın	304	3,65	,84	,048	,98	479	,330
	Erkek	177	3,58	,82	,061			

Tabloda görüldüğü gibi, Empati Eğilimi Ölçeği toplam puanlarının Cinsiyet değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan Bağımsız Grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($t=,98; p>,05$).

Tablo 4.20. Empati Eğilimi Ölçeği Ben Merkezli Eğilim Alt Boyutu Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	\bar{x}	ss	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
Ben Merkezli Eğilim	Kadın	304	2,96	,69	,040	,98	479	,330
	Erkek	177	2,87	,71	,054			

Tabloda görüldüğü gibi, Empati Eğilimi Ölçeği Ben Merkezli Eğilim alt boyutu puanlarının Cinsiyet değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan Bağımsız Grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($t=,98$; $p>,05$).

Tablo 4.21. Empati Eğilimi Ölçeği Empatik Eğilim Alt Boyutu Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	\bar{x}	ss	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
Empatik Eğilim	Kadın	304	2,95	1,04	,060	,93	479	,355
	Erkek	177	2,86	1,06	,079			

Tabloda görüldüğü gibi, Empati Eğilimi Ölçeği Empatik Eğilim alt boyutu puanlarının Cinsiyet değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan Bağımsız Grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($t=,93$; $p>,05$).

Tablo 4.22. Empati Eğilimi Ölçeği Sempatik Eğilim Alt Boyutu Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	\bar{x}	ss	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
Sempatik Eğilim	Kadın	304	2,98	1,21	,069	,63	427,98	,950
	Erkek	177	2,97	,99	,074			

Tabloda görüldüğü gibi, Empati Eğilimi Ölçeği Sempatik Eğilim alt boyutu puanlarının Cinsiyet değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan Bağımsız Grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($t=,63$; $p>,05$).

Tablo 4.23.İletişim Becerileri Ölçeği Toplam Puanlarının Yaş Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	x^2	sd	p
İletişim Becerileri	21-30	182	239,73	,27	3	,966
	31-40	218	244,01			
	41-50	57	237,67			
	51 ve üzeri	24	231,21			
	Toplam	481				

Tabloda görüldüğü gibi, İletişim Becerileri Ölçeği toplam puanlarının Yaş değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan Kruskal Wallis-H Testi sonucunda grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($x^2=,27$; $p>,05$).

Tablo 4.24.İletişim Becerileri Ölçeği Zihinsel İletişim Becerileri Alt Boyutu Puanlarının Yaş Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	x^2	sd	p
Zihinsel İletişim Becerileri	21-30	182	238,25	1,45	3	,693
	31-40	218	241,56			
	41-50	57	234,33			
	51 ve üzeri	24	272,58			
	Toplam	481				

Tabloda görüldüğü gibi, İletişim Becerileri Ölçeği Zihinsel İletişim Becerileri puanlarının Yaş değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan Kruskal Wallis-H Testi sonucunda grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($x^2=1,45$; $p>,05$).

Tablo 4.25.İletişim Becerileri Ölçeği Duygusal İletişim Becerileri Alt Boyutu Puanlarının Yaş Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	x^2	sd	p
Duygusal İletişim Becerileri	21-30	182	251,19	4,42	3	,220
	31-40	218	240,86			
	41-50	57	229,82			
	51 ve üzeri	24	191,48			
	Toplam	481				

Tabloda görüldüğü gibi, İletişim Becerileri Ölçeği Duygusal İletişim Becerileri alt boyutu puanlarının Yaş değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan Kruskal Wallis-H Testi sonucunda grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($x^2=4,42$; $p>,05$).

Tablo 4.26.İletişim Becerileri Ölçeği Davranışsal İletişim Becerileri Alt Boyutu Puanlarının Yaş Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	x^2	sd	p
Davranışsal İletişim Becerileri	21-30	182	234,58	,79	3	,851
	31-40	218	244,63			
	41-50	57	249,69			
	51 ve üzeri	24	236,06			
	Toplam	481				

Tabloda görüldüğü gibi, İletişim Becerileri Ölçeği Davranışsal İletişim Becerileri alt boyutu puanlarının Görev değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan Kruskal Wallis-H Testi sonucunda grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($x^2=,79$; $p>,05$).

Tablo 4.27. Empati Eğilimi Ölçeği Toplam Puanlarının Yaş Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	x^2	sd	p
Empati Eğilimi	21-30	182	237,78	12,40	3	,006
	31-40	218	256,05			
	41-50	57	230,39			
	51 ve üzeri	24	153,94			
	Toplam	481				

Tabloda görüldüğü gibi, Empati Eğilimi Ölçeği toplam puanlarının Yaş değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan Kruskal Wallis-H Testi sonucunda grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($x^2=12,40$; $p<,01$).

Tablo 4.28. Empati Eğilimi Ölçeği Toplam Puanlarının Yaş Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları

Gruplar	21-30 yaş	31-40 yaş	41-50 yaş	51 ve üstü
21-30	=237,78	p>,05	p>,05	p<,01
31-40		=256,05	p>,05	p<,01
41-50			=230,39	p<,05
51 ve üzeri				=153,94

Tabloda görüldüğü gibi, Empati Eğilimi Ölçeği toplam puanlarının Yaş değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan Mann Whitney U Testi sonucunda söz konusu farklılığın 51 yaş ve üstü olan öğretmenlerle 21-30 yaş ve 31-40 yaş aralığındaki öğretmenler arasında 21-30 yaş ve 31-40 yaş olan öğretmenler lehine $p<,01$ düzeyinde, 51 yaş ve üstü olan öğretmenlerle 41-50 yaş aralığındaki öğretmenler arasında 41-50 yaş olan öğretmenler lehine $p<,05$ düzeyinde gerçekleştiği saptanmıştır. Diğer grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki farklılıklar anlamlı bulunmamıştır ($p>,05$).

Tablo4.29. Empati Eğilimi Ölçeği Ben Merkezli Eğilim Alt Boyutu Puanlarının Yaş Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	x^2	sd	p
Ben Merkezli Eğilim	21-30	182	231,70	11,09	3	,011
	31-40	218	256,78			
	41-50	57	242,85			
	51 ve üzeri	24	163,79			
	Toplam	481				

Tabloda görüldüğü gibi, Empati Eğilimi Ölçeği Ben Merkezli Eğilim puanlarının Yaş değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan Kruskal Wallis-H Testi sonucunda grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($x^2=11,09$; $p<,05$).

Tablo4.30. Empati Eğilimi Ölçeği Ben Merkezli Eğilim Alt Boyutu Puanlarının Yaş Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları

Gruplar	21-30 yaş	31-40 yaş	41-50 yaş	51 ve üstü
21-30	=231,70	$p>,05$	$p>,05$	$p<,05$
31-40		=256,78	$p>,05$	$p<,01$
41-50			=242,85	$p<,05$
51 ve üzeri				=163,79

Tabloda görüldüğü gibi, Empati Eğilimi Ölçeği Ben Merkezli Eğilim alt boyutu puanlarının Yaş değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan Mann Whitney U Testi sonucunda söz konusu farklılığın 51 yaş ve üstü olan öğretmenlerle 21-30 yaş ve 41-50 yaş aralığındaki öğretmenler arasında 21-30 yaş ve 41-50 yaş olan öğretmenler lehine $p<.05$ düzeyinde, 51 yaş ve üstü olan öğretmenlerle 31-40 yaş aralığındaki öğretmenler arasında 31-40 yaş olan öğretmenler lehine $p<.01$ düzeyinde gerçekleştiği saptanmıştır. Diğer grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki farklılıklar anlamlı bulunmamıştır ($p>,05$).

Tablo 4.31. Empati Eğilimi Ölçeği Empatik Eğilim Alt Boyutu Puanlarının Yaş Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	x^2	sd	p
Empatik Eğilim	21-30	182	237,54	9,92	3	,019
	31-40	218	252,91			
	41-50	57	240,70			
	51 ve üzeri	24	159,79			
	Toplam	481				

Tabloda görüldüğü gibi, Empati Eğilimi Ölçeği Empatik Eğilim alt boyutu puanlarının Yaş değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan Kruskal Wallis-H Testi sonucunda grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($x^2=9,92$; $p<,05$).

Tablo4.32. Empati Eğilimi Ölçeği Empatik Eğilim Alt Boyutu Puanlarının Yaş Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları

Gruplar	21-30 yaş	31-40 yaş	41-50 yaş	51 ve üstü
21-30	=231,70	p>,05	p>,05	p<,01
31-40		=256,78	p>,05	p<,01
41-50			=242,85	p<,05
51 ve üzeri				=163,79

Tabloda görüldüğü gibi, Empati Eğilimi Ölçeği Empatik Eğilim alt boyutu puanlarının Yaş değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan Mann Whitney U Testi sonucunda söz konusu farklılığın 51 yaş ve üstü olan öğretmenlerle 21-30 yaş ve 31-40 yaş aralığındaki öğretmenler arasında 21-30 yaş ve 31-40 yaş olan öğretmenler lehine $p<.01$ düzeyinde, 51 yaş ve üstü olan öğretmenlerle 41-50 yaş aralığındaki öğretmenler arasında 41-50 yaş olan öğretmenler lehine $p<.05$ düzeyinde gerçekleştiği saptanmıştır. Diğer grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki farklılıklar anlamlı bulunmamıştır ($p>,05$).

Tablo 4.33. Empati Eğilimi Ölçeği Sempatik Eğilim Alt Boyutu Puanlarının Yaş Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	x^2	sd	p
Sempatik Eğilim	21-30	182	242,13			
	31-40	218	252,53			
	41-50	57	217,18	7,23	3	,065
	51 ve üzeri	24	184,21			
	Toplam	481				

Tabloda görüldüğü gibi, Empati Eğilimi Ölçeği Sempatik Eğilim alt boyutu puanlarının Görev değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan Kruskal Wallis-H Testi sonucunda grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($x^2=7,23$; $p>,05$).

Tablo 4.34. İletişim Becerileri Ölçeği Toplam Puanlarının Medeni Durum Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	\bar{x}	ss	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
İletişim Becerileri	Evli	278	3,45	,23	,014	-,29	479	,772
	Bekar	203	3,46	,23	,016			

Tabloda görüldüğü gibi, İletişim Becerileri Ölçeği toplam puanlarının Medeni Durum değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan Bağımsız Grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($t=-,29$; $p>,05$).

Tablo 4.35.İletişim Becerileri Ölçeği Zihinsel İletişim Becerileri Alt Boyutu Puanlarının Medeni Durum Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	\bar{x}	ss	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
Zihinsel İletişim Becerileri Alt Boyutu	Evli	278	3,57	,29	,018	,09	479	,930
	Bekar	203	3,57	,30	,021			

Tabloda görüldüğü gibi, İletişim Becerileri Ölçeği Zihinsel İletişim Becerileri Alt Boyutu puanlarının Medeni Durum değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan Bağımsız Grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($t=2,91$; $p>,05$).

Tablo 4.36.İletişim Becerileri Ölçeği Duygusal İletişim Becerileri Alt Boyutu Puanlarının Medeni Durum Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	\bar{x}	ss	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
Duygusal İletişim Becerileri	Evli	278	3,22	,31	,018	-,37	479	,712
	Bekar	203	3,23	,30	,021			

Tabloda görüldüğü gibi, İletişim Becerileri Ölçeği Duygusal İletişim Becerileri alt boyutu puanlarının Medeni Durum değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan Bağımsız Grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($t=-,37$; $p>,05$).

Tablo 4.37.İletişim Becerileri Ölçeği Davranışsal İletişim Becerileri Alt Boyutu Puanlarının Medeni Durum Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	\bar{x}	ss	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
Davranışsal İletişim Becerileri	Evli	278	3,57	,29	,018	-,33	479	,712
	Bekar	203	3,57	,32	,022			

Tabloda görüldüğü gibi, İletişim Becerileri Ölçeği Davranışsal İletişim Becerileri alt boyutu puanlarının Medeni Durum değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan Bağımsız Grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($t=-,33$; $p>,05$).

Tablo 4.38. Empati Eğilimi Ölçeği Toplam Puanlarının Medeni Durum Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	\bar{x}	ss	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
Empati Eğilimi	Evli	278	3,65	,86	,051	,72	452,347	,471
	Bekar	203	3,59	,80	,056			

Tabloda görüldüğü gibi, Empati Eğilimi Ölçeği toplam puanlarının Medeni Durum değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan Bağımsız Grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($t=,72; p>,05$).

Tablo 4.39. Empati Eğilimi Ölçeği Ben Merkezli Eğilim Alt Boyutu Puanlarının Medeni Durum Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	\bar{x}	ss	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
Ben Merkezli Eğilim	Evli	278	2,94	,71	,043	,38	479	,708
	Bekar	203	2,91	,69	,048			

Tabloda görüldüğü gibi, Empati Eğilimi Ölçeği Ben Merkezli Eğilim alt boyutu puanlarının Medeni Durum değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan Bağımsız Grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($t=,38; p>,05$).

Tablo 4.40. Empati Eğilimi Ölçeği Empatik Eğilim Alt Boyutu Puanlarının Medeni Durum Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	\bar{x}	ss	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
Empatik Eğilim	Evli	278	2,95	1,05	,063	,69	479	,490
	Bekar	203	2,88	1,04	,073			

Tabloda görüldüğü gibi, Empati Eğilimi Ölçeği Empatik Eğilim alt boyutu puanlarının Medeni Durum değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan Bağımsız Grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($t=,69; p>,05$).

Tablo 4.41. Empati Eğilimi Ölçeği Sempatik Eğilim Alt Boyutu Puanlarının Medeni Durum Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	\bar{x}	ss	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
Sempatik Eğilim	Evli	278	3,01	1,16	,070	,82	479	,414
	Bekar	203	2,92	1,09	,076			

Tabloda görüldüğü gibi, Empati Eğilimi Ölçeği Sempatik Eğilim alt boyutu puanlarının Medeni Durum değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan Bağımsız Grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($t=,82; p>,05$).

Tablo 4.42. İletişim Becerileri Ölçeği Toplam Puanlarının Mezuniyet Durumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	x^2	sd	p
İletişim Becerileri	Önlisans	13	232,46	9,14	2	,010
	Lisans	363	230,83			
	Yüksek Lisans	105	277,22			
	Toplam	481				

Tabloda görüldüğü gibi, İletişim Becerileri Ölçeği toplam puanlarının Mezuniyet Durumu değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan Kruskal Wallis-H Testi sonucunda grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($x^2=9,14; p<,05$).

Tablo 4.43. İletişim Becerileri Ölçeği Toplam Puanlarının Mezuniyet Durumu Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları

Gruplar	Önlisans	Lisans	Yüksek Lisans
Önlisans	=232,46	p>,05	p>,05
Lisans		=230,83	p<,01
Yüksek Lisans			=277,22

Tabloda görüldüğü gibi, İletişim Becerileri Ölçeği toplam puanlarının Mezuniyet Durumu değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan Mann Whitney U Testi sonucunda söz konusu farklılığın Yüksek Lisans mezunu olanlarla ve Lisans mezunu olanlar arasında Yüksek Lisans olanlar lehine $p<.01$ düzeyinde gerçekleştiği saptanmıştır. Diğer grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki farklılıklar anlamlı bulunmamıştır ($p>.05$).

Tablo 4.44.İletişim Becerileri Ölçeği Zihinsel İletişim Becerileri Alt Boyutu Puanlarının Mezuniyet Durumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	x^2	sd	p
Zihinsel İletişim Becerileri	Önlisans	13	239,73	7,29	2	,026
	Lisans	363	231,73			
	Yüksek Lisans	105	273,20			
	Toplam	481				

Tabloda görüldüğü gibi, İletişim Becerileri Ölçeği Zihinsel İletişim Becerileri puanlarının Mezuniyet Durumu değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan Kruskal Wallis-H Testi sonucunda grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($x^2=7,29$; $p<.05$).

Tablo 4.45.İletişim Becerileri Ölçeği Zihinsel İletişim Becerileri Alt Boyut Puanlarının Mezuniyet Durumu Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları

Gruplar	Önlisans	Lisans	Yüksek Lisans
Önlisans	=239,73	p>,05	p>,05
Lisans		=231,73	p<,01
Yüksek Lisans			=273,20

Tabloda görüldüğü gibi, İletişim Becerileri Ölçeği Zihinsel İletişim Becerileri Alt Boyut puanlarının Mezuniyet Durumu değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan Mann Whitney U Testi sonucunda söz konusu farklılığın Yüksek Lisans mezunu olanlarla ve Lisans mezunu olanlar arasında Yüksek Lisans olanlar lehine $p<.01$ düzeyinde gerçekleştiği saptanmıştır. Diğer grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki farklılıklar anlamlı bulunmamıştır ($p>.05$).

Tablo 4.46.İletişim Becerileri Ölçeği Duygusal İletişim Becerileri Alt Boyutu Puanlarının Mezuniyet Durumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	x^2	sd	p
Duygusal İletişim Becerileri	Önlisans	13	258,12	2,84	2	,241
	Lisans	363	234,93			
	Yüksek Lisans	105	259,88			
	Toplam	481				

Tabloda görüldüğü gibi, İletişim Becerileri Ölçeği Duygusal İletişim Becerileri alt boyutu puanlarının Mezuniyet Durumu değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan Kruskal Wallis-H Testi sonucunda grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($x^2=2,84$; $p>.05$).

Tablo 4.47. İletişim Becerileri Ölçeği Davranışsal İletişim Becerileri Alt Boyutu Puanlarının Mezuniyet Durumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	x^2	sd	p
Davranışsal İletişim Becerileri	Önlisans	13	243,54	6,12	2	0,47
	Lisans	363	232,41			
	Yüksek Lisans	105	270,40			
	Toplam	481				

Tabloda görüldüğü gibi, İletişim Becerileri Ölçeği Davranışsal İletişim Becerileri alt boyutu puanlarının Görev değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan Kruskal Wallis-H Testi sonucunda grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($x^2=6,12$; $p<,05$).

Tablo 4.48. İletişim Becerileri Ölçeği Davranışsal İletişim Becerileri Alt Boyutu Puanlarının Mezuniyet Durumu Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları

Gruplar	Önlisans	Lisans	Yüksek Lisans
Önlisans	=243,54	$p>,05$	$p>,05$
Lisans		=232,41	$p<,05$
Yüksek Lisans			=270,40

Tabloda görüldüğü gibi, İletişim Becerileri Ölçeği Davranışsal İletişim Becerileri Alt Boyutu puanlarının Mezuniyet Durumu değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan Mann Whitney U Testi sonucunda söz konusu farklılığın Yüksek Lisans mezunu olanlarla ve Lisans mezunu olanlar arasında Yüksek Lisans olanlar lehine $p<.05$ düzeyinde gerçekleştiği saptanmıştır. Diğer grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki farklılıklar anlamlı bulunmamıştır ($p>,05$).

Tablo 4.49. Empati Eğilimi Ölçeği Toplam Puanlarının Mezuniyet Durumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	x^2	sd	p
Empati Eğilimi	Önlisans	13	175,08	25,65	2	,000
	Lisans	363	226,39			
	Yüksek Lisans	105	299,68			
	Toplam	481				

Tabloda görüldüğü gibi, Empati Eğilimi Ölçeği toplam puanlarının Mezuniyet Durumu değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan Kruskal Wallis-H Testi sonucunda grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($x^2=25,65$; $p<,01$).

Tablo 4.50. Empati Eğilimi Ölçeği Toplam Puanlarının Mezuniyet Durumu Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları

Gruplar	Önlisans	Lisans	Yüksek Lisans
Önlisans	=175,08	$p>,05$	$p<,01$
Lisans		=226,39	$p<,01$
Yüksek Lisans			=299,68

Tabloda görüldüğü gibi, Empati Eğilimi Ölçeği toplam puanlarının Mezuniyet Durumu değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan Mann Whitney U Testi sonucunda söz konusu farklılığın Yüksek Lisans mezunu olanlarla ve Lisans ve Önlisans mezunu olanlar arasında Yüksek Lisans olanlar lehine $p<.01$ düzeyinde gerçekleştiği saptanmıştır. Diğer grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki farklılıklar anlamlı bulunmamıştır ($p>,05$).

Tablo 4.51. Empati Eğilimi Ölçeği Ben Merkezli Eğilim Alt Boyutu Puanlarının Mezuniyet Durumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	x^2	sd	p
Ben Merkezli Eğilim	Önlisans	13	251,23	11,68	2	,003
	Lisans	363	228,97			
	Yüksek Lisans	105	281,33			
	Toplam	481				

Tabloda görüldüğü gibi, Empati Eğilimi Ölçeği Ben Merkezli Eğilim alt boyutu puanlarının Mezuniyet Durumu değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan Kruskal Wallis-H Testi sonucunda grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($x^2=11,68$; $p<,05$).

Tablo 4.52. Empati Eğilimi Ölçeği Ben Merkezli Eğilim Alt Boyutu Puanlarının Mezuniyet Durumu Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları

Gruplar	Önlisans	Lisans	Yüksek Lisans
Önlisans	=237,78	$p>,05$	$p<,01$
Lisans		=256,05	$p<,01$
Yüksek Lisans			=153,94

Tabloda görüldüğü gibi, Empati Eğilimi Ölçeği Ben Merkezli Eğilim Alt Boyutu puanlarının Mezuniyet Durumu değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan Mann Whitney U Testi sonucunda söz konusu farklılığın Lisans ve Önlisans mezunu olanlarla Yüksek Lisans mezunu olanlar arasında Lisans ve Önlisans olanlar lehine $p<.01$ düzeyinde gerçekleştiği saptanmıştır. Diğer grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki farklılıklar anlamlı bulunmamıştır ($p>,05$).

Tablo 4.53. Empati Eğilimi Ölçeği Empatik Eğilim Alt Boyutu Puanlarının Mezuniyet Durumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	x^2	sd	p
Empatik Eğilim	Önlisans	13	142,85	25,99	2	,000
	Lisans	363	228,55			
	Yüksek Lisans	105	296,19			
	Toplam	481				

Tabloda görüldüğü gibi, Empati Eğilimi Ölçeği Empatik Eğilim alt boyutu puanlarının Mezuniyet Durumu değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan Kruskal Wallis-H Testi sonucunda grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($x^2=25,99$; $p<,05$).

Tablo 4.54. Empati Eğilimi Ölçeği Empatik Eğilim Alt Boyutu Puanlarının Mezuniyet Durumu Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları

Gruplar	Önlisans	Lisans	Yüksek Lisans
Önlisans	=142,85	p<,05	p<,01
Lisans		=228,55	p<,01
Yüksek Lisans			=296,19

Tabloda görüldüğü gibi, Empati Eğilimi Ölçeği Empatik Eğilim Alt Boyutu puanlarının Mezuniyet Durumu değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan Mann Whitney U Testi sonucunda söz konusu farklılığın Yüksek Lisans mezunu olanlarla Lisans ve Önlisans mezunu olanlar arasında Yüksek Lisans mezunu olanlar lehine $p<,01$ düzeyinde ve Önlisans mezunu olanlarla Lisans mezunu olanlar arasında Lisans mezunu olanlar lehine $p<,05$ düzeyinde gerçekleştiği saptanmıştır. Diğer grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki farklılıklar anlamlı bulunmamıştır ($p>,05$).

Tablo 4.55. Empati Eğilimi Ölçeği Sempatik Eğilim Alt Boyutu Puanlarının Mezuniyet Durumu Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	x^2	sd	p
Sempatik Eğilim	Önlisans	13	198,62	17,00	2	,000
	Lisans	363	228,49			
	Yüksek Lisans	105	289,49			
	Toplam	481				

Tabloda görüldüğü gibi, Empati Eğilimi Ölçeği Sempatik Eğilim alt boyutu puanlarının Görev değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan Kruskal Wallis-H Testi sonucunda grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($x^2=12,40$; $p<,01$).

Tablo 4.56. Empati Eğilimi Ölçeği Sempatik Eğilim Alt Boyutu Puanlarının Mezuniyet Durumu Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları

Gruplar	Önlisans	Lisans	Yüksek Lisans
Önlisans	=198,62	$p>,05$	$p<,01$
Lisans		=228,49	$p<,01$
Yüksek Lisans			=289,49

Tabloda görüldüğü gibi, Empati Eğilimi Ölçeği Sempatik Eğilim Alt Boyutu puanlarının Mezuniyet Durumu değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan Mann Whitney U Testi sonucunda söz konusu farklılığın Yüksek Lisans mezunu olanlarla Lisans ve Önlisans mezunu olanlar arasında Yüksek Lisans mezunu olanlar lehine $p<,01$ düzeyinde gerçekleştiği saptanmıştır. Diğer grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki farklılıklar anlamlı bulunmamıştır ($p>,05$).

Tablo 4.57.İletişim Becerileri Ölçeği Toplam Puanlarının Hizmet Yılı Değişkenine Göre Farklaşp Farklaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan ANOVA Testi Sonuçları

<i>f</i> , \bar{x} ve <i>ss</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	<i>N</i>	\bar{x}	<i>ss</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
İletişim Becerileri	0 - 5 yıl	148	3,46	,26	G.Arası	,065	4	,016	,31	,873
	6 - 10 yıl	139	3,44	,19	G.İçi	25,11	476	,053		
	11 -15 yıl	113	3,47	,25	Toplam	25,17	480			
	16- 20 yıl	45	3,45	,21						
	21 yıl ve üstü	36	3,45	,20						
	Toplam	481	3,45	,23						

Tabloda görüldüğü üzere, öğretmenlerin İletişim Becerileri Ölçeği toplam puanlarının hizmet yılı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($F=,31$; $p>0,5$).

Tablo 4.58.İletişim Becerileri Ölçeği Zihinsel İletişim Becerileri Alt Boyutu Puanlarının Hizmet Yılı Değişkenine Göre Farklaşp Farklaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan ANOVA Testi Sonuçları

<i>f</i> , \bar{x} ve <i>ss</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	<i>N</i>	\bar{x}	<i>ss</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>P</i>
Zihinsel İletişim Becerileri	0 - 5 yıl	148	3,56	,32	G.Arası	,12	4	,03	,34	,853
	6 - 10 yıl	139	3,57	,26	G.İçi	41,99	476	,09		
	11 -15 yıl	113	3,58	,30	Toplam	42,11	480			
	16- 20 yıl	45	3,54	,30						
	21 yıl ve üstü	36	3,61	,28						
	Toplam	481	3,57	,30						

Tabloda görüldüğü üzere, öğretmenlerin İletişim Becerileri Ölçeği Zihinsel İletişim Becerileri Alt Boyutu puanlarının hizmet yılı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($F=,34$; $p>0,5$).

Tablo 4.59.İletişim Becerileri Ölçeği Duygusal İletişim Becerileri Alt Boyutu Puanlarının Hizmet Yılı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan ANOVA Testi Sonuçları

<i>f</i> , \bar{x} ve <i>ss</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	<i>N</i>	\bar{x}	<i>ss</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Duygusal İletişim Becerileri	0 - 5 yıl	148	3,26	,320	G.Arası	,93	4	,23		
	6 - 10 yıl	139	3,19	,275	G.İçi	43,43	476	,09		
	11 -15 yıl	113	3,24	,312	Toplam	44,35	480		2,54	,039
	16- 20 yıl	45	3,25	,331						
	21 yıl ve üstü	36	3,10	,256						
	Toplam	481	3,22	,304						

Tabloda görüldüğü üzere, öğretmenlerin İletişim Becerileri Ölçeği Duygusal İletişim Becerileri Alt Boyutu puanlarının hizmet yılı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($F=2,54$; $p<0,5$). Bu sonucun ardından farklılıkların hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere Scheffe analizi yapılmış, elde edilen sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 4.60. İletişim Becerileri Ölçeği Duygusal İletişim Becerileri Alt Boyutu Puanlarının Hizmet Yılı Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan LSD Testi Sonuçları

Gruplar (i)	Gruplar (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	<i>p</i>
1-5 yıl	6 - 10 yıl	0,07	0,04	,061
	11 -15 yıl	0,01	0,04	,703
	16- 20 yıl	0,00	0,05	,967
	21 yıl ve üstü	0,15	0,06	,006
6 - 10 yıl	1-5 yıl	-0,07	0,04	,061
	11 -15 yıl	-0,05	0,04	,169
	16- 20 yıl	-0,06	0,05	,211
	21 yıl ve üstü	0,09	0,06	,126
11 -15 yıl	1-5 yıl	-0,01	0,04	,703
	6 - 10 yıl	0,05	0,04	,169
	16- 20 yıl	-0,01	0,05	,818
	21 yıl ve üstü	0,14	0,06	,016
16- 20 yıl	1-5 yıl	0,00	0,05	,967
	6 - 10 yıl	0,06	0,05	,211
	11 -15 yıl	0,01	0,05	,818
	21 yıl ve üstü	0,15	0,07	,025
21 yıl ve üstü	1-5 yıl	-0,15	0,06	,006
	6 - 10 yıl	-0,09	0,06	,126
	11 -15 yıl	-0,14	0,06	,016
	16- 20 yıl	-0,15	0,07	,025

Tabloda görüldüğü üzere, İletişim Becerileri Ölçeği Duygusal İletişim Becerileri Alt Boyutu Puanlarının Hizmet Yılı değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan LSD testi sonucunda söz konusu farklılığın hizmet yılı 11-15 yıl olanlarla 21 yıl ve üstü olanlar arasında 11-15 yıl olanlar lehine $p < ,05$ düzeyinde; hizmet yılı 16-20 yıl olanlarla 21 yıl ve üstü olanlar arasında 16-20 yıl olanlar lehine $p < ,05$ düzeyinde gerçekleştiği saptanmıştır. Diğer grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılıklar anlamlı bulunmamıştır ($p > ,05$).

Tablo 4.61.İletişim Becerileri Ölçeği Davranışsal İletişim Becerileri Alt Boyutu Puanlarının Hizmet Yılı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan ANOVA Testi Sonuçları

<i>f</i> , \bar{x} ve <i>ss</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	<i>N</i>	\bar{x}	<i>ss</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Davranışsal İletişim Becerileri	0 - 5 yıl	148	3,57	,33	G.Arası	,27	4	,07		
	6 - 10 yıl	139	3,55	,28	G.İçi	44,27	476	,09		
	11 -15 yıl	113	3,58	,31	Toplam	44,54	480		,73	,569
	16- 20 yıl	45	3,55	,28						
	21 yıl ve üstü	36	3,64	,29						
	Toplam	481	3,57	,30						

Tabloda görüldüğü üzere, öğretmenlerin İletişim Becerileri Ölçeği Davranışsal İletişim Becerileri Alt Boyutu puanlarının hizmet yılı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($F=,73$; $p>0,5$).

Tablo 4.62.Empati Eğilimi Ölçeği Toplam Puanlarının Hizmet Yılı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan ANOVA Testi Sonuçları

<i>f</i> , \bar{x} ve <i>ss</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	<i>N</i>	\bar{x}	<i>ss</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Empati Eğilimi	0 - 5 yıl	148	3,49	,79	G.Arası	14,06	4	3,52		
	6 - 10 yıl	139	3,87	,82	G.İçi	318,88	476	,67		
	11 -15 yıl	113	3,63	,79	Toplam	332,95	480		5,25	,000
	16- 20 yıl	45	3,48	,94						
	21 yıl ve üstü	36	3,39	,85						
	Toplam	481	3,62	,83						

Tabloda görüldüğü üzere, öğretmenlerin Empati Eğilimi Ölçeği Toplam puanlarının hizmet yılı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($F=5,25$; $p<0,5$). Bu sonucun ardından farklılıkların hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere LSD analizi yapılmış, elde edilen sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 4.63. Empati Eğilimi Ölçeği Toplam Puanlarının Hizmet Yılı Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan LSD Testi Sonuçları

Gruplar (i)	Gruplar (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	<i>p</i>
1-5 yıl	6 - 10 yıl	-0,38	0,10	,000
	11 -15 yıl	-0,14	0,10	,159
	16- 20 yıl	0,01	0,14	,932
	21 yıl ve üstü	0,10	0,15	,516
6 - 10 yıl	1-5 yıl	0,38	0,10	,000
	11 -15 yıl	0,24	0,10	,023
	16- 20 yıl	0,39	0,14	,005
	21 yıl ve üstü	0,48	0,15	,002
11 -15 yıl	1-5 yıl	0,14	0,10	,159
	6 - 10 yıl	-0,24	0,10	,023
	16- 20 yıl	0,16	0,14	,279
	21 yıl ve üstü	0,24	0,16	,121
16- 20 yıl	1-5 yıl	-0,01	0,14	,932
	6 - 10 yıl	-0,39	0,14	,005
	11 -15 yıl	-0,16	0,14	,279
	21 yıl ve üstü	0,09	0,18	,635
21 yıl ve üstü	1-5 yıl	-0,10	0,15	,516
	6 - 10 yıl	-0,48	0,15	,002
	11 -15 yıl	-0,24	0,16	,121
	16- 20 yıl	-0,09	0,18	,635

Tabloda görüldüğü üzere, Empati Eğilimi Ölçeği Toplam Puanlarının Hizmet Yılı değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan LSD testi sonucunda söz konusu farklılığın hizmet yılı 6-10 yıl olanlarla 1-5 yıl, 16-20 yıl ve 20 yıl üstü olanlar arasında 6-10 yıl olanlar lehine $p < ,01$ düzeyinde ve hizmet yılı 6-10 yıl olanlarla 11-15 yıl olanlar arasında 6-10 yıl olanlar lehine $p < ,05$ düzeyinde gerçekleştiği saptanmıştır. Diğer grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılıklar anlamlı bulunmamıştır ($p > ,05$).

Tablo 4.64. Empati Eğilimi Ölçeği Ben Merkezli Eğilim Alt Boyutu Puanlarının Hizmet Yılı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan ANOVA Testi Sonuçları

<i>f</i> , \bar{x} ve <i>ss</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	<i>N</i>	\bar{x}	<i>ss</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Ben Merkezli Eğilim	0 - 5 yıl	148	2,85	,681	G.Arası	5,50	4	1,38		
	6 - 10 yıl	139	3,06	,614	G.İçi	230,36	476	,48		
	11 -15 yıl	113	2,94	,749	Toplam	235,86	480		2,84	,024
	16- 20 yıl	45	2,93	,824						
	21 yıl ve üstü	36	2,68	,707						
	Toplam	481	2,93	,701						

Tabloda görüldüğü üzere, öğretmenlerin Empati Eğilimi Ölçeği Ben Merkezli Eğilim Alt Boyutu puanlarının hizmet yılı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($F=2,84$; $p<0,5$). Bu sonucun ardından farklılıkların hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere Scheffe analizi yapılmış, elde edilen sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 4.65. Empati Eğilimi Ölçeği Ben Merkezli Eğilim Alt Boyutu Puanlarının Hizmet Yılı Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan LSD Testi Sonuçları

Gruplar (i)	Gruplar (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	<i>p</i>
1-5 yıl	6 - 10 yıl	-0,21	0,08	,012
	11 -15 yıl	-0,09	0,09	,295
	16- 20 yıl	-0,08	0,12	,511
	21 yıl ve üstü	0,17	0,13	,182
6 - 10 yıl	1-5 yıl	0,21	0,08	,012
	11 -15 yıl	0,12	0,09	,189
	16- 20 yıl	0,13	0,12	,280
	21 yıl ve üstü	0,38	0,13	,004
11 -15 yıl	1-5 yıl	0,09	0,09	,295
	6 - 10 yıl	-0,12	0,09	,189
	16- 20 yıl	0,01	0,12	,914
	21 yıl ve üstü	0,26	0,13	,048
16- 20 yıl	1-5 yıl	0,08	0,12	,511
	6 - 10 yıl	-0,13	0,12	,280
	11 -15 yıl	-0,01	0,12	,914
	21 yıl ve üstü	0,25	0,16	,107
21 yıl ve üstü	1-5 yıl	-0,17	0,13	,182
	6 - 10 yıl	-0,38	0,13	,004
	11 -15 yıl	-0,26	0,13	,048
	16- 20 yıl	-0,25	0,16	,107

Tabloda görüldüğü üzere, Empati Eğilimi Ölçeği Ben Merkezli Eğilim Alt Boyutu Puanlarının Hizmet Yılı değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan LSD testi sonucunda söz konusu farklılığın hizmet yılı 6-10 yıl olanlarla 1-5 yıl, olanlar arasında 6-10 yıl olanlar lehine $p < ,05$ düzeyinde, hizmet yılı 6-10 yıl olanlarla 21 yıl ve üstü olanlar arasında 6-10 yıl olanlar lehine $p < ,01$ düzeyinde ve hizmet yılı 11-15 yıl olanlarla 21 yıl ve üstü olanlar arasında 11-15 yıl olanlar lehine $p < ,05$ düzeyinde gerçekleştiği saptanmıştır. Diğer grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılıklar anlamlı bulunmamıştır ($p > ,05$).

Tablo 4.66. Empati Eğilimi Ölçeği Empatik Eğilim Alt Boyutu Puanlarının Hizmet Yılı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan ANOVA Testi Sonuçları

<i>f</i> , \bar{x} ve <i>ss</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	<i>N</i>	\bar{x}	<i>ss</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Empatik Eğilim	0 - 5 yıl	148	2,75	,98	G.Arası	19,37	4	4,84		
	6 - 10 yıl	139	3,21	1,06	G.İçi	506,34	476	1,06		
	11 -15 yıl	113	2,93	,99	Toplam	525,71	480			
	16- 20 yıl	45	2,76	1,16					4,55	,001
	21 yıl ve üstü	36	2,68	1,11						
	Toplam	481	2,92	1,05						

Tabloda görüldüğü üzere, öğretmenlerin Empati Eğilimi Ölçeği Empatik Eğilim Alt Boyutu puanlarının hizmet yılı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($F=4,55$; $p<0,1$). Bu sonucun ardından farklılıkların hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere Scheffe analizi yapılmış, elde edilen sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 4.67. Empati Eğilimi Ölçeği Empatik Eğilim Alt Boyutu Puanlarının Hizmet Yılı Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan LSD Testi Sonuçları

Gruplar (i)	Gruplar (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	<i>p</i>
1-5 yıl	6 - 10 yıl	-0,46	0,12	,000
	11 -15 yıl	-0,19	0,13	,144
	16- 20 yıl	-0,02	0,18	,925
	21 yıl ve üstü	0,07	0,19	,712
6 - 10 yıl	1-5 yıl	0,46	0,12	,000
	11 -15 yıl	0,27	0,13	,036
	16- 20 yıl	0,45	0,18	,012
	21 yıl ve üstü	0,53	0,19	,006
11 -15 yıl	1-5 yıl	0,19	0,13	,144
	6 - 10 yıl	-0,27	0,13	,036
	16- 20 yıl	0,17	0,18	,345
	21 yıl ve üstü	0,26	0,20	,190
16- 20 yıl	1-5 yıl	0,02	0,18	,925
	6 - 10 yıl	-0,45	0,18	,012
	11 -15 yıl	-0,17	0,18	,345
	21 yıl ve üstü	0,09	0,23	,705
21 yıl ve üstü	1-5 yıl	-0,07	0,19	,712
	6 - 10 yıl	-0,53	0,19	,006
	11 -15 yıl	-0,26	0,20	,190
	16- 20 yıl	-0,09	0,23	,705

Tabloda görüldüğü üzere, Empati Eğilimi Ölçeği Toplam Puanlarının Hizmet Yılı değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan LSD testi sonucunda söz konusu farklılığın hizmet yılı 6-10 yıl olanlarla 1-5 yıl ve 20 yıl üstü olanlar arasında 6-10 yıl olanlar lehine $p < ,01$ düzeyinde ve hizmet yılı 6-10 yıl olanlarla 11-15 yıl ve 16-20 yıl olanlar arasında 6-10 yıl olanlar lehine $p < ,05$ düzeyinde gerçekleştiği saptanmıştır. Diğer grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılıklar anlamlı bulunmamıştır ($p > ,05$).

Tablo 4.68. Empati Eğilimi Ölçeği Sempatik Eğilim Alt Boyutu Puanlarının Hizmet Yılı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan ANOVA Testi Sonuçları

<i>f</i> , \bar{x} ve <i>ss</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	<i>N</i>	\bar{x}	<i>ss</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Empatik Eğilim	0 - 5 yıl	148	2,81	1,14	G.Arası	30,53	4	7,63		
	6 - 10 yıl	139	3,34	1,11	G.İçi	581,74	476	1,22		
	11 -15 yıl	113	2,94	1,06	Toplam	612,27	480			
	16- 20 yıl	45	2,59	1,14					6,25	,000
	21 yıl ve üstü	36	2,78	1,07						
	Toplam	481	2,97	1,13						

Tabloda görüldüğü üzere, öğretmenlerin Empati Eğilimi Ölçeği Sempatik Eğilim Alt Boyutu puanlarının hizmet yılı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($F=6,25$; $p<0,1$). Bu sonucun ardından farklılıkların hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere Scheffe analizi yapılmış, elde edilen sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 4.69. Empati Eğilimi Ölçeği Sempatik Eğilim Alt Boyutu Puanlarının Hizmet Yılı Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan LSD Testi Sonuçları

Gruplar (i)	Gruplar (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	<i>p</i>
1-5 yıl	6 - 10 yıl	-0,53	0,13	,000
	11 -15 yıl	-0,13	0,14	,339
	16- 20 yıl	0,22	0,19	,235
	21 yıl ve üstü	0,03	0,21	,893
6 - 10 yıl	1-5 yıl	0,53	0,13	,000
	11 -15 yıl	0,40	0,14	,005
	16- 20 yıl	0,75	0,19	,000
	21 yıl ve üstü	0,56	0,21	,007
11 -15 yıl	1-5 yıl	0,13	0,14	,339
	6 - 10 yıl	-0,40	0,14	,005
	16- 20 yıl	0,36	0,19	,069
	21 yıl ve üstü	0,16	0,21	,450
16- 20 yıl	1-5 yıl	-0,22	0,19	,235
	6 - 10 yıl	-0,75	0,19	,000
	11 -15 yıl	-0,36	0,19	,069
	21 yıl ve üstü	-0,20	0,25	,429
21 yıl ve üstü	1-5 yıl	-0,03	0,21	,893
	6 - 10 yıl	-0,56	0,21	,007
	11 -15 yıl	-0,16	0,21	,450
	16- 20 yıl	0,20	0,25	,429

Tabloda görüldüğü üzere, Empati Eğilimi Ölçeği Sempatik Eğilim Alt Boyutu Puanlarının Hizmet Yılı değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan LSD testi sonucunda söz konusu farklılığın hizmet yılı 6-10 yıl olanlarla 1-5 yıl, 11-15 yıl, 16-20 yıl ve 20 yıl üstü olanlar arasında 6-10 yıl olanlar lehine $p < ,01$ düzeyinde gerçekleştiği saptanmıştır. Diğer grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılıklar anlamlı bulunmamıştır ($p > ,05$).

Tablo 4.70.İletişim Becerileri Ölçeği Toplam Puanlarının İstanbul'daki Görev Süresi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	x^2	sd	p
İletişim Becerileri	0 - 5 yıl	221	243,21	1,07	4	,899
	6 - 10 yıl	134	238,03			
	11 - 15 yıl	76	245,27			
	16 - 20 yıl	33	220,91			
	21 yıl ve üstü	17	255,62			
	Toplam	481				

Tabloda görüldüğü gibi, İletişim Becerileri Ölçeği toplam puanlarının İstanbul'daki Görev Süresi değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan Kruskal Wallis-H Testi sonucunda grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($x^2=1,07$; $p>,05$).

Tablo 4.71.İletişim Becerileri Ölçeği Zihinsel İletişim Becerileri Alt Boyutu Puanlarının İstanbul'daki Görev Süresi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	x^2	sd	p
Zihinsel İletişim Becerileri	0 - 5 yıl	221	241,94	4,08	4	,394
	6 - 10 yıl	134	244,84			
	11 - 15 yıl	76	221,01			
	16 - 20 yıl	33	238,47			
	21 yıl ve üstü	17	292,88			
	Toplam	481				

Tabloda görüldüğü gibi, İletişim Becerileri Ölçeği Zihinsel İletişim Becerileri Alt Boyutu puanlarının İstanbul'daki Görev Süresi değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan Kruskal Wallis-H Testi sonucunda grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($x^2=4,08$; $p>,05$).

Tablo 4.72. İletişim Becerileri Ölçeği Duygusal İletişim Becerileri Alt Boyutu Puanlarının İstanbul'daki Görev Süresi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	x^2	sd	p
Duygusal İletişim Becerileri	0 - 5 yıl	221	247,66	4,03	4	,402
	6 - 10 yıl	134	233,04			
	11 - 15 yıl	76	249,51			
	16 - 20 yıl	33	237,97			
	21 yıl ve üstü	17	185,03			
	Toplam	481				

Tabloda görüldüğü gibi, İletişim Becerileri Ölçeği Duygusal İletişim Becerileri alt boyutu puanlarının İstanbul'daki Görev Süresi değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan Kruskal Wallis-H Testi sonucunda grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($x^2=4,03$; $p>,05$).

Tablo 4.73. İletişim Becerileri Ölçeği Davranışsal İletişim Becerileri Alt Boyutu Puanlarının İstanbul'daki Görev Süresi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	x^2	sd	p
Davranışsal İletişim Becerileri	0 - 5 yıl	221	238,94	2,25	4	,691
	6 - 10 yıl	134	239,51			
	11 - 15 yıl	76	252,87			
	16 - 20 yıl	33	218,47			
	21 yıl ve üstü	17	270,18			
	Toplam	481				

Tabloda görüldüğü gibi, İletişim Becerileri Ölçeği Davranışsal İletişim Becerileri alt boyutu puanlarının Görev değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan Kruskal Wallis-H Testi sonucunda grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($x^2=2,25$; $p>,05$).

Tablo 4.74. Empati Eğilimi Ölçeği Toplam Puanlarının İstanbul'daki Görev Süresi Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	x^2	sd	p
Empati Eğilimi	0 - 5 yıl	221	231,83	15,94	4	,003
	6 - 10 yıl	134	271,69			
	11 - 15 yıl	76	249,75			
	16 - 20 yıl	33	193,71			
	21 yıl ve üstü	17	170,94			
	Toplam	481				

Tabloda görüldüğü gibi, Empati Eğilimi Ölçeği toplam puanlarının İstanbul'daki Görev Süresi değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan Kruskal Wallis-H Testi sonucunda grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($x^2=15,94$; $p<,01$).

Tablo 4.75. Empati Eğilimi Ölçeği Toplam Puanlarının İstanbul'daki Görev Süresi Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları

Gruplar	0 - 5 yıl	6 - 10 yıl	11 - 15 yıl	16 - 20 yıl	21 yıl ve üstü
0 - 5 yıl	=231,83	p<,01	p>,05	p>,05	p<,01
6 - 10 yıl		=271,69	p>,05	p<,01	p<,05
11 - 15 yıl			=249,75	p>,05	p>,05
16 - 20 yıl				=193,71	p>,05
21 yıl ve üstü					=170,94

Tabloda görüldüğü gibi, Empati Eğilimi Ölçeği toplam puanlarının İstanbul'daki Görev Süresi değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan Mann Whitney U Testi sonucunda söz konusu farklılığın İstanbul'daki Görev Süresi 6-10 yıl olanlarla 0-5 yıl ve 16-20yıl olanlar arasında 6-10 yıl olanlar lehine $p<,01$ düzeyinde; 21 yıl ve üstü olanlarla 6-10 yıl olanlar arasında 6-10 yıl olanlar lehine $p<,05$ ve 21 yıl ve üstü olanlarla 0-5 yıl olanlar arasında 0-5 yıl olanlar lehine $p<,01$ düzeyinde gerçekleştiği saptanmıştır. Diğer grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki farklılıklar anlamlı bulunmamıştır ($p>,05$).

Tablo 4.76. Empati Eğilimi Ölçeği Ben Merkezli Eğilim Alt Boyutu Puanlarının İstanbul'daki Görev Süresi Değişkenine Göre Farklaşıp Farklaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	x^2	sd	p
Ben Merkezli Eğilim	0 - 5 yıl	221	228,02	16,63	4	,002
	6 - 10 yıl	134	276,03			
	11 - 15 yıl	76	248,26			
	16 - 20 yıl	33	196,86			
	21 yıl ve üstü	17	186,79			
	Toplam	481				

Tabloda görüldüğü gibi, Empati Eğilimi Ölçeği Ben Merkezli Eğilim Alt Boyutu puanlarının İstanbul'daki Görev Süresi değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan Kruskal Wallis-H Testi sonucunda grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($x^2=16,63$; $p<,01$).

Tablo 4.77. Empati Eğilimi Ölçeği Ben Merkezli Eğilim Alt Boyutu Puanlarının İstanbul'daki Görev Süresi Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları

Gruplar	0 - 5 yıl	6 - 10 yıl	11 - 15 yıl	16 - 20 yıl	21 yıl ve üstü
0 - 5 yıl	=228,02	p<,01	p>,05	p>,05	p>,05
6 - 10 yıl		=276,03	p>,05	p<,01	p<,05
11 - 15 yıl			=248,26	p>,05	p>,05
16 - 20 yıl				=196,86	p>,05
21 yıl ve üstü					=186,79

Tabloda görüldüğü gibi, Empati Eğilimi Ölçeği Ben Merkezli Eğilim Alt Boyutu puanlarının İstanbul'daki Görev Süresi değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan Mann Whitney U Testi sonucunda söz konusu farklılığın İstanbul'daki Görev Süresi 6-10 yıl olanlarla 0-5 yıl olanlar arasında 6-10 yıl olanlar lehine $p<,01$ düzeyinde; 6-10 yıl olanlarla 21 yıl ve üstü arasında 6-10 yıl olanlar lehine $p<,05$ ve 6-10 yıl olanlarla 16-20 yıl olanlar arasında 6-10 yıl olanlar lehine $p<,01$ düzeyinde gerçekleştiği saptanmıştır. Diğer grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki farklılıklar anlamlı bulunmamıştır ($p>,05$).

Tablo 4.78. Empati Eğilimi Ölçeği Empatik Eğilim Alt Boyutu Puanlarının İstanbul'daki Görev Süresi Değişkenine Göre Farklaşıp Farklaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	x^2	sd	p
Empatik Eğilim	0 - 5 yıl	221	234,58	9,27	4	,055
	6 - 10 yıl	134	262,59			
	11 - 15 yıl	76	250,08			
	16 - 20 yıl	33	206,47			
	21 yıl ve üstü	17	180,76			
	Toplam	481				

Tabloda görüldüğü gibi, Empati Eğilimi Ölçeği Empatik Eğilim alt boyutu puanlarının İstanbul'daki Görev Süresi değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan Kruskal Wallis-H Testi sonucunda grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($x^2=9,27$; $p>,05$).

Tablo 4.79. Empati Eğilimi Ölçeği Sempatik Eğilim Alt Boyutu Puanlarının İstanbul'daki Görev Süresi Değişkenine Göre Farklaşıp Farklaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	x^2	sd	p
Sempatik Eğilim	0 - 5 yıl	221	233,41	11,05	4	,026
	6 - 10 yıl	134	265,85			
	11 -15 yıl	76	249,76			
	16- 20 yıl	33	200,82			
	21 yıl ve üstü	17	182,59			
	Toplam	481				

Tabloda görüldüğü gibi, Empati Eğilimi Ölçeği Sempatik Eğilim alt boyutu puanlarının Görev değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan Kruskal Wallis-H Testi sonucunda grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($x^2=11,05$; $p<,05$).

Tablo 4.80. Empati Eğilimi Ölçeği Sempatik Eğilim Alt Boyutu Puanlarının İstanbul'daki Görev Süresi Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları

Gruplar	0 - 5 yıl	6 - 10 yıl	11 - 15 yıl	16 - 20 yıl	21 yıl ve üstü
0 - 5 yıl	=233,41	p<,05	p>,05	p>,05	p>,05
6 - 10 yıl		=265,85	p>,05	p<,05	p<,05
11 - 15 yıl			=249,76	p>,05	p>,05
16 - 20 yıl				=200,82	p>,05
21 yıl ve üstü					=182,59

Tabloda görüldüğü gibi, Empati Eğilimi Ölçeği Sempatik Eğilim alt boyutu puanlarının İstanbul'daki Görev Süresi değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan Mann Whitney U Testi sonucunda söz konusu farklılığın İstanbul'daki Görev Süresi 6-10 yıl olanlarla 0-5 yıl, 16-20 yıl ve 21 yıl ve üstü olanlar arasında 6-10 yıl olanlar lehine $p<.05$ düzeyinde gerçekleştiği saptanmıştır. Diğer grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki farklılıklar anlamlı bulunmamıştır ($p>.05$).

Tablo 4.81. İletişim Becerileri Ölçeği Toplam Puanlarının Branş Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	<i>N</i>	\bar{x}	<i>ss</i>	<i>Sh_{x̄}</i>	t Testi		
						<i>t</i>	<i>Sd</i>	<i>p</i>
İletişim Becerileri	Sınıf Öğretmeni	240	3,46	,23	,015	,71	479	,477
	Branş Öğretmeni	241	3,45	,23	,015			

Tabloda görüldüğü gibi, İletişim Becerileri Ölçeği toplam puanlarının Branş değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan Bağımsız Grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($t=,71$; $p>.05$).

Tablo 4.82.İletişim Becerileri Ölçeği Zihinsel İletişim Becerileri Alt Boyutu Puanlarının Branş Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	\bar{x}	ss	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
Zihinsel İletişim Becerileri Alt Boyutu	Sınıf Öğretmeni	240	3,58	,29	,019	1,03	479	,306
	Branş Öğretmeni	241	3,55	,30	,019			

Tabloda görüldüğü gibi, İletişim Becerileri Ölçeği Zihinsel İletişim Becerileri Alt Boyutu puanlarının Branş değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan Bağımsız Grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($t=1,03$; $p>,05$).

Tablo 4.83.İletişim Becerileri Ölçeği Duygusal İletişim Becerileri Alt Boyutu Puanlarının Branş Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	\bar{x}	ss	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
Duygusal İletişim Becerileri	Sınıf Öğretmeni	240	3,22	,32	,021	-,28	469,46	,781
	Branş Öğretmeni	241	3,23	,28	,018			

Tabloda görüldüğü gibi, İletişim Becerileri Ölçeği Duygusal İletişim Becerileri alt boyutu puanlarının Branş değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan Bağımsız Grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($t=-,28$; $p>,05$).

Tablo 4.84.İletişim Becerileri Ölçeği Davranışsal İletişim Becerileri Alt Boyutu Puanlarının Branş Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	\bar{x}	ss	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
Davranışsal İletişim Becerileri	Sınıf Öğretmeni	240	3,58	,30	,019	,86	479	,390
	Branş Öğretmeni	241	3,56	,31	,020			

Tabloda görüldüğü gibi, İletişim Becerileri Ölçeği Davranışsal İletişim Becerileri alt boyutu puanlarının Branş değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan Bağımsız Grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($t=,86$; $p>,05$).

Tablo 4.85.Empati Eğilimi Ölçeği Toplam Puanlarının Branş Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	\bar{x}	ss	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
Empati Eğilimi	Sınıf Öğretmeni	240	3,57	,85	,055	-1,48	479	,102
	Branş Öğretmeni	241	3,68	,81	,052			

Tabloda görüldüğü gibi, Empati Eğilimi Ölçeği toplam puanlarının Branş değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan Bağımsız Grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($t=-1,48$; $p>,05$).

Tablo 4.86. Empati Eğilimi Ölçeği Ben Merkezli Eğilim Alt Boyutu Puanlarının Branş Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	\bar{x}	ss	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
Ben Merkezli Eğilim	Sınıf Öğretmeni	240	2,88	,70	,045	-1,64	479	,102
	Branş Öğretmeni	241	2,98	,70	,045			

Tabloda görüldüğü gibi, Empati Eğilimi Ölçeği Ben Merkezli Eğilim alt boyutu puanlarının Branş değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan Bağımsız Grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($t=-1,64; p>,05$).

Tablo 4.87. Empati Eğilimi Ölçeği Empatik Eğilim Alt Boyutu Puanlarının Branş Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	\bar{x}	ss	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
Empatik Eğilim	Sınıf Öğretmeni	240	2,86	1,07	,069	-1,31	479	,190
	Branş Öğretmeni	241	2,98	1,02	,066			

Tabloda görüldüğü gibi, Empati Eğilimi Ölçeği Empatik Eğilim alt boyutu puanlarının Branş değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan Bağımsız Grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($t=-1,31; p>,05$).

Tablo 4.88. Empati Eğilimi Ölçeği Sempatik Eğilim Alt Boyutu Puanlarının Branş Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Bağımsız Grup t Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	\bar{x}	ss	Sh $_{\bar{x}}$	t Testi		
						t	Sd	p
Sempatik Eğilim	Sınıf Öğretmeni	240	2,92	1,11	,072	-1,11	479	,267
	Branş Öğretmeni	241	3,03	1,15	,074			

Tabloda görüldüğü gibi, Empati Eğilimi Ölçeği Sempatik Eğilim alt boyutu puanlarının Branş değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan Bağımsız Grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($t=-1,11$; $p>,05$).

Tablo 4.89. İletişim Becerileri Ölçeği Toplam Puanlarının Öğrenci Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	x^2	sd	p
İletişim Becerileri	200'den az	20	276,65	2,72	3	,436
	201-500	74	223,25			
	501-1000	121	246,58			
	1000'den fazla	266	240,72			
	Toplam	481				

Tabloda görüldüğü gibi, İletişim Becerileri Ölçeği toplam puanlarının Öğrenci Sayısı değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan Kruskal Wallis-H Testi sonucunda grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($x^2=2,72$; $p>,05$).

Tablo 4.90.İletişim Becerileri Ölçeği Zihinsel İletişim Becerileri Alt Boyutu Puanlarının Öğrenci Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	x^2	sd	p
Zihinsel İletişim Becerileri	200'den az	20	250,45	3,36	3	,339
	201-500	74	217,33			
	501-1000	121	235,80			
	1000'den fazla	266	249,24			
	Toplam	481				

Tabloda görüldüğü gibi, İletişim Becerileri Ölçeği Zihinsel İletişim Becerileri puanlarının Öğrenci Sayısı değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan Kruskal Wallis-H Testi sonucunda grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($x^2=3,36; p>,05$).

Tablo 4.91.İletişim Becerileri Ölçeği Duygusal İletişim Becerileri Alt Boyutu Puanlarının Öğrenci Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	x^2	sd	p
Duygusal İletişim Becerileri	200'den az	20	279,93	2,45	3	,485
	201-500	74	230,38			
	501-1000	121	247,92			
	1000'den fazla	266	237,88			
	Toplam	481				

Tabloda görüldüğü gibi, İletişim Becerileri Ölçeği Duygusal İletişim Becerileri alt boyutu puanlarının Öğrenci Sayısı değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan Kruskal Wallis-H Testi sonucunda grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($x^2=2,45; p>,05$).

Tablo 4.92.İletişim Becerileri Ölçeği Davranışsal İletişim Becerileri Alt Boyutu Puanlarının Öğrenci Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	x^2	sd	p
Davranışsal İletişim Becerileri	200'den az	20	267,98	1,70	3	,637
	201-500	74	244,39			
	501-1000	121	248,39			
	1000'den fazla	266	234,67			
	Toplam	481				

Tabloda görüldüğü gibi, İletişim Becerileri Ölçeği Davranışsal İletişim Becerileri alt boyutu puanlarının Öğrenci sayısı değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan Kruskal Wallis-H Testi sonucunda grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($x^2=1,70$; $p>,05$).

Tablo 4.93.Empati Eğilimi Ölçeği Toplam Puanlarının Öğrenci Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	x^2	sd	p
Empati Eğilimi	200'den az	20	340,60	15,50	3	,001
	201-500	74	255,44			
	501-1000	121	251,78			
	1000'den fazla	266	224,59			
	Toplam	481				

Tabloda görüldüğü gibi, Empati Eğilimi Ölçeği toplam puanlarının Öğrenci Sayısı değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan Kruskal Wallis-H Testi sonucunda grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($x^2=15,50$; $p<,01$).

Tablo 4.94. Empati Eğilimi Ölçeği Toplam Puanlarının Öğrenci Sayısı Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları

Gruplar	200'den az	201-500	501-1000	1000'den fazla
200'den az	=340,60	p<,05	p<,01	p<,01
201-500		=255,44	p>,05	p>,05
501-1000			=251,78	p>,05
1000'den fazla				=224,59

Tabloda görüldüğü gibi, Empati Eğilimi Ölçeği toplam puanlarının Öğrenci Sayısı değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan Mann Whitney U Testi sonucunda söz konusu farklılığın görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 200'den az olanlarla 201-500 olanlar arasında öğrenci sayısı 200'den az olanlar lehine $p<.05$ düzeyinde; 200'den az olanlarla 501-1000 ve 1000'den fazla olanlar arasında öğrenci sayısı 200'den az olanlar lehine $p<.01$ düzeyinde gerçekleştiği saptanmıştır. Diğer grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki farklılıklar anlamlı bulunmamıştır ($p>.05$).

Tablo 4.95. Empati Eğilimi Ölçeği Ben Merkezli Eğilim Alt Boyutu Puanlarının Öğrenci Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	x^2	sd	p
Ben Merkezli Eğilim	200'den az	20	298,33			
	201-500	74	250,22			
	501-1000	121	240,93	4,39	3	,222
	1000'den fazla	266	234,15			
	Toplam	481				

Tabloda görüldüğü gibi, Empati Eğilimi Ölçeği Ben Merkezli Eğilim Alt Boyutu puanlarının Öğrenci Sayısı değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan Kruskal Wallis-H Testi sonucunda grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır ($x^2=4,39$; $p>.05$).

Tablo 4.96. Empati Eğilimi Ölçeği Empatik Eğilim Alt Boyutu Puanlarının Öğrenci Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	x^2	sd	p
Empatik Eğilim	200'den az	20	336,40			
	201-500	74	253,86			
	501-1000	121	253,55	14,80	3	,002
	1000'den fazla	266	224,54			
	Toplam	481				

Tabloda görüldüğü gibi, Empati Eğilimi Ölçeği Empatik Eğilim alt boyutu puanlarının Öğrenci Sayısı değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan Kruskal Wallis-H Testi sonucunda grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($x^2=14,80$; $p<,01$).

Tablo 4.97. Empati Eğilimi Ölçeği Empatik Eğilim Alt Boyutu Puanlarının Öğrenci Sayısı Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları

Gruplar	200'den az	201-500	501-1000	1000'den fazla
200'den az	=336,40	p<,05	p<,05	p<,01
201-500		=253,86	p>,05	p>,05
501-1000			=253,55	p>,05
1000'den fazla				=224,54

Tabloda görüldüğü gibi, Empati Eğilimi Ölçeği Empatik Eğilim Alt Boyutu puanlarının Öğrenci Sayısı değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan Mann Whitney U Testi sonucunda söz konusu farklılığın görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 200'den az olanlarla 201-500 ve 501-1000 olanlar arasında öğrenci sayısı 200'den az olanlar lehine p<.05 düzeyinde; 200'den az olanlarla 1000'den fazla olanlar arasında öğrenci sayısı 200'den az olanlar lehine p<.01 düzeyinde gerçekleştiği saptanmıştır. Diğer grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki farklılıklar anlamlı bulunmamıştır ($p>,05$).

Tablo 4.98. Empati Eğilimi Ölçeği Sempatik Eğilim Alt Boyutu Puanlarının Öğrenci Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	x^2	sd	p
Sempatik Eğilim	200'den az	20	324,23	13,37	3	,004
	201-500	74	258,36			
	501-1000	121	253,86			
	1000'den fazla	266	224,06			
	Toplam	481				

Tabloda görüldüğü gibi, Empati Eğilimi Ölçeği Sempatik Eğilim alt boyutu puanlarının Görev değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan Kruskal Wallis-H Testi sonucunda grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmuştur ($x^2=13,37$; $p>,05$).

Tablo 4.99. Empati Eğilimi Ölçeği Sempatik Eğilim Alt Boyutu Puanlarının Öğrenci Sayısı Değişkenine Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann Whitney U Testi Sonuçları

Gruplar	200'den az	201-500	501-1000	1000'den fazla
200'den az	=324,23	p>,05	p<,05	p<,01
201-500		=258,36	p>,05	p>,05
501-1000			=253,86	p>,05
1000'den fazla				=224,06

Tabloda görüldüğü gibi, Empati Eğilimi Ölçeği Sempatik Eğilim Alt Boyutu puanlarının Öğrenci Sayısı değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan Mann Whitney U Testi sonucunda söz konusu farklılığın görev yaptığı okuldaki öğrenci sayısı 200'den az olanlarla 501-1000 olanlar arasında öğrenci sayısı 200'den az olanlar lehine p<.05 düzeyinde; 200'den az olanlarla 1000'den fazla olanlar arasında öğrenci sayısı 200'den az olanlar lehine p<.01 düzeyinde gerçekleştiği saptanmıştır. Diğer grupların sıralamalar ortalamaları arasındaki farklılıklar anlamlı bulunmamıştır ($p>,05$).

Tablo 4.100.İletişim Becerileri Ölçeği Toplam Puanlarının Öğretmen Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan ANOVA Testi Sonuçları

<i>f</i> , \bar{x} ve <i>ss</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	<i>N</i>	\bar{x}	<i>ss</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
İletişim Becerileri	20'den az	48	3,46	0,17	G.Arası	,17	3	,056		
	20-39	103	3,43	0,25	G.İçi	25,01	477	,052		
	40-59	147	3,48	0,20	Toplam	25,17	480		1,07	,362
	60'dan fazla	183	3,45	0,25						
	Toplam	481	3,45	0,23						

Tabloda görüldüğü üzere, öğretmenlerin İletişim Becerileri Ölçeği toplam puanlarının Öğretmen Sayısı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($F=1,07$; $p>0,5$).

Tablo 4.101.İletişim Becerileri Ölçeği Zihinsel İletişim Becerileri Alt Boyutu Puanlarının Öğretmen Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan ANOVA Testi Sonuçları

<i>f</i> , \bar{x} ve <i>ss</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	<i>N</i>	\bar{x}	<i>ss</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Zihinsel İletişim Becerileri	20'den az	48	3,54	0,24	G.Arası	,36	3	,118		
	20-39	103	3,53	0,30	G.İçi	41,76	477	,088		
	40-59	147	3,59	0,25	Toplam	42,11	480		1,35	,257
	60'dan fazla	183	3,58	0,34						
	Toplam	481	3,57	0,30						

Tabloda görüldüğü üzere, öğretmenlerin İletişim Becerileri Ölçeği Zihinsel İletişim Becerileri Alt Boyutu puanlarının Öğretmen Sayısı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($F=1,35$; $p>0,5$).

Tablo 4.102.İletişim Becerileri Ölçeği Duygusal İletişim Becerileri Alt Boyutu Puanlarının Öğretmen Sayısı Değişkenine Göre Farklaşıp Farklaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan ANOVA Testi Sonuçları

<i>f</i> , \bar{x} ve <i>ss</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	<i>N</i>	\bar{x}	<i>ss</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Duygusal İletişim Becerileri	20'den az	48	3,20	0,24	G.Arası	,12	3	,039		
	20-39	103	3,21	0,33	G.İçi	44,24	477	,093		
	40-59	147	3,25	0,30	Toplam	44,35	480		,42	,740
	60'dan fazla	183	3,21	0,31						
	Toplam	481	3,22	0,30						

Tabloda görüldüğü üzere, öğretmenlerin İletişim Becerileri Ölçeği Duygusal İletişim Becerileri Alt Boyutu puanlarının Öğretmen Sayısı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($F=,42; p>0,5$).

Tablo 4.103.İletişim Becerileri Ölçeği Davranışsal İletişim Becerileri Alt Boyutu Puanlarının Öğretmen Sayısı Değişkenine Göre Farklaşıp Farklaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan ANOVA Testi Sonuçları

<i>f</i> , \bar{x} ve <i>ss</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	<i>N</i>	\bar{x}	<i>ss</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Davranışsal İletişim Becerileri	20'den az	48	3,64	0,28	G.Arası	,49	3	,164		
	20-39	103	3,54	0,30	G.İçi	44,05	477	,092		
	40-59	147	3,59	0,29	Toplam	44,54	480		1,78	,150
	60'dan fazla	183	3,55	0,32						
	Toplam	481	3,57	0,30						

Tabloda görüldüğü üzere, öğretmenlerin İletişim Becerileri Ölçeği Davranışsal İletişim Becerileri Alt Boyutu puanlarının Öğretmen Sayısı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($F=1,78; p>0,5$).

Tablo 4.104. Empati Eğilimi Ölçeği Toplam Puanlarının Öğretmen Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan ANOVA Testi Sonuçları

<i>f</i> , \bar{x} ve <i>ss</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	<i>N</i>	\bar{x}	<i>ss</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Empati Eğilimi	20'den az	48	3,63	0,95	G.Arası	9,48	3	3,160		
	20-39	103	3,85	0,81	G.İçi	323,47	477	,678		
	40-59	147	3,66	0,81	Toplam	332,95	480		4,66	,003
	60'dan fazla	183	3,47	0,81						
	Toplam	481	3,62	0,83						

Tabloda görüldüğü üzere, öğretmenlerin Empati Eğilimi Ölçeği Toplam puanlarının Öğretmen Sayısı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($F=4,66$; $p<0,1$). Bu sonucun ardından farklılıkların hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere LSD analizi yapılmış, elde edilen sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 4.105. Empati Eğilimi Ölçeği Toplam Puanlarının Öğretmen Sayısı Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan LSD Testi Sonuçları

Gruplar (i)	Gruplar (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	<i>p</i>
20'den az	20-39	-0,22	0,14	,124
	40-59	-0,03	0,14	,825
	60'dan fazla	0,15	0,13	,252
20-39	20'den az	0,22	0,14	,124
	40-59	0,19	0,11	,071
	60'dan fazla	0,37	0,10	,000
40-59	20'den az	0,03	0,14	,825
	20-39	-0,19	0,11	,071
	60'dan fazla	0,18	0,09	,045
60'dan fazla	20'den az	-0,15	0,13	,252
	20-39	-0,37	0,10	,000
	40-59	-0,18	0,09	,045

Tabloda görüldüğü üzere, Empati Eğilimi Ölçeği toplam puanlarının Öğretmen Sayısı değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan LSD testi sonucunda söz konusu farklılığın okulundaki öğretmen sayısı 20-39 olanlarla 60'dan fazla olanlar arasında 20-39 olanlar lehine $p < ,01$ düzeyinde; okulundaki öğretmen sayısı 40-59 olanlarla 60'dan fazla olanlar arasında 40-59 olanlar lehine $p < ,05$ düzeyinde gerçekleştiği saptanmıştır. Diğer grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılıklar anlamlı bulunmamıştır ($p > ,05$).

Tablo 4.106. Empati Eğilimi Ölçeği Ben Merkezli Eğilim Alt Boyutu Puanlarının Öğretmen Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan ANOVA Testi Sonuçları

<i>f</i> , \bar{x} ve <i>ss</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	<i>N</i>	\bar{x}	<i>ss</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Ben Merkezli Eğilim	20'den az	48	2,99	0,80	G.Arası	1,68	3	,559		
	20-39	103	3,02	0,64	G.İçi	234,19	477	,491		
	40-59	147	2,90	0,65	Toplam	235,86	480		1,14	,333
	60'dan fazla	183	2,88	0,74						
	Toplam	481	2,93	0,70						

Tabloda görüldüğü üzere, öğretmenlerin Empati Eğilimi Ölçeği Ben Merkezli Eğilim Alt Boyutu puanlarının Öğretmen Sayısı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($F=1,14$; $p>0,5$).

Tablo 4.107. Empati Eğilimi Ölçeği Empatik Eğilim Alt Boyutu Puanlarının Öğretmen Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan ANOVA Testi Sonuçları

<i>f</i> , \bar{x} ve <i>ss</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	<i>N</i>	\bar{x}	<i>ss</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Empatik Eğilim	20'den az	48	2,87	1,17	G.Arası	16,59	3	5,530		
	20-39	103	3,21	1,03	G.İçi	509,12	477	1,067		
	40-59	147	2,99	1,03	Toplam	525,71	480		5,18	,002
	60'dan fazla	183	2,72	1,00						
	Toplam	481	2,92	1,05						

Tabloda görüldüğü üzere, öğretmenlerin Empati Eğilimi Ölçeği Empatik Eğilim Alt Boyutu puanlarının Öğretmen Sayısı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($F=5,18$; $p<0,1$). Bu sonucun ardından farklılıkların hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere LSD analizi yapılmış, elde edilen sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 4.108. Empati Eğilimi Ölçeği Empatik Eğilim Alt Boyutu Puanlarının Öğretmen Sayısı Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Tamhane's T2 Testi Sonuçları

Gruplar (i)	Gruplar (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	<i>p</i>
20'den az	20-39	-0,34	0,20	,441
	40-59	-0,12	0,19	,991
	60'dan fazla	0,15	0,18	,961
20-39	20'den az	0,34	0,20	,441
	40-59	0,22	0,13	,454
	60'dan fazla	0,49	0,13	,001
40-59	20'den az	0,12	0,19	,991
	20-39	-0,22	0,13	,454
	60'dan fazla	0,27	0,11	,106
60'dan fazla	20'den az	-0,15	0,18	,961
	20-39	-0,49	0,13	,001
	40-59	-0,27	0,11	,106

Tabloda görüldüğü üzere, Empati Eğilimi Ölçeği Empatik Eğilim Alt Boyutu puanlarının Öğretmen Sayısı değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan Tamhane's T2 testi sonucunda söz konusu farklılığın okulundaki öğretmen sayısı 20-39 olanlarla 60'dan fazla olanlar arasında 20-39 olanlar lehine $p < ,01$ düzeyinde gerçekleştiği saptanmıştır. Diğer grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılıklar anlamlı bulunmamıştır ($p > ,05$).

Tablo 4.109. Empati Eğilimi Ölçeği Sempatik Eğilim Alt Boyutu Puanlarının Öğretmen Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan ANOVA Testi Sonuçları

<i>f</i> , \bar{x} ve <i>ss</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	<i>N</i>	\bar{x}	<i>ss</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Empatik Eğilim	20'den az	48	2,97	1,01	G.Arası	20,28	3	6,759		
	20-39	103	3,30	1,13	G.İçi	592,00	477	1,241		
	40-59	147	3,02	1,14	Toplam	612,27	480		5,45	,001
	60'dan fazla	183	2,75	1,11						
	Toplam	481	2,97	1,13						

Tabloda görüldüğü üzere, öğretmenlerin Empati Eğilimi Ölçeği Sempatik Eğilim Alt Boyutu puanlarının Öğretmen Sayısı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($F=5,45$; $p<0,1$). Bu sonucun ardından farklılıkların hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere LSD analizi yapılmış, elde edilen sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 4.110. Empati Eğilimi Ölçeği Sempatik Eğilim Alt Boyutu Puanlarının Öğretmen Sayısı Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan LSD Testi Sonuçları

Gruplar (i)	Gruplar (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	<i>p</i>
20'den az	20-39	-0,33	0,19	,086
	40-59	-0,05	0,19	,802
	60'dan fazla	0,21	0,18	,235
20-39	20'den az	0,33	0,19	,086
	40-59	0,29	0,14	,045
	60'dan fazla	0,55	0,14	,000
40-59	20'den az	0,05	0,19	,802
	20-39	-0,29	0,14	,045
	60'dan fazla	0,26	0,12	,035
60'dan fazla	20'den az	-0,21	0,18	,235
	20-39	-0,55	0,14	,000
	40-59	-0,26	0,12	,035

Tabloda görüldüğü üzere, Empati Eğilimi Ölçeği Sempatik Eğilim Alt Boyutu puanlarının Öğretmen Sayısı değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan Tamhane's T2 testi sonucunda söz konusu farklılığın okulundaki öğretmen sayısı 20-39 olanlarla 40-59 olanlar arasında 20-39 olanlar lehine $p < ,05$ düzeyinde ve öğretmen sayısı 20-39 olanlarla 60'dan fazla olanlar arasında 20-39 olanlar lehine $p < ,01$ düzeyinde gerçekleştiği saptanmıştır. Diğer grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılıklar anlamlı bulunmamıştır ($p > ,05$).

Tablo 4.111.İletişim Becerileri Ölçeği Toplam Puanlarının İdareci Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan ANOVA Testi Sonuçları

<i>f</i> , \bar{x} ve <i>ss</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	<i>N</i>	\bar{x}	<i>ss</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
İletişim Becerileri	2	59	3,41	0,18	G.Arası	0,23	3	,077		
	3	88	3,45	0,23	G.İçi	24,94	477	,052		
	4	179	3,44	0,25	Toplam	25,17	480		1,47	,221
	4'ten fazla	155	3,48	0,21						
	Toplam	481	3,45	0,23						

Tabloda görüldüğü üzere, öğretmenlerin İletişim Becerileri Ölçeği toplam puanlarının İdareci Sayısı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($F=1,47$; $p>0,5$).

Tablo 4.112.İletişim Becerileri Ölçeği Zihinsel İletişim Becerileri Alt Boyutu Puanlarının İdareci Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan ANOVA Testi Sonuçları

<i>f</i> , \bar{x} ve <i>ss</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	<i>N</i>	\bar{x}	<i>ss</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Zihinsel İletişim Becerileri	2	59	3,50	0,29	G.Arası	0,29	3	,098		
	3	88	3,58	0,28	G.İçi	41,82	477	,088		
	4	179	3,57	0,31	Toplam	42,11	480		1,12	,343
	4'ten fazla	155	3,59	0,29						
	Toplam	481	3,57	0,30						

Tabloda görüldüğü üzere, öğretmenlerin İletişim Becerileri Ölçeği Zihinsel İletişim Becerileri Alt Boyutu puanlarının İdareci Sayısı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($F=1,12$; $p>0,5$).

Tablo 4.113.İletişim Becerileri Ölçeği Duygusal İletişim Becerileri Alt Boyutu Puanlarının İdareci Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan ANOVA Testi Sonuçları

<i>f</i> , \bar{x} ve <i>ss</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	<i>N</i>	\bar{x}	<i>ss</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Duygusal İletişim Becerileri	2	59	3,16	0,24	G.Arası	0,45	3	,149		
	3	88	3,20	0,30	G.İçi	43,91	477	,092		
	4	179	3,23	0,34	Toplam	44,35	480		1,62	,183
	4'ten fazla	155	3,25	0,28		0,45				
	Toplam	481	3,22	0,30						

Tabloda görüldüğü üzere, öğretmenlerin İletişim Becerileri Ölçeği Duygusal İletişim Becerileri Alt Boyutu puanlarının İdareci Sayısı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($F=1,62$; $p>0,5$).

Tablo 4.114.İletişim Becerileri Ölçeği Davranışsal İletişim Becerileri Alt Boyutu Puanlarının İdareci Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan ANOVA Testi Sonuçları

<i>f</i> , \bar{x} ve <i>ss</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	<i>N</i>	\bar{x}	<i>ss</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Davranışsal İletişim Becerileri	2	59	3,57	0,27	G.Arası	0,41	3	,137		
	3	88	3,57	0,30	G.İçi	44,13	477	,093		
	4	179	3,53	0,33	Toplam	44,54	480		1,48	,220
	4'ten fazla	155	3,60	0,28						
	Toplam	481	3,57	0,30						

Tabloda görüldüğü üzere, öğretmenlerin İletişim Becerileri Ölçeği Davranışsal İletişim Becerileri Alt Boyutu puanlarının İdareci Sayısı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($F=1,48$; $p>0,5$).

Tablo 4.115. Empati Eğilimi Ölçeği Toplam Puanlarının İdareci Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan ANOVA Testi Sonuçları

<i>f</i> , \bar{x} ve <i>ss</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	<i>N</i>	\bar{x}	<i>ss</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Empati Eğilimi	2	59	3,44	0,82	G.Arası	15,54	3	5,180		
	3	88	3,82	0,89	G.İçi	317,41	477	,665		
	4	179	3,44	0,77	Toplam	332,95	480		7,78	,000
	4'ten fazla	155	3,79	0,82						
	Toplam	481	3,62	0,83						

Tabloda görüldüğü üzere, öğretmenlerin Empati Eğilimi Ölçeği Toplam puanlarının İdareci Sayısı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($F=7,78$; $p<0,5$). Bu sonucun ardından farklılıkların hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere LSD analizi yapılmış, elde edilen sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 4.116. Empati Eğilimi Ölçeği Toplam Puanlarının İdareci Sayısı Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan LSD Testi Sonuçları

Gruplar (i)	Gruplar (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	<i>p</i>
2	3	-0,38	0,14	,006
	4	0,00	0,12	,971
	4'den fazla	-0,35	0,12	,005
3	2	0,38	0,14	,006
	4	0,37	0,11	,000
	4'den fazla	0,02	0,11	,837
4	2	0,00	0,12	,971
	3	-0,37	0,11	,000
	4'den fazla	-0,35	0,09	,000
4'den fazla	2	0,35	0,12	,005
	3	-0,02	0,11	,837
	4	0,35	0,09	,000

Tabloda görüldüğü üzere, Empati Eğilimi Ölçeği toplam puanlarının İdareci Sayısı değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan LSD testi sonucunda söz konusu farklılığın okulundaki idareci sayısı 2 olanlarla 3 ve 4'den fazla olanlar arasında 3 ve 4'den fazla olanlar lehine $p < ,01$ düzeyinde; okulundaki idareci sayısı 4 olanlarla 3 olanlar arasında 3 olanlar lehine $p < ,01$ düzeyinde gerçekleştiği saptanmıştır. Diğer grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılıklar anlamlı bulunmamıştır ($p > ,05$).

Tablo 4.117. Empati Eğilimi Ölçeği Ben Merkezli Eğilim Alt Boyutu Puanlarının İdareci Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan ANOVA Testi Sonuçları

<i>f</i> , \bar{x} ve <i>ss</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	<i>N</i>	\bar{x}	<i>ss</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Ben Merkezli Eğilim	2	59	2,75	0,62	G.Arası	2,93	3	,976		
	3	88	2,99	0,75	G.İçi	232,94	477	,488		
	4	179	2,90	0,73	Toplam	235,86	480		2,00	,113
	4'ten fazla	155	2,99	0,66						
	Toplam	481	2,93	0,70						

Tabloda görüldüğü üzere, öğretmenlerin Empati Eğilimi Ölçeği Ben Merkezli Eğilim Alt Boyutu puanlarının İdareci Sayısı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($F=2,00$; $p>0,5$).

Tablo 4.118. Empati Eğilimi Ölçeği Empatik Eğilim Alt Boyutu Puanlarının İdareci Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan ANOVA Testi Sonuçları

<i>f</i> , \bar{x} ve <i>ss</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	<i>N</i>	\bar{x}	<i>ss</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Empatik Eğilim	2	59	2,72	1,07	G.Arası	25,65	3	8,551		
	3	88	3,19	1,12	G.İçi	500,06	477	1,048		
	4	179	2,68	0,97	Toplam	525,71	480		8,16	,000
	4'ten fazla	155	3,12	1,02						
	Toplam	481	2,92	1,05						

Tabloda görüldüğü üzere, öğretmenlerin Empati Eğilimi Ölçeği Empatik Eğilim Alt Boyutu puanlarının İdareci Sayısı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($F=8,16$; $p<0,1$). Bu sonucun ardından farklılıkların hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere LSD analizi yapılmış, elde edilen sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 4.119. Empati Eğilimi Ölçeği Empatik Eğilim Alt Boyutu Puanlarının İdareci Sayısı Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Tamhane's T2 Testi Sonuçları

Gruplar (i)	Gruplar (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	<i>p</i>
2	3	-0,47	0,18	,067
	4	0,04	0,16	1,000
	4'den fazla	-0,40	0,16	,083
3	2	0,47	0,18	,067
	4	0,51	0,14	,002
	4'den fazla	0,07	0,14	,998
4	2	-0,04	0,16	1,000
	3	-0,51	0,14	,002
	4'den fazla	-0,44	0,11	,000
4'den fazla	2	0,40	0,16	,083
	3	-0,07	0,14	,998
	4	0,44	0,11	,000

Tabloda görüldüğü üzere, Empati Eğilimi Ölçeği Empatik Eğilim Alt Boyutu puanlarının İdareci Sayısı değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan Tamhane's T2 testi sonucunda söz konusu farklılığın okulundaki idareci sayısı 4 olanlarla 3 ve 4'den fazla olanlar arasında 3 ve 4'ten fazla olanlar lehine $p < ,01$ düzeyinde gerçekleştiği saptanmıştır. Diğer grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılıklar anlamlı bulunmamıştır ($p > ,05$).

Tablo 4.120. Empati Eğilimi Ölçeği Sempatik Eğilim Alt Boyutu Puanlarının İdareci Sayısı Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan ANOVA Testi Sonuçları

<i>f</i> , \bar{x} ve <i>ss</i> Değerleri					ANOVA Sonuçları					
Puan	Grup	<i>N</i>	\bar{x}	<i>ss</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Empatik Eğilim	2	59	2,84	0,99	G.Arası	31,74	3	10,581		
	3	88	3,21	1,10	G.İçi	580,53	477	1,217		
	4	179	2,68	1,03	Toplam	612,27	480		8,69	,000
	4'ten fazla	155	3,23	1,22						
	Toplam	481	2,97	1,13						

Tabloda görüldüğü üzere, öğretmenlerin Empati Eğilimi Ölçeği Sempatik Eğilim Alt Boyutu puanlarının İdareci Sayısı değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla gerçekleştirilen Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonucunda, grupların aritmetik ortalamaları arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($F=8,69$; $p<0,1$). Bu sonucun ardından farklılıkların hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere LSD analizi yapılmış, elde edilen sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 4.121. Empati Eğilimi Ölçeği Sempatik Eğilim Alt Boyutu Puanlarının İdareci Sayısı Göre Hangi Gruplar Arasında Farklılaştığını Belirlemek Üzere Yapılan Tamhane's T2 Testi Sonuçları

Gruplar (i)	Gruplar (j)	$\bar{x}_i - \bar{x}_j$	$Sh_{\bar{x}}$	<i>p</i>
2	3	-0,37	0,17	,195
	4	0,17	0,15	,849
	4'den fazla	-0,38	0,16	,109
3	2	0,37	0,17	,195
	4	0,54	0,14	,001
	4'den fazla	-0,01	0,15	1,000
4	2	-0,17	0,15	,849
	3	-0,54	0,14	,001
	4'den fazla	-0,55	0,12	,000
4'den fazla	2	0,38	0,16	,109
	3	0,01	0,15	1,000
	4	0,55	0,12	,000

Tabloda görüldüğü üzere, Empati Eğilimi Ölçeği Sempatik Eğilim Alt Boyutu puanlarının İdareci Sayısı değişkenine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan Tamhane's T2 testi sonucunda söz konusu farklılığın okulundaki idareci sayısı 4 olanlarla 3 ve 4'ten fazla olanlar arasında 3 ve 4'ten fazla olanlar lehine $p < ,01$ düzeyinde gerçekleştiği saptanmıştır. Diğer grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılıklar anlamlı bulunmamıştır ($p > ,05$).

4.1.4.İletişim Becerileri ve Empati Eğilimi İlişkisi ile İlgili Bulgular

Tablo 4.122.Empati Eğilimi Ölçeği Toplam Puanları ile İletişim Becerileri Ölçeği Toplam Puanları Arasındaki İlişkiler

İletişim Becerileri Ölçeği Toplam Puanları	Empati Eğilimi Ölçeği Toplam Puanları		
	N	r	p
İletişim Becerileri	481	,25	,000

Tabloda görüldüğü üzere, öğretmenlerin Empati Eğilimi Ölçeği toplam puanları ile İletişim Becerileri Ölçeği toplam puanları arasında anlamlı bir ilişki bulunup bulunmadığını belirlemek amacıyla yapılan Pearson korelasyon analizi sonucunda öğretmenlerin Empati Eğilimi toplam puanları ile İletişim Becerileri Ölçeği toplam puanları arasında pozitif yönde anlamlı ilişkiler bulunduğu saptanmıştır ($r=,25$; $p<,01$).

Tablo 4.123.Empati Eğilimi Ölçeği Toplam Puanları ile İletişim Becerileri Ölçeği Alt Boyut Puanları Arasındaki İlişkiler

İletişim Becerileri Ölçeği Alt Boyut Puanları	Empati Eğilimi Toplam Puanları		
	N	r	p
Zihinsel İletişim Becerileri	481	,15	,001
Duygusal İletişim Becerileri	481	,27	,000
Davranışsal İletişim Becerileri	481	,14	,001

Tabloda görüldüğü üzere, öğretmenlerin Empati Eğilimi Ölçeğinden aldıkları toplam puanlar ile İletişim Becerileri Ölçeği alt boyut puanları arasında anlamlı bir ilişki bulunup bulunmadığını belirlemek amacıyla yapılan Pearson korelasyon analizi sonucunda öğretmenlerin Empati Eğilimi Ölçeği Toplam puanları ile İletişim Becerileri Ölçeği Zihinsel İletişim Becerileri Alt Boyutu ($r=,15$; $p<,01$), Duygusal İletişim Becerileri Alt Boyutu ($r=,27$; $p<,01$) ve Davranışsal İletişim Becerileri Alt Boyutu ($r=,14$; $p<,01$) puanları arasında pozitif yönde anlamlı ilişkiler bulunduğu saptanmıştır.

Tablo 4.124. Empati Eğilimi Ölçeği Ben Merkezli Eğilim Alt Boyut Puanları ile İletişim Becerileri Ölçeği Alt Boyut Puanları Arasındaki İlişkiler

İletişim Becerileri Ölçeği Alt Boyut Puanları	Empati Eğilimi Ölçeği Ben Merkezli Eğilim Alt Boyutu Puanları		
	N	r	P
Zihinsel İletişim Becerileri	481	,07	,055
Duygusal İletişim Becerileri	481	,17	,000
Davranışsal İletişim Becerileri	481	,02	,311

Tabloda görüldüğü üzere, öğretmenlerin Empati Eğilimi Ölçeği Ben Merkezli Eğilim alt boyutundan aldıkları puanlar ile İletişim Becerileri Ölçeği alt boyut puanları arasında anlamlı bir ilişki bulunup bulunmadığını belirlemek amacıyla yapılan Pearson korelasyon analizi sonucunda öğretmenlerin Empati Eğilimi Ölçeği Ben Merkezli Eğilim Alt Boyutu puanları ile İletişim Becerileri Ölçeği Duygusal İletişim Becerileri ($r=,17$; $p<,01$) alt boyut puanları arasında pozitif yönde anlamlı ilişkiler bulunduğu saptanmıştır.

Tablo 4.125. Empati Eğilimi Ölçeği Empatik Eğilim Alt Boyut Puanları ile İletişim Becerileri Ölçeği Alt Boyut Puanları Arasındaki İlişkiler

İletişim Becerileri Ölçeği Alt Boyut Puanları	Empati Eğilimi Ölçeği Empatik Eğilim Alt Boyutu Puanları		
	N	r	P
Zihinsel İletişim Becerileri	481	,12	,006
Duygusal İletişim Becerileri	481	,23	,000
Davranışsal İletişim Becerileri	481	,12	,006

Tabloda görüldüğü üzere, öğretmenlerin Empati Eğilimi Ölçeği Empatik Eğilim alt boyutundan aldıkları puanlar ile İletişim Becerileri Ölçeği alt boyut puanları arasında anlamlı bir ilişki bulunup bulunmadığını belirlemek amacıyla yapılan Pearson korelasyon analizi sonucunda öğretmenlerin Empati Eğilimi Ölçeği Ben Merkezli Eğilim Alt Boyutu puanları ile İletişim Becerileri Ölçeği Zihinsel İletişim Becerileri ($r=,12$; $p<,01$) Duygusal İletişim Becerileri ($r=,23$; $p<,01$) ve Davranışsal İletişim Becerileri ($r=,12$; $p<,01$) alt boyut puanları arasında pozitif yönde anlamlı ilişkiler bulunduğu saptanmıştır.

Tablo 4.126. Empati Eğilimi Ölçeği Sempatik Eğilim Alt Boyut Puanları ile İletişim Becerileri Ölçeği Alt Boyut Puanları Arasındaki İlişkiler

İletişim Becerileri Ölçeği Alt Boyut Puanları	Empati Eğilimi Ölçeği Sempatik Eğilim Alt Boyutu Puanları		
	N	R	P
Zihinsel İletişim Becerileri	481	,07	,068
Duygusal İletişim Becerileri	481	,20	,000
Davranışsal İletişim Becerileri	481	,10	,013

Tabloda görüldüğü üzere, öğretmenlerin Empati Eğilimi Ölçeği Sempatik Eğilim alt boyutundan aldıkları puanlar ile İletişim Becerileri Ölçeği alt boyut puanları arasında anlamlı bir ilişki bulunup bulunmadığını belirlemek amacıyla yapılan Pearson korelasyon analizi sonucunda öğretmenlerin Empati Eğilimi Ölçeği Ben Merkezli Eğilim Alt Boyutu puanları ile İletişim Becerileri Ölçeği Duygusal İletişim Becerileri ($r=,20$; $p<,01$) ve Davranışsal İletişim Becerileri ($r=,10$; $p<,05$) alt boyut puanları arasında pozitif yönde anlamlı ilişkiler bulunduğu saptanmıştır.

BÖLÜM V

SONUÇLAR VE ÖNERİLER

5.1. Sonuçlar

- Öğretmenler İletişim Yeterlilikleri genellikle ($\bar{x}=3,45$) düzeyindedir.
- Öğretmenlerin Zihinsel İletişim Yeterlilikleri genellikle ($\bar{x}=3,57$) düzeyindedir.
- Öğretmenlerin Duygusal İletişim Yeterlilikleri genellikle ($\bar{x}=3,22$) düzeyindedir.
- Öğretmenlerin Davranışsal İletişim Yeterlilikleri genellikle ($\bar{x}=3,57$) düzeyindedir.
- Öğretmenler Empati Kurma Becerilerini kendilerine oldukça yüksek bulmaktadırlar ($\bar{x}=3,62$).
- Öğretmenler Ben Merkezci Empati Kurma konusunda kararsızdırlar ($\bar{x}=2,93$).
- Öğretmenler Empatik empati kurma becerileri konusunda kararsızdırlar ($\bar{x}=2,92$).
- Öğretmenler Sempatik empati kurma becerileri konusunda kararsızdırlar ($\bar{x}=2,97$).
- Öğretmenlerin İletişim Yeterlilikleri Cinsiyete göre değişmemektedir.
- Öğretmenlerin Zihinsel İletişim Yeterlilikleri Cinsiyete göre değişmemektedir.
- Öğretmenlerin Duygusal İletişim Yeterlilikleri Cinsiyete göre değişmemektedir.
- Öğretmenlerin Davranışsal İletişim Yeterlilikleri Cinsiyete göre değişmemektedir.
- Öğretmenlerin Empati kurma becerileri Cinsiyete göre değişmemektedir.
- Öğretmenlerin Ben Merkezli Empati Kurma Becerileri Cinsiyete göre değişmemektedir.
- Öğretmenlerin Empatik Empati Kurma Becerileri Cinsiyete göre değişmemektedir.
- Öğretmenlerin Sempatik Empati Kurma Becerileri Cinsiyete göre değişmemektedir.
- Öğretmenlerin İletişim Yeterlilikleri yaşa göre değişmemektedir.
- Öğretmenlerin Zihinsel İletişim Yeterlilikleri yaşa göre değişmemektedir.
- Öğretmenlerin Duygusal İletişim Yeterlilikleri yaşa göre değişmemektedir.
- Öğretmenlerin Davranışsal İletişim Yeterlilikleri yaşa göre değişmemektedir.
- Öğretmenlerin Empati Kurma Becerileri yaşa göre değişmektedir. 21-50 yaş arası öğretmenlerin empati eğilimi 51 yaş ve üstü olan öğretmenlere göre daha yüksektir. (Yaş arttıkça empati eğilimi düşüyor.)

- Öğretmenlerin Ben Merkezli Empati Kurma Becerileri yaşa göre değişmektedir. 21-50 yaş arası öğretmenlerin Ben Merkezli Empati Kurma Becerileri 51 yaş ve üstü olan öğretmenlere göre daha yüksektir.
- Öğretmenlerin Empatik Empati Kurma Becerileri yaşa göre değişmektedir. 21-50 yaş arası öğretmenlerin Empatik Empati Kurma Becerileri 51 yaş ve üstü olan öğretmenlere göre daha yüksektir.
- Öğretmenlerin Sempatik Empati Kurma Becerileri yaşa göre değişmemektedir.
- Öğretmenlerin İletişim Yeterlilikleri medeni duruma göre değişmemektedir.
- Öğretmenlerin Zihinsel İletişim Yeterlilikleri medeni duruma göre değişmemektedir.
- Öğretmenlerin Duygusal İletişim Yeterlilikleri medeni duruma göre değişmemektedir.
- Öğretmenlerin Davranışsal İletişim Yeterlilikleri medeni duruma göre değişmemektedir.
- Öğretmenlerin Empati Kurma Becerileri medeni duruma göre değişmemektedir.
- Öğretmenlerin Ben Merkezli Empati Kurma Becerileri medeni duruma göre değişmemektedir.
- Öğretmenlerin Empatik Empati Kurma Becerileri medeni duruma göre değişmemektedir.
- Öğretmenlerin Sempatik Empati Kurma Becerileri medeni duruma göre değişmemektedir.
- Öğretmenlerin İletişim Yeterlilikleri mezuniyet durumuna göre değişmektedir.
- Öğretmenlerin İletişim Yeterlilikleri mezuniyet durumuna değişmektedir. Yüksek lisans mezunu olanların iletişim becerileri lisans mezunu olanlara göre daha yüksektir.
- Öğretmenlerin Zihinsel İletişim Yeterlilikleri mezuniyet durumuna göre değişmektedir. Yüksek lisans mezunu olanların zihinsel iletişim becerileri lisans mezunu olanlara göre daha yüksektir.
- Öğretmenlerin Duygusal İletişim Yeterlilikleri mezuniyet durumuna göre değişmemektedir.

- Öğretmenlerin Davranışsal İletişim Yeterlilikleri mezuniyet durumuna göre değişmektedir. Yüksek lisans mezunu olanların davranışsal iletişim becerileri lisans mezunu olanlara göre daha yüksektir.
- Öğretmenlerin Empati Kurma Becerileri mezuniyet durumuna göre değişmektedir. Yüksek Lisans mezunu olanların Empati Kurma Becerileri önlisans ve lisans mezunu olanlara göre daha yüksektir.
- Öğretmenlerin Ben Merkezli Empati Kurma Becerileri mezuniyet durumuna göre değişmektedir. Önlisans ve Lisans mezunu olanların Ben Merkezli Empati Kurma Becerileri Yüksek Lisans mezunu olanlara göre daha yüksektir.
- Öğretmenlerin Empatik Empati Kurma Becerileri mezuniyet durumuna göre değişmektedir. Önlisans mezunu olanların Empatik Empati Kurma Becerileri Lisans ve Yüksek Lisans mezunu olanlara göre daha düşüktür.
- Öğretmenlerin Sempatik Empati Kurma Becerileri mezuniyet durumuna göre değişmektedir. Yüksek Lisans mezunu olanların Sempatik Empati Kurma Becerileri Önlisans ve Lisans mezunu olanlara göre daha yüksektir.
- Öğretmenlerin İletişim Yeterlilikleri hizmet yılına göre değişmemektedir.
- Öğretmenlerin Zihinsel İletişim Yeterlilikleri hizmet yılına göre değişmemektedir.
- Öğretmenlerin Duygusal İletişim Yeterlilikleri hizmet yılına göre değişmektedir. Hizmet yılı 11-20 yıl olanların Duygusal İletişim Yeterlilikleri 21 yıl ve üstü olanlara göre daha yüksektir.
- Öğretmenlerin Davranışsal İletişim Yeterlilikleri hizmet yılına göre değişmemektedir.
- Öğretmenlerin Empati Kurma Becerileri hizmet yılına göre değişmektedir. Hizmet yılı 6-10 yıl olanların Empati Kurma Becerileri diğerlerine göre daha yüksektir.
- Öğretmenlerin Ben Merkezli Empati Kurma Becerileri hizmet yılına göre değişmektedir. Hizmet yılı 6-10 yıl olanların Ben Merkezli Empati Kurma Becerileri en fazladır. Bu grubu 11-15 hizmet yılı olanlar izlemektedir.
- Öğretmenlerin Empatik Empati Kurma Becerileri hizmet yılına göre değişmektedir. Hizmet yılı 6-10 yıl olanların Empatik Empati Kurma Becerileri diğerlerine göre daha yüksektir.

- Öğretmenlerin Sempatik Empati Kurma Becerileri hizmet yılına göre değişmektedir. Hizmet yılı 6-10 yıl olanların Sempatik Empati Kurma Becerileri diğerlerine göre daha yüksektir.
- Öğretmenlerin İletişim Yeterlilikleri İstanbul'daki Görev Süresine göre değişmemektedir.
- Öğretmenlerin Zihinsel İletişim Yeterlilikleri İstanbul'daki Görev Süresine göre değişmemektedir.
- Öğretmenlerin Duygusal İletişim Yeterlilikleri İstanbul'daki Görev Süresine göre değişmemektedir.
- Öğretmenlerin Davranışsal İletişim Yeterlilikleri İstanbul'daki Görev Süresine göre değişmemektedir.
- Öğretmenlerin Empati Kurma Becerileri İstanbul'daki Görev Süresine göre değişmektedir. İstanbul'daki görev süresi 6-10 yıl olanların Empati Kurma Becerileri diğerlerine göre daha yüksektir. İstanbul'daki görev süresi 0-5 yıl olanların Empati Kurma Becerileri 21 yıl ve üstü olanlara göre daha yüksektir.
- Öğretmenlerin Ben Merkezli Empati Kurma Becerileri İstanbul'daki Görev Süresine göre değişmektedir. İstanbul'daki görev süresi 6-10 yıl olanların Ben Merkezli Empati Kurma Becerileri diğerlerine göre daha yüksektir.
- Öğretmenlerin Empatik Empati Kurma Becerileri İstanbul'daki Görev Süresine göre değişmemektedir.
- Öğretmenlerin Sempatik Empati Kurma Becerileri İstanbul'daki Görev Süresine göre değişmektedir. İstanbul'daki Görev Süresi 6-10 yıl olanların Empatik Empati Kurma Becerileri diğerlerine göre daha yüksektir.
- Öğretmenlerin İletişim Yeterlilikleri Branşa göre değişmemektedir.
- Öğretmenlerin Zihinsel İletişim Yeterlilikleri Branşa göre değişmemektedir.
- Öğretmenlerin Duygusal İletişim Yeterlilikleri Branşa göre değişmemektedir.
- Öğretmenlerin Davranışsal İletişim Yeterlilikleri Branşa göre değişmemektedir.
- Öğretmenlerin Empati Kurma Becerileri Branşa göre değişmemektedir.
- Öğretmenlerin Ben Merkezli Empati Kurma Becerileri Branşa göre değişmemektedir.
- Öğretmenlerin Empatik Empati Kurma Becerileri Branşa göre değişmemektedir.
- Öğretmenlerin Sempatik Empati Kurma Becerileri Branşa göre değişmemektedir.

- Öğretmenlerin İletişim Yeterlilikleri Öğrenci Sayısına göre değişmemektedir.
- Öğretmenlerin Zihinsel İletişim Yeterlilikleri Öğrenci Sayısına göre değişmemektedir.
- Öğretmenlerin Duygusal İletişim Yeterlilikleri Öğrenci Sayısına göre değişmemektedir.
- Öğretmenlerin Davranışsal İletişim Yeterlilikleri Öğrenci Sayısına göre değişmektedir.
- Öğretmenlerin Empati Kurma Becerileri Öğrenci Sayısına göre değişmektedir. Okuldaki öğrenci sayısı 200'den az olan okullardaki öğretmenlerin Empati Kurma Becerileri daha yüksektir.
- Öğretmenlerin Ben Merkezli Empati Kurma Becerileri Öğrenci Sayısına göre değişmemektedir.
- Öğretmenlerin Empatik Empati Kurma Becerileri öğrenci sayısına göre değişmektedir. Okuldaki öğrenci sayısı 200'den az olan okullardaki öğretmenlerin Empatik Empati Kurma Becerileri daha yüksektir.
- Öğretmenlerin Sempatik Empati Kurma Becerileri Branşa göre değişmektedir. Okuldaki öğrenci sayısı 200'den az olan okullardaki öğretmenlerin Sempatik Eğilimi daha yüksektir.
- Öğretmenlerin İletişim Yeterlilikleri Öğretmen Sayısına göre değişmemektedir.
- Öğretmenlerin Zihinsel İletişim Yeterlilikleri Öğretmen Sayısına göre değişmemektedir.
- Öğretmenlerin Duygusal İletişim Yeterlilikleri Öğretmen Sayısına göre değişmemektedir.
- Öğretmenlerin Davranışsal İletişim Yeterlilikleri Öğretmen Sayısına göre değişmemektedir.
- Öğretmenlerin Empati Kurma Becerileri Öğretmen Sayısına göre değişmektedir. Öğretmen sayısı 60'dan fazla olan okullardaki öğretmenlerin Empati Kurma Becerileri diğerlerine göre daha düşüktür.
- Öğretmenlerin Ben Merkezli Empati Kurma Becerileri Öğretmen Sayısına göre değişmemektedir.
- Öğretmenlerin Empatik Empati Kurma Becerileri Öğretmen Sayısına göre değişmektedir. Öğretmen Sayısı 20-39 olan okullardaki öğretmenlerin Empatik

Empati Kurma Becerileri öğretmen sayısı 60'tan fazla olan okullardaki öğretmenlerin empatik empati kurma becerileri daha yüksektir.

- Öğretmenlerin Sempatik Empati Kurma Becerileri Öğretmen Sayısına göre değişmektedir. Öğretmen Sayısı 20-39 olan okullardaki öğretmenlerin Sempatik Empati Kurma Becerileri daha fazla olan okullardaki öğretmenlerin Sempatik Empati Kurma Becerileri daha yüksektir.
- Öğretmenlerin İletişim Yeterlilikleri İdareci Sayısına göre değişmemektedir.
- Öğretmenlerin Zihinsel İletişim Yeterlilikleri İdareci Sayısına göre değişmemektedir.
- Öğretmenlerin Duygusal İletişim Yeterlilikleri İdareci Sayısına göre değişmemektedir.
- Öğretmenlerin Davranışsal İletişim Yeterlilikleri İdareci Sayısına göre değişmemektedir.
- Öğretmenlerin Empati Kurma Becerileri İdareci Sayısına göre değişmektedir. İdareci sayısı 3-4 olan okullardaki öğretmenlerin Empati Kurma Becerileri daha az ya da daha çok idareci bulunan okullardaki öğretmenlerin Empati Kurma Becerilerinden yüksektir.
- Öğretmenlerin Ben Merkezli Empati Kurma Becerileri İdareci Sayısına göre değişmemektedir.
- Öğretmenlerin Empatik Empati Kurma Becerileri İdareci Sayısına göre değişmektedir. İdareci sayısı 4 olan okullardaki öğretmenlerin empatik eğilimleri daha az ya da daha çok idareci bulunan okullardaki öğretmenlerin empatik eğilimlerinden düşüktür.
- Öğretmenlerin Sempatik Empati Kurma Becerileri İdareci Sayısına göre değişmektedir. İdareci sayısı 4 olan okullardaki öğretmenlerin sempatik Empati Kurma Becerileri daha az ya da daha çok idareci bulunan okullardaki öğretmenlerin Sempatik Empati Kurma Becerilerinden düşüktür.
- Öğretmenlerin iletişim yeterlilikleri arttıkça empati kurma becerileri de artmaktadır.
- Öğretmenlerin Zihinsel İletişim Yeterlilikleri, Duygusal İletişim Yeterlilikleri ve Davranışsal İletişim Yeterlilikleri arttıkça Empati Kurma Becerileri de artmaktadır.
- Öğretmenlerin Duygusal İletişim Yeterlilikleri arttıkça Ben Merkezli Empati Kurma Becerileri de artmaktadır.

- Öğretmenlerin Zihinsel İletişim Becerileri, Duygusal İletişim Yeterlilikleri ve Davranışsal İletişim Yeterlilikleri arttıkça Empatik Empati Kurma Becerileri de artmaktadır.
- Öğretmenlerin Duygusal İletişim Yeterlilikleri ve Davranışsal İletişim Yeterlilikleri arttıkça Sempatik Empati Kurma Becerileri de artmaktadır.

5.2.Tartışma

Öğretmenler Empati Kurma Becerilerini kendilerine oldukça uygun bulmaktadırlar ($\bar{x}=3,62$). Öğretmenler Ben Merkezci Empati Kurma konusunda kararsızdırlar ($\bar{x}=2,93$). Öğretmenler Empatik empati kurma becerileri konusunda kararsızdırlar ($\bar{x}=2,92$). Öğretmenler Sempatik empati kurma becerileri konusunda kararsızdırlar ($\bar{x}=2,97$). Bu sonuç Pala (2008), Akbulut ve Sağlam (2010), Maden ve Durukan (2011) ve Elikesik (2013)'in sonuçlarıyla tutarlıdır. Tüm sonuçlar bir arada değerlendirildiğinde öğretmenlerin empati eğilimi gösterdikleri ancak kararsızlık boyutuna da oldukça yakın oldukları görülmektedir. Bu sonuçlar empati konusunda öğretmenlerin farkındalığının artırılması ihtiyacını ortaya koymaktadır.

Araştırmanın bulgularına göre öğretmenlerin empati eğilimi cinsiyete göre değişmemektedir. Duru (2002), Alver (2005), Erkmen (2007), Yavaş (2007), Pala (2008) ve Elikesik (2011)'nin araştırma bulguları da bu sonucu desteklemektedir. Rehber (2007) ve Arslanoğlu (2012)'nin araştırmaları ise kadınların empati eğiliminin erkeklere göre daha yüksek olduğunu betimlemektedir. Aradaki farkın örneklemelerin taşıdığı meslek ve yaş gibi özelliklerin farklı yoğunluklarından kaynaklandığı düşünülebilir.

Öğretmenlerin Empati Kurma Becerileri, Ben Merkezli Empati Kurma Becerileri, Empatik Empati Kurma Becerileri yaşa göre değişmektedir. 21-50 yaş arası öğretmenlerin empati eğilimi 51 yaş ve üstü olan öğretmenlere göre daha yüksektir. Öğretmenlerin yaşa göre değişmektedir. Bu sonuç 50 yaşından sonra kişilerin empati eğiliminin azaldığı şekilde yorumlanabilir. Rehber (2007)'in üniversite öğrencileri üzerinde yaptığı araştırma bulgularına göre sınıf düzeyi dolayısıyla yaş empati eğilimi üzerinde etkili değildir. Alver (2003)'in kamu çalışanları üzerinde yaptığı araştırmanın bulguları da bu bulgularla örtüşmektedir. Alver (2003)'in araştırması da yaş ilerledikçe empati eğiliminin düştüğünü ortaya koymaktadır.

Araştırma bulgularına göre öğretmenlerin Empati Kurma Becerileri medeni duruma göre değişmemektedir. Bu bulgu Yılmaz (2005), Yavaş (2007), Çelik (2008), Manav (2008) ve Akbulut (2010)'un bulguları ile örtüşmektedir.

Araştırma bulgularına göre öğretmenlerin Empati Kurma Becerileri mezuniyet durumuna göre değişmektedir. Yüksek Lisans mezunu olanların Empati Kurma Becerileri önlisans ve lisans mezunu olanlara göre daha yüksektir. Öğretmenlerin Ben Merkezli Empati Kurma Becerileri mezuniyet durumuna göre değişmektedir. Önlisans ve Lisans mezunu olanların Ben Merkezli Empati Kurma Becerileri Yüksek Lisans mezunu olanlara göre daha yüksektir. Öğretmenlerin Empatik Empati Kurma Becerileri mezuniyet durumuna göre değişmektedir. Önlisans mezunu olanların Empatik Empati Kurma Becerileri Lisans ve Yüksek Lisans mezunu olanlara göre daha düşüktür. Öğretmenlerin Sempatik Empati Kurma Becerileri mezuniyet durumuna göre değişmektedir. Yüksek Lisans mezunu olanların Sempatik Empati Kurma Becerileri Önlisans ve Lisans mezunu olanlara göre daha yüksektir. Sevimligül (2002)'ün araştırmasında Lisans mezunlarının empati eğilimlerinin diğerlerine göre daha yüksek olduğu, Tanrıdağ (1992)'in araştırmasında ise Yüksek Lisans mezunu olanların diğerlerine göre daha yüksek empati eğilimi sergiledikleri tespit edilmiştir. Yıldırım (2003) ve Karkaç (2013)'in araştırmaları ise mezuniyet durumunun empati eğilimi üzerinde etkili olmadığını betimlemektedir. Araştırmalar bir arada değerlendirildiğinde mezuniyet durumunun empati üzerinde farklı sonuçlar verebilen bir değişken olarak daha detaylı irdelenmesi gerektiği düşünülebilir.

Araştırma sonuçlarına göre öğretmenlerin Empati Kurma Becerileri hizmet yılına göre değişmektedir. Hizmet yılı 6-10 yıl olanların Empati Kurma Becerileri diğerlerine göre daha yüksektir. Önemlitürk (1998)'ün araştırması kıdem arttıkça empatik becerilerin de arttığını betimlemektedir. Tanrıdağ (1992), Yıldırım (2003) ve Akbulut (2010)'un araştırmalarına göre ise mesleki kıdem empati eğiliminde etkili bir faktör değildir. Mesleğin ilk yıllarındaki mesleğe adaptasyon sürecinin yoğunluğu ve stresi empati düzeyini olumsuz etkiliyor olabilir. Öğrenci iletişiminden ziyade mesleğin teknik gerekliliklerini yerine getirme çabası ön planda olabilir. 5 yıl sonunda belirli bir mesleki yeterliliğe ulaşılması ve görevlerin belli bir rutine bağlanması ile öğretmenler daha fazla empatik eğilim sergilemeye başlıyor olabilirler. 10 yıl sonunda ise öğrencilerle olan ilişkiler de oldukça benzer yaşantıları içermesi nedeniyle rutine dönüşmeye ve otomatik bir

iletişim modu kurulmaya başlanıyor olabilir. Farklı meslek gruplarındaki bulgular karşılaştırıldığında öğretmenlerin 6-10 yıl kıdemlerinde empati düzeyini yükselten faktörlerin neler olduğu araştırılabilir.

Araştırma bulgularına göre öğretmenlerin Empati Kurma Becerileri İstanbul'daki Görev Süresine göre değişmektedir. İstanbul'daki görev süresi 6-10 yıl olanların Empati Kurma Becerileri diğerlerine göre daha yüksektir. İstanbul'daki görev süresi 0-5 yıl olanların Empati Kurma Becerileri 21 yıl ve üstü olanlara göre daha yüksektir. Akbulut (2010)'un araştırması çalışılan yerleşim yerinin empatik eğilim üzerinde etkili olmadığını betimlemektedir. Araştırmanın yaş ve kıdem gibi diğer bulguları ile birlikte yorumlandığında etkili olan baskın faktörlerin bu diğer faktörler olması olası görünmektedir. Bu faktörün etkisi ile ilgili yorum yapabilmek için araştırmalarda daha fazla yer verilmesi gereklidir.

Öğretmenlerin Empati Kurma Becerileri Branşa göre değişmemektedir. Önemli Türk (1998), Erçoban (2003), Yılmaz (2005) ve Koç (2013)'un bulguları da bu sonucu destekler niteliktedir.

Araştırma sonuçlarına göre öğretmenlerin Empati Kurma Becerileri Öğrenci Sayısına göre değişmektedir. Okuldaki öğrenci sayısı 200'den az olan okullardaki öğretmenlerin Empati Kurma Becerileri daha yüksek, öğretmen sayısı 60'dan fazla olan okullardaki öğretmenlerin Empati Kurma Becerileri daha düşüktür. Bu durum öğrenci sayısı az iken öğretmenlerin daha az sayıda öğrenci ile daha fazla zaman geçirebilmesi dolayısıyla öğrencileri daha yakından tanınması ile ilgili olabilir. Akbulut (2010)'un sınıf öğretmenleri üzerinde yaptığı araştırma ve Çelik (2008)'in okul öncesi öğretmenleri üzerinde yaptığı araştırma sonuçlarına göre ise öğrenci sayısı öğretmenlerin empati eğilimi üzerinde etkili bir faktör değildir. Aradaki farkın çalışılan öğrencilerin yaş grubu, öğretmenlerin kişilik özellikleri gibi faktörlerden kaynaklandığı düşünülebilir.

Öğretmenlerin Empati Kurma Becerileri İdareci Sayısına göre değişmektedir. İdareci sayısı 4 olan okullardaki öğretmenlerin Empati Kurma Becerileri daha az ya da daha çok idareci bulunan okullardaki öğretmenlerin Empati Kurma Becerilerinden yüksektir. Bu durum daha az idareci bulunan okullarda öğretmenler üzerindeki iş yükünün de artması nedeniyle öğrencilerle yakın iletişim kurmadıkları, aynı şekilde daha fazla idareci bulunan okulların

da daha büyük okullar olması nedeniyle öğretmenlerin iş yükünün artmasından dolayı öğrenci iletişimlerinin düşük olduğu ve empatinin düştüğü şeklinde yorumlanabilir.

Öğretmenler İletişim Yeterlilikleri genellikle ($\bar{x}=3,45$) düzeyindedir. Öğretmenlerin Zihinsel İletişim Yeterlilikleri genellikle ($\bar{x}=3,57$) düzeyindedir. Öğretmenlerin Duygusal İletişim Yeterlilikleri genellikle ($\bar{x}=3,22$) düzeyindedir. Öğretmenlerin Davranışsal İletişim Yeterlilikleri genellikle ($\bar{x}=3,57$) düzeyindedir.

Araştırmanın sonuçlarına göre, öğretmenlerin İletişim Yeterlilikleri Cinsiyete göre değişmemektedir. Durmaz (2007) ve Acar (2009)'ın öğretmen araştırma sonuçları da bu bulguyu desteklemektedir. Öte yandan Şeker (2000)'in ilkökul öğretmenleri ve Çalışgan (2006)'ın okul yöneticileri üzerine yaptığı araştırma bulguları cinsiyet faktörü ile ilgili anlamlı sonuçlar vermiştir. İlkokul öğretmenlerinin çoğunluğunun kadın, okul müdürlerinin çoğunluğunun erkek olduğu dikkate alınırsa bu araştırmalarda bir cinsiyetin yeterince temsil edilmemiş olma ihtimali yüksektir.

Araştırmanın sonuçlarına göre, öğretmenlerin İletişim Yeterlilikleri yaşa göre değişmemektedir. İletişimin daha çok kişilik yapısı ve karakterden etkilendiği düşünülebilir. Daş (2014)'in acil servis personeli araştırma bulguları ise yaş kriterinin etkili bir faktör olduğunu betimlemektedir.

Araştırma bulgularına göre, öğretmenlerin İletişim Yeterlilikleri medeni duruma göre değişmemektedir. Köroğlu (2006)'nın Emniyet Teşkilatı personeli üzerinde yaptığı araştırma ise bekarların evlilere göre daha yüksek iletişim becerisi sergilediklerini betimlemektedir.

Araştırma bulgularına göre, öğretmenlerin İletişim Yeterlilikleri mezuniyet durumuna göre değişmektedir. Yüksek lisans mezunu olanların iletişim becerileri lisans mezunu olanlara göre daha yüksektir. Çalışgan (2006)'ın okul müdürleri üzerine yaptığı araştırma da bu sonucu desteklemektedir.

Araştırma bulgularına göre, öğretmenlerin Duygusal İletişim Yeterlilikleri hizmet yılına göre değişmektedir. Hizmet yılı 11-20 yıl olanların Duygusal İletişim Yeterlilikleri 21 yıl ve üstü olanlara göre daha yüksektir. Yılmaz (2011)'in araştırma sonuçları da bu sonuçla örtüşmektedir.

Araştırma bulgularına göre, öğretmenlerin İletişim Yeterlilikleri İstanbul'daki görev süresine, branşa, öğrenci sayısına, öğretmen sayısına ve idareci sayısına göre değişmemektedir.

Araştırma bulgularına göre, öğretmenlerin iletişim yeterlilikleri arttıkça empati kurma becerileri de artmaktadır. Yılmaz (2011)'in bulguları da aynı sonucu betimlemektedir. Öğretmenlerin Zihinsel İletişim Yeterlilikleri, Duygusal İletişim Yeterlilikleri ve Davranışsal İletişim Yeterlilikleri arttıkça Empati Kurma Becerileri de artmaktadır. Öğretmenlerin Duygusal İletişim Yeterlilikleri arttıkça Ben Merkezli Empati Kurma Becerileri de artmaktadır. Öğretmenlerin Zihinsel İletişim Becerileri, Duygusal İletişim Yeterlilikleri ve Davranışsal İletişim Yeterlilikleri arttıkça Empatik Empati Kurma Becerileri de artmaktadır. Öğretmenlerin Duygusal İletişim Yeterlilikleri ve Davranışsal İletişim Yeterlilikleri arttıkça Sempatik Empati Kurma Becerileri de artmaktadır.

5.3. Öneriler

5.3.1. Uygulayıcılara Öneriler

- Öğretmenlerin empati konusunda farkındalıklarının artırılmasına yönelik seminer ve eğitimler düzenlenebilir.
- 6-10 yıl kıdemi olan öğretmenlerin empati düzeyinin diğerlerinden yüksek betimlenmesi dolayısıyla empati eğitimlerinde diğer gruplara özellikle 50 yaş üstü öğretmenler öncelik sağlanması önerilir.
- İdareci sayısının 4'ün altında ve üstünde olduğu okullarda empatinin düşük olduğu bulgusunun öğretim ortamlarının planlanmasında dikkate alınması önerilir.
- Yüksek Lisans mezunu olanların iletişim becerileri yüksek betimlendiğinden öğretmenlerin yüksek öğrenime teşvik edilmesi önerilir.

5.3.2. Araştırmacılara Öneriler

- 50 yaşından sonra empati eğiliminin azalmasının nedenleri ayrı bir araştırma konusu olabilir.
- Mezuniyet düzeyi değişkenine empati eğilimi araştırmalarında daha detaylı olarak yer verilmesi önerilir.

- Diğer meslek gruplarından farklı olarak öğretmenlerin 6-10 yıllık kıdemlerinde empati düzeylerinin yüksek olmasının nedenleri araştırılabilir.
- Öğrenci sayısının empati üzerindeki etkisi hakkında yorum yapabilmek için araştırmanın aynı yaş grubu ve türdeki okullarda yapılması önerilir.
- İdareci sayısının empati üzerindeki etkisini netleştirmek için öğretmenler üzerindeki idari iş yükü kriterinin de bir kriter olarak araştırmalara eklenmesi önerilir.
- Cinsiyet kriterinin iletişim becerileri üzerindeki etkisini ölçerken oranlı ölçekleme yapılması önerilir.
- Kişilik özellikleri ile iletişim becerileri ilişkisi ayrı bir araştırma konusu olabilir.
- Kıdem arttıkça duygusal iletişim yeterliliklerinin azalmasının nedenleri ayrı bir araştırma konusu olabilir.

KAYNAKÇA

- Acar, V. (2009), *Öğretmen Adaylarının İletişim Becerileri*, Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Burdur.
- Akbulut, E. (2010), *Sınıf Öğretmenlerinin Empatik Eğilim Düzeyleri*, Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya Üniversitesi, Sakarya.
- Akbulut, E. ve Sağlam, H., İ. (2010). *Sınıf Öğretmenlerinin Empatik Eğilim Düzeylerinin İncelenmesi*. Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi, (7) 2, 1068- 1083.
- Akçalı, F.Ö. (1991), *Kayı Seviyesinin Empatik Beceri Üzerindeki Etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Akkoyun, Füsün (1982), *Empatik Anlayış Üzerine*, Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, Cilt:15, sayı:2, s. 63–69. Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Akkurt, D. (2001), *Sosyal Etkileşim ve İletişim Becerileri*, <http://www.ak-kurt.com/bseib.html>. Erişim Tarihi : 28.10.2014.
- Alcay, U. (2009), *Farklı Okul Türlerinde Görev Yapan Yönetici ve Öğretmenlerin Empatik Beceriler Acısından Karşılaştırılması*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Altıntaş, E. ve Çamur, D. (2001), *Sözsüz İletişim ve Beden Dili*, 1. Baskı, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Alver, B. (2003), *Çeşitli Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Çalışanların Empatik Becerileri, Karar Stratejileri ve Psikolojik Belirtileri Arasındaki İlişkiler*, Doktora Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Atatürk Üniversitesi , Erzurum.
- _____. (2005), *Psikolojik Danışma ve Rehberlik Eğitimi Alan Öğrencilerin Empatik Beceri ve Karar Verme Stratejilerinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi*. Muğla Üniversitesi SBE Dergisi, Bahar, 14, 21.
- Arslanoğlu, C. (2005), *Farklı Bölümlerde Öğrenim Gören Beden Eğitimi Ve Spor Yüksek Okulu Öğrencilerinin Empatik Eğilim Düzeyleri ve Saldırganlık İlişkisinin İncelenmesi*, Doktora Tezi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Atasalar, J. (1996), *Üniversite Öğrencilerinin Empatik Eğilim Düzeylerine Cinsiyet ve Yaslarına Göre Kendini Açma Davranışları*, Basılmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Aydın, M. (2005), *Eğitim Yönetimi*, Ankara: Hatiboğlu Yayınları.
- Baltaş, Z. ve Baltas, A. (1995), *Bedenin Dili*, 4. Baskı, İstanbul: Remzi Kitapevi.

- _____ . (2002), *Bedenin Dili*, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Başaran, İ. E. (1992), *Yönetimde İnsan İlişkileri*, 1. Basım, Ankara: Kadioğlu Matbaası.
- Bolat, S. (1996), *Eğitim Örgütlerinde İletişim*, Hacettepe Eğitim Fakültesi Uygulaması, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 12, 75-80.
- Burgoon, J. K., Buller, D. B. and Woodall, W.G. (1989), *Nonverbal Communication: The Unspoken Dialogue*. New York: Harper and Row.
- Caputo, J., Hazel, H. C. ve McMahan, C. (1994), *Interpersonal Communication Competency Through Critical Thinking*. USA: Ally and Bacon.
- Celep, C. (1993), *Sınıf Yönetimi ve Disiplini*, 5. Basım, Ankara: Anı Yayıncılık.
- _____ . (2000), *Eğitimde Örgütsel Adanma ve Öğretmenler*, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Ceyhan, A. A. (2006). *An Investigation of Adjustment Levels of Turkish Univeristy Students With Respect to Perceived Communication Skill Levels*. Social Behaviour and Personality, 34(4), 367-379.
- Cüceloğlu, D. (1993), *İnsan İlişkilerinde Dinlemek Konuşmaktan Daha Önemli*, Bilim ve Teknik Dergisi, Sayı: 4.
- _____ . (1994), *Yeniden İnsan İnsana*, 8. basım, İstanbul :Remzi Kitabevi.
- _____ . (1996), *İnsan ve Davranışı*, 6. Basım, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Çalışgan, G. (2006), *Okul Yöneticilerinin İletişim Becerilerinin Öğretmenlerin Kişisel Özellikleri Açısından Değerlendirilmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.
- Çelik, E. (2008), *Okul Öncesi Eğitim Öğretmenlerinin Empatik Eğilimlerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi*, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Çetinkanat, C. (1998), *Öğretmen Adayları ve Müfettişlerin Bakış Açısından Öğretmen İletişim Becerileri*, Eğitim Yönetimi Dergisi, 14, 211.
- Çilenti, K. (1992), *Eğitim Teknolojisi ve Öğretim*, Ankara: Kadioğlu Matbaası.
- Daş, G. Y. (2014), *Acil Servis Personeli Öfke Kontrol Düzeyleri Ve İletişim Becerilerinin Şiddete Maruz Kalma Durumlarına Etkisi*, Yüksek Lisans Tezi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.
- Dökmen, Ü. (1994), *Sanatta ve Günlük Yaşamda İletişim Çatışmaları ve Empati*, 1. Baskı, İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Dökmen, Ü. (1995), *İletişim Çatışmaları ve Empati*, İstanbul: Sistem Yayıncılık.

- _____. (1998), *İletişim Çatışmaları ve Empati*. İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- _____. (2000), *İletişim Çatışmaları ve Empati*. İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- _____. (2002), *İletişim Çatışmaları ve Empati*. İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- _____. (2005), *İletişim Çatışmaları ve Empati*. İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- _____. (2004), *Sanatta ve Günlük Yaşamda İletişim Çatışmaları ve Empati*, İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- _____. (2006), *İletişim Çatışmaları ve Empati*, 37.baskı, İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- _____. (2008), *Sanatta ve Günlük Yaşamda İletişim Çatışmaları ve Empati*, 39. Basım, Remzi Kitabevi, İstanbul.
- _____. (2010), *Sanatta ve Günlük Yaşamda İletişim Çatışmaları ve Empati*, 43. Basım, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Durgun, Ş. (1991), *Halkla İlişkilerde İletişimin Önemi ve Kitle İletişim Araçlarının Rolü*, Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Durmaz, S. (2007), *Öğretmenlerin Sınıf İçi İletişim Becerilerine İlişkin Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri (Malatya İli Örneği)*, Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İnönü Üniversitesi, Malatya.
- Duru, E. (2002). *Öğretmen Adaylarında Empati-Yardım Etme Eğilimi İlişkisi ve Yardım Etme Eğiliminin Bazı Psikososyal Değişkenler Açısından İncelenmesi*. Eğitim Fakültesi Dergisi, 15(2) Pamukkale Üniversitesi, Denizli.
- Elikesik, M. (2010), *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Empati ve Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Empatik Becerilerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi*, Doktora Tezi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Atatürk Üniversitesi, Erzurum.
- Erçoban, S. (2003), *İlköğretim II. Kademesindeki Branş Öğretmenlerinin Empatik Eğilim Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uludağ Üniversitesi, Bursa.
- Erdoğan, İ. (2000), *Okul Yönetimi ve Öğretim Liderliği*, İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Ergin, A. (1995), *Öğretim Teknolojisi İletişim*, Ankara: PegemA Yayınları.
- Erkmen, G. (2007), *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunda Öğrenim Gören Öğrencilerin Empatik Eğilimlerinin Sporda Tercih Ettikleri Lider Davranışları İle Karşılaştırılması*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Eroğlu, F. (2000), *Davranış Bilimleri*. İstanbul: Beta Basım Yayınları.

- Geçtan, E. (1981), *Çağdaş Yaşam ve Normal Davranışlar*, Ankara: Maya Matbaacılık Yayıncılık Ltd Şti.
- Gordon, T. (1996), *Etkili Anababa Eğitimi Aile İletişim Dili*. İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Gürgen, H. (1997), *Örgütlerde İletişim Kalitesi*, 1.Baskı, İstanbul: Der Yayınları.
- Gülseren, Ş. (2001), *Eşduyum (Empati): Tanımı ve Kullanımı Üzerine Bir Gözden Geçirme*, Türk Psikiyatri Dergisi, 12(2), Ankara.
- Harold, L. (1972), *Managerial Psychology*, Chicago: The University of Chicago.
- Hasdemir, A.D. (2007), *Ergenlerin ve Anne Babalarının Empatik Becerileri ile Aile Yapılarını Değerlendirmeleri Üzerine Bir Araştırma*, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Hellriegel, D., Jackson, S. E. and Slocum, W. J. (2002), *Management*, USA: South-Western Thompson Learning.
- Hoy, W. K. ve Feldman, J. A. (1987), *Organizational Health: The Concept and Its Measure*, Journal of Research and Development in Education. 20(4). 30-37.
- Ivey, A.E. (1987), *The Multicultural Practice of Therapy: Ethics, Empathy, And Dialectics*, Journal of Social and Clinical Psychology, 5 (2). 195-204.
- Karabağ, S. G. (2003), *Öğretilebilir ve Bilissel Bir Beceri Olarak Tarihi Empati*, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Karkaç, N. N. (2013), *Özel Eğitim Alanında Çalışan Öğretmenlerin Empatik Eğilim Düzeylerinin Çalıştıkları Engel Türüne ve Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Keskin, S. C. (2007). *Sosyal Bilgiler Derslerinde Empati Becerilerine Dayalı Öğretim Tekniklerinin Kullanımı*, Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kılıçaslan Binici, B. (2010), *İlköğretim Okullarında Uygulanan Mesleki Çalışmalarda Yaratıcı Drama Uygulamasının Öğretmenlerin İletişim Becerilerine Etkisi*, Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kızılluluk, H. (2001). *Sınıf Ortamında Öğretmen Öğrenci İletişiminin Yatay veya Dikey Olmasının Öğrenme Üzerindeki Etkileri*, Sosyal Bilimler Dergisi, Çukurova Üniversitesi, 25 (1). 151-159
- Koç, S. B. (2013), *İlkokul ve Ortaokullarda Görev Yapan Okul Yöneticilerinin Etkileşimsel ve Dönüşümsel Liderlik Becerileri ile Empati Eğilimleri Arasındaki İlişkinin*

- İncelenmesi (İstanbul İli Sancaktepe İlçesi Örneği)*, Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.
- Korkut, F. (1996), *Lise Öğrencilerinin Bazı Değişkenler Açısından İletişim Becerilerinin Değerlendirilmesi*, III. Ulusal Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresi-Bildiriler, 11-20.
- _____. (2005), *Yetişkinlere Yönelik İletişim Becerileri Eğitimi*, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 28, 143-149.
- Köroğlu, M. (2006), *Emniyet Teşkilatı Emniyet Hizmetleri Sınıfı Personelinin İletişim Becerilerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.
- Kuzgun, Y. (2006), *İlköğretimde Rehberlik*, 6. Basım, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- Maden, S. ve Durukan, E. (2011). *Türkçe Öğretmeni Adaylarının Empatik Eğilim Düzeyleri Üzerine Bir Araştırma*. Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt:03, No:40, 19-25 Çukurova Üniversitesi, Adana.
- Manav, A. İ. (2008), *Hemşirelerin Empatik Eğilim ve Becerilerinin Değerlendirilmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Mersin Üniversitesi, Mersin.
- McShane, S. L. and Glinow, M.A.V. (2000), *Organizational Behavior*. New York: McGraw Hill.
- Mısırlı, İ. (2008), *Genel ve Teknik İletişim*, 4. Baskı, Ankara: Detay Yayıncılık.
- Mutlu, E. (1998), *İletişim Sözlüğü*, Ankara: Ark Yayınları.
- Orta, A. Z. (2009), *Etkili İletişim Sürecinde Kişilerarası İletişim Becerileri ve Yaratıcı Drama Uygulama Örneği*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul Kültür Üniversitesi, İstanbul.
- Önemlitürk, D. (1998), *Lise Yöneticilerinin Kendini Gerçekleştirme ve Empati Düzeyleri*, Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli Üniversitesi, Kocaeli.
- Öner, N. (2001), *Farklı Cinsiyet Rol Yönelimli Kız ve Erkek Üniversite Öğrencilerinin Empatik Beceri Düzeylerinin Karşılaştırılması*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Özer, K. (1996). *İletişimsizlik Becerisi*, 7. Basım, İstanbul: Sistem Yayıncılık.
- Pala, A. (2008). *Öğretmen Adaylarının Empati Kurma Düzeyleri Üzerine Bir Araştırma*. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Sayı 13.

- Paksoy, M., Acar, A. C. ve Özalp, İ. (1998), *Örgütsel İletişim*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Paksoy, M. (1998), *Örgütsel İletişim*, 3.Baskı, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Reardon, K. (1987), *Interpersonal Communication - Where Minds Meet*. USA: Belmont, California, Wadsworth Publishing Company.
- Rehber, E. (2007). *İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Patik Eğilim Düzeylerine Göre Çatışma Çözme Davranışlarının İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çukurova Üniversitesi, Adana.
- Sabuncuoğlu, Z. (1998), *Örgütsel Psikoloji*, Bursa: Alfa Yayınevi
- Selçuk, A. (2005), *Kültürlerarası İletişim Açısından Gündelik İletişim Davranışları*, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Selçuk Üniversitesi, 13, 419-420.
- Selimhocaoglu, A. (2004), *İletişim ve Sınıf İçi İletişimin Önemi*, XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, 6-9 Temmuz 2004. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Malatya.
- Sevimligül, G. (2002), *Hemşirelerin Empatik Eğilim ve Empatik Beceri Düzeylerinin İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas.
- Şeker, A. (2000), *Sınıf Öğretmenlerinin İletişim Becerileri İle Sınıf Atmosferi Arasındaki İlişkinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Şimşek, A. (2000), *Eğitim İletişimi*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları
- Tabak, R. S. (1998), *Sağlık İletişimi*, 2. Baskı, İstanbul: Literatür Yayıncılık
- Tanrıdağ, Ş. R. (1992), *Ankara'daki Ruh Sağlığı Hizmetlerinde Çalışan Personelin Empatik Eğilim ve Empatik Beceri Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi*, Doktora Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Telman, N. ve Ünsal, P. (2005), *İnsan İlişkilerinde İletişim*, İstanbul: Epsilon Yayıncılık.
- Tikici, M. (2005), *Örgütsel Davranış Boyutlarından Seçmeler*, Ankara, Nobel Yayın Dağıtım.
- Tutar, H. (2003), *Örgütsel İletişim*, 1.Baskı, Ankara: Seçkin Yayınları.
- Usta, M. (1995), *İletişimin Önemi*, Türk İdare Dergisi 408, 169.

- Uzunöz, A. (1987), *Dil, Düşünme ve İletişim*. E, Özkalp (Ed.), Davranış Bilimlerine Giriş. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları, 3, (173).
- Vural, Ö. (2008), *Okul Öncesi Eğitim Kurumu Yöneticilerinin Liderlik Özellikleri ve Empati Becerilerinin İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Winnet, A. (2001), *Empathy In Communication*, <http://www.selfgrowth.com>, Self Improvement Online, Inc.
- Yavaş, B. (2007), *İlköğretim 5. Sınıf Öğretmenlerinin Empati Becerileri ile İlköğretim 5.sınıf Öğrencilerinin Akademik Başarıları Arasındaki İlişki*, Yüksek Lisans Tezi, Eğitim Bilimleri Fakültesi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Yaylacı, G. (2006), *Kariyer Yaşamında Duygusal Zekâ ve İletişim Yeteneği*, İstanbul: Hayat Yayınları.
- Yavuzer, H. (2003), *Çocuk Psikolojisi*, İstanbul: Remzi Kitabevi
- Yetkin, D. ve Daşcan, Ö. (2005), *İlköğretim Programı 1-5 Sınıflar*, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Yıldırım, İ. (1995), *Kamu Yöneticisinin İletişim Yeterlikleri*, Türk İdare Dergisi, 408,169.
- Yıldırım, A. (2003), *İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Empatik Eğilimleri ve Empatik Becerileri ile Çatışma Yönetimi ve Stratejileri Arasındaki İlişki (Ankara İli Örneği)*, Doktora Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Yılmaz, A. (2005), *Eğitim Yöneticilerinin Empatik Becerileri Üzerine Bir İnceleme*, Yüksek Lisans Tezi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale.
- Yılmaz, N. (2011), *Okul Öncesi Öğretmenlerinin İletişim Becerileri, Problem Çözme Becerileri ve Empatik Eğilim Düzeyleri*, Yüksek Lisans Tezi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sıtkı Koçman Üniversitesi, Muğla.
- Yüksel, A. (2004), *Empati Eğitim Programının İlköğretim Öğrencilerinin Empatik Becerilerine Etkisi*, Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 17 (2) 341-354.
- Zılhoğlu, M. (1993), *İletişim Nedir?* İstanbul: Cem Yayınevi
- _____. (1998), *İletişim Bilgisi*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- TDK, (2014), http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.54500da58179c6.62078176, Erişim Tarihi : 28.10.2014
- _____, (2014), http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.54500dabbc1532.74045130, Erişim Tarihi : 28.10.2014

EKLER

Ek 1. Öğretmen Kişisel Bilgi Formu

Ek 2. Empati Eğilimi Ölçeği

Ek 3. İletişim Becerileri Ölçeği

ÖĞRETMEN KİŞİSEL BİLGİ FORMU

Ek-1

Bu araştırmanın amacı ilkokullarda görev yapan öğretmenlerin görüşlerine dayalı olarak; öğretmenlerin iletişim becerileri ile empati eğilimleri arasındaki ilişkiyi saptamak, analiz edip incelemek, yorumlamak ve önerilerde bulunmaktır.

Araştırmanın amacına ulaşması sizlerin katkılarıyla olacaktır. Ankete vereceğiniz cevaplar tamamen akademik amaçlı bilimsel çalışmalar için kullanılacaktır. Lütfen adınızı yazmayınız. Göstereceğiniz duyarlılık ve samimiyet için şimdiden teşekkür ederim.

F. Derya BAYDAR POSLUOĞLU
Yeditepe Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Yüksek Lisans Öğrencisi

ÖĞRETMEN KİŞİSEL BİLGİ FORMU

Aşağıda kişisel ve mesleki durumunuzla ilgili sorular bulunmaktadır. Lütfen her soru için size uygun olan seçeneği (X) şeklinde işaretleyiniz. Lütfen boş soru bırakmayınız.

1. Cinsiyetiniz

Kadın Erkek

2. Yaşınız

21- 30 31- 40 41- 50 51 ve üstü

3. Medeni durumunuz

Evli Bekar

4. Mezuniyet durumunuz

Önlisans Lisans Yüksek Lisans

5. Meslekteki hizmet yılınız

0- 5 6- 10 11- 15 16- 20 21- daha fazla

6. İstanbul'daki görev yılınız

0- 5 6- 10 11- 15 16- 20 21- daha fazla

7. Branşınız

Sınıf Öğretmeni Branş Öğretmeni

8. Okulunuzdaki öğrenci sayısı

200'den az 200- 500 501-1000 1000'den fazla

9. Okulunuzdaki öğretmen sayısı

20'den az 20- 39 40- 59 60'dan fazla

10. Okuldaki idareci sayısı

2 3 4 4'den fazla

EMPATİ EĞİLİMİ ÖLÇEĞİ

Aşağıdaki ifadelerin karşılarında bulunan boşluklardan sizin için uygun olana “X” işareti koyunuz.	Tamamen avkırı	Oldukça avkırı	Kararsızım	Oldukça uygun	Tamamen uygun
	1	2	3	4	5
1. Çok sayıda dostum var.					
2. Film seyrederken bazen gözlerim yaşarır.					
3. Sıklıkla kendimi yalnız hissedirim.					
4. Bana dertlerini anlatanlar yanımdan ferahlanmış olarak ayrılırlar.					
5. Başkalarının problemleri, beni kendi problemlerim gibi ilgilendirir.					
6. Duygularımı başkalarına iletmede güçlük çekerim.					
7. İnsanların film seyrederken ağlamaları tuhafıma gider.					
8. Birisiyle tartışırken bazen dikkatim onun söylediklerinden çok vereceğim cevaplar üzerinde yoğunlaşır.					
9. Çevremde çok sevilen insanım.					
10. Televizyondaki filmler mutlu sonla bitince rahatlarım.					
11. Düşüncelerimi başkalarına iletmede güçlük çektiğim olur.					
12. İnsanların çoğu bencildir.					
13. Sinirli bir insanım.					
14. Genellikle insanlara güvenirim.					
15. İnsanlar beni tam olarak anlamıyorlar.					
16. Girişken bir insanım.					
17. Bir yakınıma derdimi anlatmak beni rahatlatır.					
18. Genellikle hayatımdan memnunum.					
19. Yakınlarım bana sık sık dertlerini anlatırlar.					
20. Genellikle keyfim yerindedir.					

İLETİŞİM BECERİLERİ ÖLÇEĞİ

Ek-3

Aşağıda insan ilişkileri ile ilgili tutum ve davranış ifadeleri bulunmaktadır. Genel olarak insanlarla iletişim kurarken nasıl davrandığınızı, neler düşündüğünüzü ve neler hissettiğinizi anlatan aşağıdaki ifadelerin size uygunluk derecesini belirtmeniz istenmektedir. Doğru ya da yanlış cevap yoktur. İfadeler, “Her zaman, Genellikle, Bazen, Nadiren, Hiçbir zaman” karşılığındadır.

Her ifadeye ilişkin beş seçenekten yalnız birini işaretlemeniz ve cevapsız bırakmamanız gerekmektedir. Lütfen her ifadeyi cevaplayınız. Teşekkürler.

Aşağıdaki ifadelerin karşılarında bulunan boşluklardan sizin için uygun olana “X” işareti koyunuz.	Her zaman	Genellikle	Bazen	Nadiren uygun	Hiçbir zaman
	5	4	3	2	1
1. İnsanları anlamaya çalışırım.					
2. İletişimde bulunduğum insanlardan gelen öğüt ve önerileri içtenlikle dinlerim.					
3. Düşüncelerimi başkalarına tam olarak iletmekte zorluk çekerim.					
4. Konuşurken etkili bir göz iletişimi kurabilirim.					
5. Genelde eleştirilmekten hoşlanmam.					
6. Dikkatimi karşımdakinin ilgi alanı üzerinde toplayabilirim.					
7. Kişilerin, anlatmak istediklerini dinlemek için yeterince zaman ayırırım.					
8. Karşımdaki kişiye genellikle söz hakkı veririm.					
9. Karşımdaki kişiyi dinlerken hayal kurarım.					
10. Başkaları konuşurken sabırsızlanırım, onların sözünü keserim.					
11. İnsanları dinlerken sıkıldığımı hissederim.					
12. Eleştirilerimi karşımdaki kişiyi incitmeden.					
13 Konuşurken ilk adımı atmaktan çekinmem.					
14. Konuşurken açık, sade ve düzgün cümleler kurarım.					
15. Karşımdaki kişiyle aynı görüşü paylaşmasam bile fikirlerine saygı duvarım.					
16. İletişimde bulunduğum kişinin yüzüne baktığım halde sözlerini dinlemediğim olur.					
17. Karşımdaki kişinin konuşmaya ve dinlemeye istekli olup olmadığını anlamaya çalışırım.					
18. Yanlış tutum ve davranışlarımı kolaylıkla kabul ederim.					
19. Dinlediğim kişiyi daha iyi anlamak için sorular yöneltirim.					
20. Dinleyenim anlamaz görüldüğünde, iletme istediklerimi tekrarlar, yeni kelimelerle ifade eder özetlerim.					

Aşağıdaki ifadelerin karşılarında bulunan boşluklardan sizin için uygun olana "X" işareti koyunuz.	Her zaman	Genellikle	Bazen	Nadiren uygun	Hiçbir zaman
	5	4	3	2	1
21. İnsanlarla görüşürken, bilerek onları rahatlatacak şeyler yaparım.					
22. Dinlerken, karşımdaki kişinin sözünü kesmemeye özen gösteririm.					
23. Küs olduğum birisiyle barışmak istediğimde ilk adımı atmaktan çekinirim.					
24. Karşımdaki kişinin bana ters düşen duygu ve düşüncelerini yargılarımla.					
25. Ses tonumu konunun özelliğine göre ayarlayabilirim.					
26. Genellikle insanlara güvenirim.					
27. Karşı cinsten biriyle iletişim kurduğumda rahatsızlık duyarım.					
28. Başkalarını dinlemek mecburiyetinde olmadığımı düşünürüm.					
29. Özür dilemek bana zor gelir.					
30. Tartışma sonunda, savunduğum düşüncelerin yanlış olduğunu kabul edebilirim.					
31. Konuşurken sözümün kesilmesinden rahatsız olurum.					
32. İnsanları kontrol etmeye ve istediğim kalıba sokmaya çalışırım.					
33. İletişim kurduğum kişinin tutumundan daha çok sorununu anlamaya çalışırım.					
34. Çevremdeki insanlara karşı ilgisiz kaldığım kanısındayım.					
35. Çoğunlukla duygularımdan emin olamıyorum.					
36. İletişim kurduğum kimse tarafından anlaşılmaktan mutluluk duyarım.					
37. Başkaları ile ilişkilerimi bozacak çıkışlar yapabilirim.					
38. Karşımdaki kişiye güvenmek beni mutlu eder.					
39. Her insanı olumlu beklentilerle karşılarım.					
40. İletişim kurduğum kimselerden, birşeyler alır ve onlara da birşeyler verdiğimi hissederim.					
41. İnsanlara cevaplamada zorlanacakları ani sorular yöneltirim.					
42. Beni rahatsız eden duygularımı iletmede sıkıntı çekerim.					
43. Öneride bulunduğum kişinin öneriye açık olup olmadığına dikkat ederim.					
44. İletişim kurduğum insanlar tarafından anlaşıldığımı hissederim.					
45. Kendimi karşımdaki kişinin yerine koyarak, duygu ve düşüncelerini anlamaya çalışırım.					